Download from: ketabton.com

Download from: ketabton.com

د کتاب پېژندنه

||||||||||||||||||||||||||||||||||||||||||

د کابل پوهنتون د ژبو او ادبیاتوپوهنځي د پنځوسو (۱۳۲۳-۱۳۷۳) کلونو پښتو کتابښود

د کــتـــاب نـــــــوم: ادبیاتو پوهنځي پښتو کتابښود

لیــــــکـــــــــــــوال: پوهیالی محمد اسمعیل یون

خـــپـــــرنـــــــدوی: یون کلتوري یون

چـــــاپـــشمـــــېر: ۱۰۰۰ ټوکه

لـــومـــــــړی چاپ: ۱۳۷٦ل کال

دویــــم چــــــاپ: ۱۳۸۷ل کال

د لیــــکـــــــوال پرلـه پسې نومره: (۹)

د خـــپـرنــــــدوی پرله پسـې نومره: (۹)

کـــمپــــــــوزر: ضیاءالرحمن ضیاء

Download from: ketabton.com

د دې اثر د دويم چاپ په اړه څو ټکي

دا اثر ما پر ۱۳۷۳ل کال د کابل پوهنتون د ژبو او ادبياتو پوهنځي، د پنځوسمې کليزې په وياړ ليکلی و، هغه وخت کابل کې سخت جنګونه وو، پوهنتون په واقعيت کې تړلی و او يوازې په کابل ښار کې شپږ اووه ځله له يوه ځايه بل ځای ته مهاجر شوی و. درې کاله وروسته ددې زمينه برابره شوه، چې دا اثر چاپ کړم، هغه وخت په ټول کابل کې يو کمپيوټر هم نه و، چې ما پرې دا اثر کمپوز کړی وای، نو ځکه مې له ګران ورور او خوږ ژبي شاعر صديق الله بدر څخه هيله وکړه چې که دا راته په خپلو مبارکو ګوتو وليکي، بدر چې زما د فرهنګي مبارزې يو پخوانی ملګری او د سختې ورځې يار دی، په ورين تندي يې زما غوښتنه ومنله، دا اثر يې د څو مياشتو په بهير کې خطاطي کړ، هغه هم يوازې د ثواب په بدل کې، دا کتاب درې کاله له ما سره پاتې شو، ځکه چې مالي لګښت ورته نه برابرېده، بيا مې د همدې پوهنځي له خپل يو ټولګيوال (احمدالله) څخه هيله وکړه چې دا کتاب چاپ کړي، د هغه اقتصاد ښه و، په تاجکستان او نورو هېوادونو کې يې تجارت هم کاوه، هغه هم زما خبره په خلاصې ټنډې ومنله. کله چې مې کتاب پېښور ته يووړ، نو له نورو کاغذونو سره مې په يوه ځانګړې پلاستيکي کڅوړه کې خوندي کېښود، څو ورځې راسره په ګل حاجي پلازا کې و، له ځان سره به مې ګرځاوه، ددې اثر همدا يوازېنۍ خطاطي شوې نسخه راسره وه، هغه کاغذونه چې بدر ورڅخه دا کتاب خطاطي کړی و، هغه متفرقه کاغذونه وو، ډېر منظم نه وو او د همدې څو کلونو په بهير کې مې له لاسه وتي وو.

پر هغه ورځ چې مې دا اثر له ګل حاجي پلازا څخه قصه خوانۍ کې دانش چاپخونې ته وروور، نو سخته ګرمي هم وه، ددې ترڅنګ ما سره نورې کڅوړې هم وې، چې نور ناچاپ کتابونه او يادښتونه هم په کې وو. ګل حاجي پلازا کې مې يوه سيورې ته پر کټاره ډېره لګولې وه، کله چې تلم نو کڅوړې مې ځان سره واخيستې، موټر کې کېناستم، ((ګوره قبرستان)) ته لا نه وم رسېدلی چې زړه کې مې څه ټکه پرېوته، ما ويل راځه دا کڅوړې وګوره، نه چې څه شی پاتې نه وي، کله چې مې کڅوړې راجګې کړې، لږ سپکې راښکاره شوې، دننه مې ولټولې اخوا دېخوا مې ښې واړولې، هر څومره چې ګورم کتاب نه شته، زړه مې ډېپ ولوېد، ما ويل لکه چې د څو کلونو خواري مې اوبو يووړه، حيران وم چې چېرته به رانه لوېدلی وي، ځان سره مې فکر وکړ راځه ګل حاجي پلازا ته لاړ شه، د هيلې يوازېنی ځای همغه دی، که هلته نه و نور نو زړه صبر کړه، له (صدر بازار) نه بېرته راوګرځېدم، ګرمي نو دومره زور اخيستی و، چې د چا خبر خوله يې لګوله، خو زه پر داسې غم اخته وم، پوه نه وم، چې پر څومره وخت بېرته ګل حاجي پلازا ته رسېدلی يم. همغه ځای کې چې ساعت دمخه ولاړ وم، څو ځله کښته و پورته تېر شوم، بيا هملته غلی ودرېدم، وروستی اميد مې هم له لاسه ورکړ، لس پنځه لس دقيقې همداسې ځای پر ځای ولاړ وم، چورت وړی وم، چې ترڅنګ مې يو ځوان ودرېد، ماته يې وويل يون صيب خو به نه يې؟ ما ويل ولې نه يون يم، بيا يې راته وويل څه خو به درنه پاتې نه

Download from: ketabton.com

وي؟ ما ويل والله چې دغسې يو كتاب مې چاپ ته وړه، تيار په ترس كې خطاطي شوى و، هغه راڅخه ورک شوى دى، ځكه بېرته راغلم، دې وخت كې هغه لږ موسكى غوندې شو، كڅوړه يې راښكاره كړه، دا خو به نه وي، ما ويل ولې نه والله همدا دى، د كڅوړې منځ مې وكوت، كتاب په كې ايښى و، پر سترګو مې رڼايي راغله، وجود مې يخ شو، ارام شو، ما ويل كور دې ودان چې پر ما دې ځومره غټ زېرى وكړ. هغه وويل: زه همدلته په هغه دفتر كې كار كوم، پر دې لاره تېرېدم چې دا كڅوړه مې وليده، راجګه مې كړه، چې ومې كتل، كتاب په كې و او بيا ستا نوم پرې ليكل شوى، نو ځكه مې ځان سره وساته، ما ويل حتمي بېرته همدلته ورپسې راځې، زه خپله كتابونه كمپوزوم، ماته د كتاب درد او ستونزې معلومې دي، چې څومره سخت كار دى، خو ځه ښه شو چې كوم بل ځاى كې درنه نه دى پاتې شوى، ما ويل ډېره مننه وروره ما سره دې ډېره زياته نېكي وكړه، څه خدمت درته وكړم، هغه ويل نه مننه، ښه كار دا وشو چې كتاب پيدا شو، ما ويل خفه ورته په دې وم، چې دا يې يوازېنۍ نسخه ده او بله يوه پاڼه هم ما سره نه شته. هغه ځوان نه مې يو ځل بيا مننه وكړه، كڅوړې مې ټولې ځان سره ښې چک كړې او ژر د قصه خوانۍ پر لوري رهي شوم، د دانش چاپخونې مسئول اسدجان ساپي ته مې وويل: دا كتاب راته ژر چاپ كړه، هغه خپل ماشين ورپسې راووېست، ماته يې وويل: څومره او په كوم كاغذ؟ ما ورته وويل مه په كاغذ پسې ګرځه او مه يې شمېر پسې، همدا اوس يې چاپ ته وركړه، دا ټوله كيسه مې ورته وكړه، هغه ويل خداى درسره ډېره نېكي كړې ده، سملاسي يې نورزي ته وويل، ژر دا كتاب يوسه چې پسټنګ يې كړي او سبا اول همدا چاپ كړه. دا و ددې اثر يو داستان. اوس چې له هغه وخته نږدې دولس كاله تېرېږي، زه يو ځل بيا خپل اثار په دې نيت چاپوم، چې د مرګ له خطره يې وژغورم. طبيعي خبره ده، چې دا اثر ځرګندې نيمګړتياوې لري، خو د هغه وخت ظرفيتونه هم بايد په پام كې ونيول شي، لكه د انساني مغز محصول هر اثر چې له نيمګړتياوو خالي نه وي، دا اثر هم خپلې نيمګړتياوې لري، خو اوس چې يې زه بيا چاپوم، د همدې مشخص كلكتيف د پنځوس كلن فعاليت د ځرنګوالي په انعكاس كې ماته بې ګټې نه ښكاري. تر چاپ وروسته به (كه ژوند مو ملګرى و) طبعاً ددې اثر ياد شمار ګڼې د كابل پوهنتون ادبياتو پوهنځي ته هم وركوم، هلته به له دې اثر څخه ګټه اخيستل كېږي، په تېره بيا د مونوګرافو په تنوع كې به مرسته وكړي؛ تر يوه حده به د تكراري او كليشه يي مونوګرافو مخنيوى وكړي. دا اثر به د ادبياتو پوهنځي د محصلينو او استادانو مخ ته پروت وي، كله چې ددې پوهنځي لسيزې او يا شليزې پوره كېږي، كېدى شي څوک پرې نور څه زيات كړي او سمونې په كې وكړي. اوس چې د كمپيوټر زمانه ده او د لاس خواري كمپيوټر ته انتقال شوې، نو ټولو ليكوالو ته بويه چې خپل اثار نه يوازې د بياچاپ له لارې خوندي كړي، بلكې د انټرنيټ څپو ته يې هم وروسپاري، چې هم د مرګ له خطره خوندي شي او هم يې ګټه اخيستنه عامه او اسانه شي. ما د خپل كار د بشپړاوي او خونديتوب لپاره همداسې يو لړۍ پيل كړې او له نورو ليكوالو هم هيله لرم، چې خپل كارونه په خپله تنظيم كړي او خپل اثار له ټولو احتمالي خطرونو څخه وژغوري، كه چېرې دوى په خپلو اثارو كې د بيا سمون او زياتون غوښتونكي هم وي، نو د خونديتوب په حالت كې ورته دا كار لا اسانه كېږي. له ټولو افغان ليكوالو د همدې فرهنګي هيلې د تطبيق په هيله.

Download from: ketabton.com

په درناوي

پوهندوی محمد اسمعیل یون

ارګ، د جمهوري ریاست ودانۍ

کابل- افغانستان

د ۱۳۸۷ل کال د کب ۲۰مه نېټه

Download from: ketabton.com

څو خبرې او د لیکوال پېژندګلوي

دغه رساله (د کابل پوهنتون د ژبو او ادبیاتو پوهنځي د پنځوسو کلونو پښتو کتابښود) د ۱۳۷۵ل کال په لومړنیو ورځو شپو کې، یون صاحب د کتابت په خاطر ماته راکړه، ما هم په خوشالۍ سره د کتابت پر چارو پیل وکړ او تر څه مودې ځنډ وروسته مې خپل کار سرته ورساوه. کله چې د کتاب چارې ترسره شوې، رساله مې د هغه لیکوال ته ور وسپارله. د رسالې د ورسپارلو په جریان کې یون صاحب پر خپلې رسالې د څه لیکنې پېرزوینه راباندې وکړه، چې دا دی د همدغې پېرزوینې له مخې غواړم څو شېبې د یادې شوې رسالې او بیا د ګران یون پر پېژندګلوۍ درسره وغږېږم.

تر دغې رسالې دمخه دوه نور کتابونه په دغه برخه کې د چاپ له ډګره راوتلي دي. لومړنی کتاب د ښاغلي لیکوال رازمحمد ویښ دی، چې (پښتو کتابونه) نومېږي. په دغه کتاب کې د برټش موزیم د پښتو کتابونو د معرفۍ ترڅنګ دننه په هېواد کې د چاپ شویو کتابونو یو فهرست هم ورکړل شوی دی. دویم کتاب د هېواد نومیالي لیکوال او محقق ښاغلي حبیب الله رفیع په دوو ټوکونو کې لیکلی، چې (پښتو پانګه) نومېږي.

همدارنګه په دغه برخه کې عتیق الله پژواک هم یوه بریالۍ هڅه کړې ده، چې په خپل وار د یادونې وړ ده.

دغه رساله چې اوس ستاسو په لاس کې ده له یادو شویو کتابونو څخه یو څه توپیر او نوی والی لري او هغه دا چې دا رساله د یو مشخص کلکتیف د استفادې په غرض لیکل شوی او هم په ځانګړې ډول د پنځوسو کلونو په بهیر کې د کابل پوهنتون د ژبو او ادبیاتو پوهنځي د استادانو او فارغانو له پېژندګلوۍ سره سره د هغوی د اثارو او هم د مونوګرافونو بشپړه معرفي نامه ده.

دغه رساله په داسې وخت او حالاتو کې لیکل شوې ده، چې په وطن کې د اور او وینو سیندونه جاري وو، د ډاډ او اطمینان هېڅ څرک نه لګېده او د پوره نهیلیو ورځې شپې وې، څو ک چې په هغو حالاتو کې دلته مېشت وو، سره له ډېرې وېرې او ترهې یې د ورځني ژوند بارونه کاږل. زموږ لیکوال د هغې اورنۍ مینې له مخې چې له خپلې ژبې او خپل فرهنګ سره یې لري، په همدغو اور ورینو شېبو کې خپله رساله ولیکله او د هغه د بشپړتیا په خاطر د ګولیو، راکټونو او بمونو په باران کې کتابتون په کتابتون وګرځېد او ډېر کتابونه یې پسې وکتل.

ددغې رسالې ژبه ډېره خوږه او روانه ده، بې ځایه حاشیه روي په کې نه را ترسترګو کېږي، په ډېرو لنډو او ورو جملو کې ډېر څه په کې بیان شوي دي. کومه وروستۍ خبره چې غواړم ددغې درنې رسالې په باب وکړم، هغه داده چې کېدی شي د ځینو تخنیکي ستونزو له امله لا هم د ډېر شمېر لیکوالو او د هغو د اثارو او هم مونوګرافونو یاد په دې رساله کې راغلی نه وي.

Download from: ketabton.com

په پای کې هیله څرګندوم، چې دغه رساله لکه څنګه چې ښايي همداسې ډېره ګټوره او اغېزمنه ثابته شي او هغه ستونزې چې له دې امله راپېښې دي له دې سره له منځه لاړې شي.

یون صاحب په خپلې رسالې کې د ګڼ شمېر وتلو او نومیالیو لیکوالو او د هغو د پښتو اثارو پېژندګلوي درسره کوي او زه غواړم چې د یون صاحب د ژوند هېنداره درته وځلوم.

پر افغانستان او افغاني فرهنګ او خپلې ژبې اورنی مین پوهیالی محمد اسمعیل یون د ارواښاد محمدخان زوی د ۱۳٤٦ل کال پر کب میاشت د لغمان ولایت د الینګار ولسوالۍ د نیازیو په یوې روښنفکرې کورنۍ کې زېږېدلی دی. لومړنۍ زده کړې یې په الینګار ولسوالۍ کې سرته رسولي، پر ۱۳٦٦ل کال کې له خوشال خان لېسې نه فارغ شوی دی. تر فراغت وروسته پر ۱۳٦۷ل کال د کابل پوهنتون د ژبو او ادبیاتو پوهنځي پښتو څانګې ته لاړ او پر ۱۳۷۰ل کال له نوموړې څانګې فارغ او پر همدې کال د پښتو څانګې د علمي کادر غړی شو.

یون صاحب تراوسه پورې دا لاندې ادبي فعالیتونه ترسره کړي دي:

۱ -هیلې، ګډ شعري جونګ، راټولونه، ۱۳٦۷ل کال چاپ.

۲ -نیمګړې ارمانونه، د حیران د شعرونو جونګ، سریزه او راټولونه، ۱۳٦۹ل کال چاپ.

۳ -د لوونو فصل، ګډ شعري جونګ، راټولونه، ۱۳٦۹ل کال چاپ.

٤ -د استاد الفت نثري کلیات، سریزه او راټولونه، ۱۳۷۰ل کال چاپ.

٥ -استاد زیار د پښتني فرهنګ یو ځلاند ستوری، څېړنیز اثر، ۱۳۷۳ل کال چاپ.

٦ -مېکور، د شعرونو مجموعه، د لیکوالو انجمن، ۱۳٦۹ل کال چاپ.

۷ -د نازو انا یاد، سریزه او د مقالو راټولونه، ۱۳۷۰ل کال چاپ.

۸ -د محمدګل خان مومند اند و ژوند ته یوه لنډه کتنه، ۱۳۷۳ل کال چاپ.

۹ -د کابل پوهنتون د ژبو او ادبیاتو پوهنځي د پنځوسو کلونو پښتو کتابښود، همدا رساله.

همدارنګه د شعرونو دویمه مجموعه یې هم چاپ ته تیاره ده، چې یوه زیاته برخه یې په ځینو پښتو خپرونو کې چاپ او خپره شوې ده.

په سپېڅلې پښتني مینه

صدیق الله بدر

Download from: ketabton.com

ددې اثر اړتیاوې، نیمګړتیاوې او برياوې

د ۱۳۷۳ل کال پر لړم میاشت ، چې پوهنتون د څووم ځل لپاره د پرله پسې جګړو له امله، له تجارت، جمهوریت، زرغونې لېسو، له پلان وزارت، کابل پولیتخنیک او د امام زمان له تکیه خانې څخه د خیرخانې مېنې په درېیمه برخه کې د سرور کاینات مسجد ته په مهاجرت مجبور شوی و، نو په همدې ترینګلي او جګړه ییز حالت کې د پوهنځي د هغه وخت د مشرتابه له خوا وپتېیل شوه، چې د ژبو او ادبیاتو پوهنځي (پنځوسمه کلیزه) ونمانځل شي.

په همدې نیت ما ته هم بلنه راکړل شوه، چې د ادبیاتو پوهنځي د ټول ژوند په بهیر کې د دې پوهنځي د ځینو نامتو استادانو پر ادبي خدمتونو په ځانګړې ډول پر اثارو لیکنه وکړم. ما چې کله په دې باب د کتابونو پاڼې واړولې نو خدای(ج) شاهد دی، چې لیکنه وار په وار اوږدېدله. یو ځل بیا راته هغه اړتیا رادمخه شوه، چې موږ ورسره په پوهنځي کې د زده کړې پر وخت مخامخ وو. زموږ د تحصیل په وخت کې د محصلینو غټه ستونزه دا وه، چې هېڅ داسې کیلي موجود نه وه، چې د هغې په زور دې محصلین د ادبیاتو د لویې نړۍ ور پرانیزي او په دې لویې دنیا کې دې د خپل اند، ذوق او موخې نیلي وځغلوي.

هر چا چې به کومه وړه لیکنه هم کوله، نو اخځونو او کتابونو پسې به سرګردانه و، ان دا چې استادانو به په رسمي توګه سیمینار او کورنۍ دنده وروسپارله، بیا به هم د کتابونو په لټون او پیداکېدن کې پاتې راغلل، کله کله خبره تر دې بریده هم رسېدله چې استادان به هم د پوره اخځونو په ورکړه کې له ستونزو سره مخامخېدل.

دا ستونزه د پای لیکونو (مونوګرافونو) د لیکلو پر وخت لا ډېره څرګندېدله، فارغان به یو او بل ماخذ پسې لالهانده وو. څرنګه چې په پښتو ځانګه کې د تېرو کلونو دمونوګرافونو بشپړ کتابښود او نومښود موجود نه و، نو داسې هم شوي چې یوه ټاکلې موضوع څو تنو فارغانو ته ورکړل شوې ده. د کتابونو او یا هم د اخځونو نشتوالي له کبله ځینو استادانو خپلو فارغانو ته ډېره ساده او بسیطه موضوع هم ټاکله، چې له آره په یو پایلیک لیکلو نه ارزي.

ځینې داسې اشخاص هم له ادبیاتو پوهنځي څخه فارغېدل، چې په پای کې یې د (شلو) ادبي کتابونو نومونه هم په پرله پسې ډول اخیستلی نه شول، هغه چا چې له ادبیاتو سره یې پوره مینه لرله، د هغو لپاره هم دا امکان موجود نه و، چې په خپله ټاکلې ځانګه کې تېر شوي کارونه ترسترګو تېر او پر نورو کېدونکو باندې غور وکړي.

همدغو نیمګړتیاوو ما کې دا ولوله پیاوړې کړه، چې لږ تر لږه په دې برخه کې داسې یوه هڅه وکړم، چې د ژبو او ادبیاتو پوهنځي ځانګړي ډول په پښتو ځانګه کې دغه تشه که پوره ډکه نه شي، نو د محصلینو یو څه اړتیا خو حل کړي.

لکه څنګه چې ددې رسالې له نامه څخه ښکاري په دې کتابګوټي کې هڅه شوې، چې د پښتو کتابونو پېژندنه وشي، خو ځای نیم په کې د ځینو لیکوالو د یو نیم فارسي کتاب یادونه هم راغلې. داسې ټاکل شوې وه، چې د یو بشپړ

Download from: ketabton.com

کتابښود په څېر به د هر کتاب څه ناڅه پوره پېژندنه راځي، خو د تخنیکي ستونزو او د ځینو تذکرو د نابشپړ ثبت په وجه دا هیله پوره نه شوه. ځینو ځایونو کې د کتاب د چاپ کلونه او خپرندوی ارګانونه هم پاتې شول. یوازې د لیکوالو په همهغې پېژندنې بسنه وشوه چې په ادبیاتو پوهنځي پورې اړه لري. څرنګه چې د ادبیاتو پوهنځي تراوسه پورې بېلابېل پړاوونه وهلي او بېلابېل نومونه یې غوره کړي، ځینې ځانګې یو وخت په ادبیاتو پوهنځي پورې تړلې، خو وروسته بیا خپلواک پوهنځي ورڅخه جوړ شوي، دلته هم د هغو د استادانو او نورو لیکوالو د هغو اثارو یادونه شوې، چې دوی د ادبیاتو له پوهنځي سره وخت ناوخت تړښت لرلی دی.

د یو شمېر هغو استادانو د یادون امکان هم میسر نه شو، چې په بېلابېلو وختونو کې یې په پوهنځي کې د استادۍ دنده سرته رسولې او اثار یې لیکلي، همدارنګه د ځینو هغو فارغانو یاد چې د اثارو خاوندان دي. دا ددې اثر بله نیمګړتیا ده. له علمي او د کتابښودنې له میتود سره سم هم د دې کتاب محتویات برابر شوي نه دي. یوازې د وخت اړتیا په پام کې نیول شوې ده او همدا ډول نورې ډېرې نیمګړتیاوې، خو د پښتو مل دی: ((تور توتان- له یاره قربان)) خو زه په دې خوښ یم، چې ما د خپل احساس بار تر دې دمه راورساوه، دعلمي نیمګړتیاوو د بشپړاوي لپاره نورو ته خپله هیله ورغځوم. خو له دې سره سره که زما دا نیمګړی زیار د پښتو ژبې او ادب مینانو، پالونکو په ځانګړي ډول د ادبیاتو پوهنځي د راتلونکو محصلینو د ګټې اخیستنې، د هغوی د ادبي کړاو په اسانۍ او نورو ادبي چارو کې په درد ولګي او له اړتیاوو یوه اړتیا پوره کړي، نو دا به زما ددې او هغې بلې نړۍ د روحي ارامتیا او ډاډ سبب شي.

په ټوله انساني او پښتني مینه

پوهیالی محمداسمعیل یون

Download from: ketabton.com

د ژبو او ادبیاتو پوهنځي لنډه تاریخچه

))د ژبو او ادبیاتو پوهنځی د ۱۳۲۳ل کال د لړم (عقرب) پر میاشت جوړ شو. پر دې وخت د ژبو او ادبیاتو پوهنځی ((د ادبیاتو فاکولته)) په نامه يادېده. دغه مهال په کابل پوهنتون کې يوازې درې پوهنځي (طب، حقوق او ساينس) جوړ شوي وو.

پر ۱۳۲۷ل کال ښځینه قشر ته هم ددې زمینه برابره شوه چې په ادبیاتو پوهنځي کې زده کړې وکړي. پر دې مهال دې برخې د نارينه وو له برخې څخه جلا او بېلې خپلې درسي چارې پرمخ وړلې.

پر ۱۳۲۹ل کال د ادبیاتو د فاکولتې د محصلينو شمېر تر (۸۰) تنو څخه زيات و، پر ۱۳٦٥ کال دا شمېر (۱٤۰۰) تنو ته ورسېده، پر ۱۳٥۹ کال د هغو کسانو لپاره چې د ورځې يې د ځينو ستونزو له کبله نه شول کولای درسي چارو ته حاضر شي، د ادبیاتو د شپې پوهنځی جوړ شو.))(1(

د ادبیاتو پوهنځي د جوړولو موخه دا وه، چې د هېواد ځوان نسل د فرهنګپالنې او فرهنګيالۍ په روحيه وروزي، د خپل هېواد له تاريخ او ثقافت څخه يې خبر کړي او په دې ډول د خپل هېواد له فرهنګ څخه بهرنيان او د هغو له فرهنګ او ژبو سره خپل هېوادوال اشنا کړي. له دې پرته د مسلکي ښوونکو روزنه او په بېلابېلو پوهنيزو او ادبي برخو کې د مسلکي کادرونو، څېړونکو او ليکوالو روزنه د پوهنځي بله موخه وه.

))د ۱۳٤۰ او ۱۳٤٤ کلونو ترمنځ د ژورناليزم، الماني او فرانسوي ژبو څانګې هم په دې پوهنځي کې جوړې شوې. څرنګه چې پر دې وخت په ادبیاتو پوهنځي کې پر ژبو او ادبیاتو سربېره نور علوم، چې بشري علوم هم په کې شامل وو، تدريسېدل، نو پر ۱۳٤٤ لمريز کال ((د ادبیاتو او بشري علومو پوهنځي)) په نوم ونومول شو او پر ۱۳٥۸ل کال ((د ژبو او ادبیاتو پوهنځي)) په نوم ياد شو.

د ۱۳٥۲- ۱۳٦۲ ل کلونو په واټن کې په ادبیاتو او بشري علومو پوهنځي کې يو لړ بدلونونه رامنځته شول، پر ۱۳٥۳ل کال کله چې د تعليم او تربيې پوهنځی لغوه شو، نو د هغه پوهنځي د انګليسي ژبې او ادبیاتو څانګه، د اجتماعي علومو ډيپارټمنټ، د تعليم او تربيې ډيپارټمنټ او نور تشکيلات د ادبیاتو او بشري علومو په پوهنځي پورې وتړل شول او په دې ډول ددې پوهنځي علمي فعاليتونه نور هم زيات شول.

وروسته ډيپارټمنټونو او ځينو نورو څانګو زياته پراختيا وکړه او ځينې ډيپارټمنټونه له دغه پوهنځي څخه بېل شول او د يوه ځانګړي پوهنځي بڼه يې غوره کړه.

پر ۱۳٥۸ل کال د ادبیاتو او بشري علومو له پوهنځي څخه د جغرافيې ډيپارټمنټ بېل او د علومو پوهنځي له جيولوژي اوسرولوژي ډيپارټمنټ سره يوځای شو او په ګډه يې له ځمکپوهنې څخه د ژورناليزم، تاريخ او اجتماعي علومو ډيپارټمنټونه بېل او پر ۱۳٥۸ل کال يې د ((اجتماعي علومو پوهنځی)) جوړ کړ، وروسته پر ۱۳٦٥ل کال د تاريخ

Download from: ketabton.com

او فلسفې پوهنځي پر کار پيل وکړ، دغه راز د ۱۳٦۳ل کال د چنګاښ پر ۱۸مه نېټه د ښکلو هنرونو اختصاصي ډيپارټمنټونه له ژبو او ادبياتو پوهنځي څخه بېل او ((د ښکلو هنرونو پوهنځي)) په نوم يې مستقل پوهنځی جوړ کړ).1(

تر ۱۳۷۰ل کاله پورې د ژبو او ادبياتو پوهنځي په تشکيلاتي جوړښت کې (۹) ډيپارټمنټونه: (پښتو، دري، اوزبکي، روسي، هسپانوي، فرانسوي، الماني، عربي او انګليسي) موجود وو.

پښتو څانګه د ۱۳۳۵ل کال په وروستيو کې ((د فلسفې او ادبياتو له څانګې څخه بېله او مستقله څانګه شوه)).

د ژبو او ادبياتو پوهنځي د خپل عمر د (۵۰) کلونو په واټن کې په زرګونو علمي او کاډميک کادرونه ټولنې ته وړاندې کړي دي.

))يوازې په يوه لسيزه (۵۷-٦۷) کې په ادبياتو پوهنځي کې (٤۵۹۲) تنه محصلين شامل شوي او (۱۷۱۷) تنه فارغ التحصيلان يې هېواد ته وړاندې کړي دي.

دلته به د ژبو او ادبياتو پوهنځي د فارغانو يو لښتليک (جدول) راوړو، چې د هغو فارغانو د څرنګوالي څرګندويي کوي:

د فراغت کال	د فارغانو شمېر
))۱۳۲۷ل کال لومړۍ دوره	۳ تنه
۱۳۲۸ل کال	۷ تنه
۱۳۲۹ل کال	۹ تنه
۱۳۳۰ل کال	۱۹ تنه
۱۳۳۱ل کال	۱٤ تنه
۱۳۳۲ل کال	۲۰ تنه
۱۳۳۳ل کال	۲٦ تنه
۱۳۳٤ل کال	۲۵ تنه
۱۳۳۵ل کال	۱۵ تنه

Download from: ketabton.com

١٣٣٦ال كال	١٨ تنه
١٣٣٧ال كال	٢٧ تنه
١٣٣٨ال كال	٢٦ تنه
١٣٣٩ال كال	٣٢ تنه
١٣٤٠ال كال	٣٥ تنه
١٣٤١ال كال	٤١ تنه
١٣٤٢ال كال	٦٢ تنه
١٣٤٣ال كال	٥٦ تنه
١٣٤٤ال كال	٦٣ تنه
١٣٤٥ال كال	٥٨ تنه
١٣٤٦ال كال	٧١ تنه
١٣٤٧ال كال	٩٥ تنه
١٣٤٨ال كال	١٤٢تنه
١٣٤٩ال كال	١٤٣تنه
١٣٥٠ال كال	٧١ تنه
١٣٥١ال كال	٦٧ تنه
١٣٥٢ال كال	٧٧ تنه
١٣٥٣ال كال	١٥٨ تنه
١٣٥٤ال كال	١٤٤ تنه
١٣٥٥ال كال	٢٥٦ تنه
١٣٥٦ال كال	١٦٧ تنه

Download from: ketabton.com

۱۳۵۷ال کال	۲۳۵ تنه
۱۳۵۸ال کال	۱۸٤ تنه
۱۳۵۹ال کال	۱۲۸ تنه
۱۳٦۰ال کال	۱۵۵ تنه
۱۳٦۱ال کال	۱٤۹ تنه
۱۳٦۲ال کال	۱۸٤ تنه)1(
۱۳٦۳ال کال	۱۲۰ تنه
۱۳٦٤ال کال	۸۸ تنه
۱۳٦۵ال کال	۱٦٤ تنه
۱۳٦٦ال کال	۱٤٤ تنه
۱۳٦۷ال کال	۹۱ تنه
۱۳٦۸ال کال	۱۵۲ تنه
۱۳٦۹ال کال	۱۱۹ تنه
۱۳۷۰ال کال	۱۸۵ تنه
۱۳۷۱ال کال	؟
۱۳۷۲ال کال	؟
۱۳۷۳ال کال *	؟

((پر ۱۳٦۷ال کال د ادبیاتو پوهنځي د استادانو شمېر (۱۳٦) تنه ته رسېده، چې له هغې جملې څخه (۱۰) تنه د دوکتورا د درجې لرونکي، (٤۵) تنه د ماسترۍ درجې لرونکي او پاتې يې ليسانس و))(۱)

Download from: ketabton.com

د ۱۳٦۳ل کال په دویمه نیمایي کې د ژبو او ادبیاتو پوهنځي په پښتو او دري څانګو کې د ماسترۍ پروګرام پیل شو، چې د یو څو دورو تر فراغت وروسته دا پروګرام له خنډ سره مخامخ شو. پښتو، دري او روسي څانګو د یو ټاکلي وخت په جریان کې د ماسترۍ پروګرام پر مخ وړی دی.

تر ۱۳۷۰ ل کال پورې د ژبو او ادبیاتو پوهنځي په منځني ډول هر کال (٦۰) تنه فارغان ټولنې ته وړاندې کړي دي.

د ژبو او ادبیاتو پوهنځي له ۱۳۵۸ل کال څخه تر ۱۳٦۵ کاله پورې پر مستقلو کتابونو سربېره د لیسانس دورې لپاره (۱۷۰) عنوانه لکچرنوټونه چاپ او خپاره کړي دي، دغه راز د ژبو او ادبیاتو پوهنځي د خپل (۵۰) کلن فعالیت په بهیر کې یو شمېر بهرني محصلین هم روزلي، دا محصلین اکثراً له بهر څخه د پښتو او دري ژبو د زده کړې په خاطر راتلل، هغو بهرنیانو چې د ژبو او ادبیاتو پوهنځي په پښتو څانګه کې زده کړې کړي دادي:

ګڼه	نوم	په پوهنځي کې د شاملېدو نېټه	ملت	څانګه
۱	عارف عثمانوف	۱۳۳۷ل کال	ازبک-شوروي	پښتو
۲	حسن الشیخ	//	مصري	//
۳	فنګ ګواتای	۱۳۳۸ل کال	چینایي	//
٤	وانګ خوخای	//	//	//
۵	تونګ شن یانګ	//	//	//
٦	چن مین	//	//	//
۷	تولی کن	//	//	//
۸	چي ده ون خای	//	//	//
۹	تاکشی کتو فوجي	۱۳۳۸ل کال	جاپانی	پښتو
۱۰	دلترفل فیشرارکیالوجسات لاوس	//	المانی>	//
۱۱	نواته	۱۳۳۹ل کال	جاپانی	//
۱۲	عبدالرحیم	۱۳٤۰ل کال	شوروي	//
۱۳	بیک مراد	//	//	//
۱٤	پریت پتنګهـ کتیوریا	۱۳٤۳ل کال	هندي	//
۱۵	مګنی ګراس نیید	۱۳٤٤	امریکایي	//
۱٦	لین چانګ پاو	//	چینایي	//

Download from: ketabton.com

۱۷	شنگ توشینگ	//	//	//
۱۸	موتی فو	//	//	//
۱۹	توسترلایس راس موسنت	//	ډنمارکی	//
۲۰	مسن راسه مارکو ویس	۱۳٤٥ل کال	یوگوسلاويايي	//
۲۱	هرلندنا ایالایز	۱۳٤٦ل کال	امریکايي	//
۲۲	جي پل کوپریت لویز	//	//	//
۲۳	سموت پتریسا	//	انگلنډی	//
۲٤	جني کانیوا	//	شوروي	//
۲٥	چي پوسو روزبا	//	//	//
۲٦	کارنیکوف	//	//	//
۲۷	میرزاگیروا	۱۳٤٦ل کال	//	//
۲۸	کرولیف	//	//	//
۲۹	میکولویچ ترنول ولیکی	//	//	//
۳۰	ولادیمیر کولویویچ دوکوف	//	//	//
۳۱	نانچینکو	//	//	//
۳۲	یارکو	//	//	//
۳۳	اسپرنابلینا	//	//	//
۳٤	د- ن چیوا	۱۳٤۷ل کال	بلغاریايي	//
۳٥	جناسولیتر	//	چلکوسلواکیايي	//
۳٦	پخلیناتاتانیانیکو لینا	۱۳٤۹ل کال	شوروي	//
۳۷	میکرون حرگالینا چولیا	//	بلغاریايي	//
۳۸	گولد یکرویز	//	امریکايي	//
۳۹	مگنی گوردن کی	//	//	//
٤۰	عضاف السید زیران	۱۳٥۱	مصري	//
٤۱	کونیکن اینا ماروتا	//	فنلندي	//
٤۲	انترابرت ستی چن ارتر	//	برتانیايي	//
٤۳	اینابما ریاتا	//	فنلنډي	//
٤٤	ماریاتا	۱۳٥۲ل کال	بلغاریايي	//
٤٥	الین	۱۳٥۲ل کال	بلغاریايي	//

Download from: ketabton.com

٤٦	برناردس کنګه	١٣٥٤ل کال	بلغاریايي	//
٤٧	ګنرین ای نوراس	١٣٥٢ل کال	امریکایي	//
٤٨	رونالد چترنګی	//	کاناډايي	//
٤٩	ماریاششتز	//	کاناډايي	//
٥٠	اسکره شنیده	١٣٥٢ل کال	امریکایي	//
٥١	فلپ هرزیج	//	//	//
٥٢	وپر اپاستواله	//	//	//
٥٣	وزیلا زخاراوایا	//	بلغاریايي	//
٥٤	کارتیرو	//	برازیلی	//
٥٥	یادویکه	١٣٥٣ل کال	پولنډی	//
٥٦	برنارد ګنګ	١٣٥٥ل کال	برتیانیايي (1)	//

(1) اسدالله حبیب: د اجتماعي علومو مجله، کابل پوهنتون، ١٣٦٥ل کال، (١-١٨ مخونه)

(1)پوهنتون کابل در ده سال اخیر، ١٣٦٧ل کال، کابل پوهنتون، ١٢-١٤ مخونه.

(1)پوهاند عبدالرزاق زهیر، پوهنځی ادبیات در (٤٠) سال اخیر، ١٣٦٤ل کال، ٣٠-٣١ مخونه.

(١) پوهنتون کابل در ده سال اخیر، ١٣٦٧ل کال، کابل پوهنتون، ١٢-١٤ مخونه.

-*١٣٧١-١٣٧٣کلونو کې د جګړو له امله د پوهنځي د فارغانو شمېر دقیق معلوم نه دی.

(1)پوهنځی ادبیات در چهل سال اخیر.

Download from: ketabton.com

ژبو او ادبیاتو پوهنځي چاپ کړي کتابونه

له ۱۳۲۳-۱۳۷۰ ل کاله پورې د ژبو او ادبیاتو پوهنځي له خوا یو زیات شمېر علمي، ادبي او هنري غونډې او سیمینارونه جوړ شوي، دغه راز د ادبیاتو پوهنځي له خوا یو شمېر علمي موضوعات تحقیق او څېړل شوي او یو لړ کتابونه خپاره شوي، چې موږ به دلته ددې ډول اثارو نومونه واخلو:

۱ -د پښه یانو شفاهي ادبیات.

۲ -په افغاني ټولنو کې د ښځو اجتماعي وضع.

۳ -انگېرنې، کرکې او کړنې: زېورالدین زېور او سپوږمۍ نوري، ۱۳۴٦ل کال چاپ.

٤ -د خوشال د کلیاتو انساني قاموس.

۵ -پښتو ویي پوهنه؛ مجاور احمدزیار، ۱۳۵۷ل کال چاپ.

٦ -پښتو پښویه (گرامر)، مجاوراحمد زیار، ۱۳٦۲لمریز کال چاپ.

۷ -د غلام محی الدین افغان افکار او اثار، ۱۳٦۲ل کال چاپ.

۸ -د پښتو ادبیاتو تاریخ (دویم ټولگي لپاره)، ډاکټر زېورالدین زېور، ۱۳۵۸ل کال.

۹ -د پښتو ادبیاتو تاریخ (درېیم ټولگي لپاره)، ډاکټر زېورالدین زېور، ۱۳٦۸ل کال چاپ.

۱۰ -د پښتو ادبیاتو اوسنۍ دوره، (درېیم ټولگي لپاره)، ډاکټر زېورالدین زېور، ۱۳٦۰ل کال چاپ.

۱۱ -اوسني ادبیات، ډاکټر زېورالدین زېور، ۱۳٦۱ل کال.

۱۲ -د پښتو اصطلاحي قاموس، ډاکټر زېورالدین زېور، ۱۳٦۱ل کال چاپ.

۱۳ -د پښتو گرامر، زرغونه زېور، ۱۳٦۰ل کال چاپ.

۱٤ -د پښتو نحو، زرغونه زېور، ۱۳٦٦ل کال چاپ.

۱۵ -د پټې خزانې فرهنگ، پوهاند عبدالشکور رشاد.

۱٦ -د پښتو ادبي سبکونه،

۱۷ -د پښتو ادبیاتو تاریخ، لومړی ټوک، پوهاند حبیبي، ۱۳۵٤ل کال چاپ.

۱۸ -د گولډ شتیت پښتو فرهنگ، پوهاند رشاد، ۱۳۵٦ل کال چاپ.

Download from: ketabton.com

۱۹ -د جبر او اختیار ډیالکټیک، پوهاند مجروح ، ۱۳۵٦ل کال چاپ.

۲۰ -ژبنۍ څېړنې، پوهندوی شاکر.

۲۱ -د وږمې مجلې د تاریخي مضامینو فهرست، تدوین لامان مراد.

۲۲ -تاریخي پېښې، عبدالروف بېنوا.

۲۳ -پښتو متون، لومړی ټوک، عبدالرزاق زهیر.

۲٤ -پښتو متون، دویم ټوک، عبدالرزاق زهیر.

۲۵ -د بایزید روښان خیرالبیان.

۲٦ -پښتو مصادر، محمداعظم ایازی.

۲۷ -انشا او پښتو ادب، پاینده محمد زهیر.

۲۹ -د تاریخ په باره کې، محمد حسن ضمیر ساپی.

۳۰ -د پښتو ګرامر، هربرت پنزل، د محمد رحیم الهام ژباړه.

۳۱ -خلاصة المریدن، شمس الدین کاکړ، د پوهنوال میرحسین شاه اهتمام او مقدمه.

۳۲ -د افغان یاد

۳۳ -د خلکو تجربې

۳٤ -د غرونو څوکې، عبدالکریم پتنګ.

۳۵ -پښتو نوی مصدر.

۳٦ -نوموړکي مورخین، پوهاند حبیبي

۳۷ -فواید فقیرالله.

۳۸ -د میا فقیرالله پېژند لیک.

۳۹ -اسماء الحسنی.

د ژبو او ادبیاتو پوهنځي پر پښتو کتابونو سربېره د وږمې مجله هم په پښتو ژبه تر ۱۳۳٦ل کال راهیسې بیا تر شپېتمو کلونو پورې خپره کړې ده.

Download from: ketabton.com

((د وړمې مجلې لومړۍ ګڼه د ۱۳۳٦کال د تلې پر میاشت چاپ شوه)) (1). همدغه راز دغه پوهنځي د علمي، ادبي او هنري مسایلو په باب په لسګونو سیمینارونه جوړ کړي او یو زیات شمېر لکچرنوټونه او نور درسي مواد یې چاپ او خپاره کړي دي.

Download from: ketabton.com

د ژبو او ادبیاتو پوهنځي استادان او د هغوی کتابونه

۱ -پوهاند عبدالحی حبیبي:

لوی استاد پوهاند عبدالحی حبیبي زموږ د هېواد د معاصر فرهنگ او ادب د لویو خدمتگارانو له جملې څخه دی. استاد له یوې خوا د هېواد د فرهنگ د پرمختگ او زرغونتیا لپاره ګڼ شمېر اثار ولیکل او له بلې خوا یې د فرهنگي او علمي مرکزونو په جوړولو کې هم کارنده ونډه واخیستله، استاد د یو شمېر نورو فرهنگي بنسټونو ترڅنگ د ژبو او ادبیاتو پوهنځي د رغښت په کار کې هم خپلې هلې ځلې نه دي سپمولي او د هېواد ددغه فرهنگي بنسټ په جوړښت او فعالیت کې یې سترپاوې گاللي دي. استاد پر ۱۳۲۳ل کال (د ژبو او ادبیاتو پوهنځی د تاسیس له کال څخه) تر ۱۳۲۵ل کال پورې د ژبو او ادبیاتو پوهنځي د رئیس په توگه پاتې شوی)1 (((او تر دې وروسته یې هم پر بېلابېلو وختونو د ژبو او ادبیاتو پوهنځي د پښتو او دري ژبو او ادبیاتو استاد پاتې شوی دی.

تراوسه پورې د هېواد په دننه او بهر کې د استاد تر (۱۰۰)زیات ادبي او علمي اثار چاپ شوي دي، د استاد زیات اثار په دري ژبه خپاره شوي دي او یو شمېر یې هم په عربي او اردو ژبو خپاره شوي دي.

څرنگه چې موږ دلته د پښتو اثارو کتابښود ترتیبوو، نو دلته به د استاد د هغو کتابونو نومونه واخلو، چې په پښتو ژبه لیکل شوي او پر بېلابېلو وختونو خپاره شوي دي.

))۱ -د خوشال خټک مرغلرې (د خوشال خټک کلیات) سمون مقابله، تعلیقات او مقدمه، کندهار، ۱۳۱٦ل کال چاپ.

۲ -د عبدالقادر خټک دېوان؛ سمون، مقابله، تعلیقات او مقدمه، کندهار، ۱۳۳۷ل کال چاپ.

۳ -پښتو او پښتونواله: کندهار، ۱۳۳۷ل کال چاپ.

٤ -پسرلنۍ سندره، پښتو منظومه: کندهار، ۱۳۱۷ل کال چاپ.

٥ -د احمدشاه بابا دېوان: سمون، مقابله او مقدمه، کابل، ۱۳۲۲ل کال چاپ.

٦ -پټه خزانه: تصحیح، تعلیق او دري ترجمه، کابل، ۱۳۲۲ ل کال چاپ، تهران، ۱۳٤۰ل کال چاپ، کابل، ۱۳٥٤ درېیم چاپ، کابل، ۱۳٥۷ل کال څلورم چاپ، کابل پوهنتون.

۷ -د پښتو ادبیاتو تاریخ لومړی ټوک.

۸ -د پښتو ادبیاتو تاریخ دویم ټوک، کابل ۱۳۲٤ل کال چاپ.

۹ -پښتانه شعرا لومړی ټوک؛ کابل، ۱۳۲۰ل کال چاپ.

Download from: ketabton.com

۱۰ -د پښتو ادبیاتو تاریخ: د ادبیاتو پوهنځي د دریېم ټولګي لپاره، ۱۳٤۷ ل کال چاپ.

۱۱ -د افغانستان پېښلیک (کرونولوجي)) کابل، ۱۳۵۳ل کال چاپ.

۱۲ -د پښتو ادبیاتو تاریخ: د ادبیاتو پوهنځي د څلورم ټولګي لپاره، ۱۳٤۷ل کال چاپ.

۱۳ -د البیروني کتابښود: کابل ۱۳۵۲ل کال چاپ.

۱٤ -په اوسني پښتو شعر کې د ژوند څپې: کابل ۱۳٦۰ل کال چاپ.

۱۵ -پیر روښان، د خیرالبیان مقدمه: کابل ۱۳۵۳ل کال چاپ.

۱٦ -د پښتو ادب په تاریخ کې قصیده: کابل ۱۳۵۷ل کال چاپ.

۱۷ -پښتو د تاریخ او لغت په رڼا کې: کابل ۱۳٤۷ل کال.

۱۸ -د پښتو ژبې او ادب موقف د مرکزي اسیا د خلکو په تمدونونو کې: (په پښتو او انګلیسي) ژبه خپور شوی، کابل، ۱۳۵٦ل کال چاپ.

۱۹ -د شیخ الاسلام عبدالله انصاري سیرت او شخصیت: کابل ۱۳٤۱ل کال چاپ.

۲۰ -د خوشال سواتنامه: مقدمه او تعلیقات، کابل ۱۳۵۸ل کال چاپ.

۲۱ -د امیر علي شېر فکري او سیاسي شخصیت: کابل ۱۳٦۰ ل کال چاپ.

۲۲ -پښتو نثر ته کره کتنې: کابل، ۱۳٦۰ل کال چاپ.

۲۳ -اسماني نغمې او لاهوتي سرودونه: کابل ۱۳٦۱ل کال چاپ.

۲٤ -تذکرة الاولیا، کابل ۱۳٦۲ل کال چاپ.))(1)

دغه راز د استاد حبیبي یو شمېر نورې لیکنې د هېواد په بېلابېلو خپرنیو ارګانونو کې لکه: وږمه، کابل، عرفان مجلو، زېرې، ازاد افغانستان جریدو او ځینو نورو خپرونو کې خپرې شوې دي او هم یې د یو شمېر لیکوالو پر ادبي، تاریخي او نورو اثارو لیکنې، حاشیې، تعلیقات او سریزې لیکلې دي.

Download from: ketabton.com

۲ -غلام جیلاني جلالي:

نوموړی هم د هېواد د ملي فرهنگ له لويو خدمتگارانو څخه و، پر خپل وخت يې يو زيات شمېر اثار ليکلي، د اثارو زياته برخه يې په پارسي ژبه ليکلې، خو په پښتو ژبه کې يې هم د يادونې وړ اثار ليکلي دي. نوموړی ((پر۱۳۲۵ل کال په ادبياتو پوهنځي او منځني دارالمعلمين کې د پښتو او دري ژبو استاد پاتې شوی دی (۱).)) دا دی دلته ددغه استاد د پښتو اثارو يادونه کوو:

))۱ -د مصر مختصر تاريخ له ۵۰۰ ق م څخه تراوسه: د کابل کالنۍ ۳ گڼه کې چاپ شوی دی.

۲ -د اولي اعدادې تاريخ، ناچاپ.

۳ -د افغانستان د طبيعي جغرافيې په باب يوه رساله: د ۱۳۱۳ل کال د کابل کالنۍ چاپ.

٤ -د پنځم ټولگي حساب: د پوهنې د وزارت له خوا چاپ شوی دی.

۵ -د پښتو ادبياتو اجمالي تاريخ: ۳ ټوک (اريانا دايرة المعارف) کې پر ۱۳۳۷ کال چاپ شوی دی.

٦ -د پښتو ځانتنی ادب او موسيقي: پر ۱۳٦۰ل کال چاپ شوی دی.

۷ -د اندلس مدنيت: د پوهنې وزارت له خوا چاپ شوی دی.

۸ -د پښتو ملي ادب او موسيقي: ناچاپ.

۹ -د علم صوت رساله: په کابل مجله کې خپره شوې ده.(۲)((

۳ -استاد گل پاچا الفت:

استاد گل پاچا الفت ((پر ۱۳۳۵ ل کال په لومړۍ رتبه د پښتو ټولنې رئيس شو او د پوهنې (ښوونې او روزنې) وزارت د عالي شورا په غړيتوب ومنل شو، همدارنگه د کابل پوهنتون د حقوقو او ادبياتو پوهنځيو د پښتو استادي هم ورپه غاړه شوه.(۱))) د استاد الفت اثار په دې ډول دي:

))۱ -د پسرلي نغمه: د شعرونو لومړۍ مجموعه، ۱۳۲۰ل کال چاپ.

۲ -ښه لمسون: د شعرونو دويمه مجموعه، چې د هغه په خپل ليک ملي ارشيف کې خوندي ده.

۳ -عالي افکار: د شعرونو درېيمه مجموعه، د ننگرهار مطبعه، ۱۳۲۷ل کال چاپ.

Download from: ketabton.com

٤ -د ازادۍ پیغام: د شعرونو ځلورمه مجموعه، کابل افیسټ چاپ.

٥ -غوره اشعار: د شعرونو پنځمه مجموعه، کابل، ١٣٤١ل کال چاپ.

٦ -د زړه وینا: د شعرونو شپږمه مجموعه، کابل، ١٣٤١ل کال چاپ.

٧ -بله ډیوه: د نثرونو لومړنۍ مجموعه، د پښتو قرائت درسي مرستیال مجموعه، کابل، ١٣٢٠ل کال.

٨ -نوی سبک او نوی ادب: د هنري نثرونو دویمه مجموعه، کابل چاپ.

٩ -غوره نثرونه: د ادبي نثرونو درېیمه او بشپړه مجموعه، کابل، ١٣٣٦ل کال چاپ.

١٠ -څه لیکل یا لیک پوهه: څېړنه، ننګرهار مطبعه، ١٣٣٨ل کال چاپ.

١١ -املا او انشاء: څېړنه، کابل ١٣٣٨ ل کال چاپ.

١٢ -لیکوالي، (املا اوانشاء: کابل، ١٣٣٩ ل کال چاپ.

١٣ -لغوي څېړنه: کابل ١٣٢١ل کال.

١٤ -پښتو سندرې: څېړنه، کابل، ١٣٢٥ل کال.

١٥ -ملي قهرمان: (د خوشال خټک په باره کې)، کابل ١٣٤٤ل کال چاپ.

١٦ -منطق: علمي اثر، کابل، ١٣٣٥ ل کال.

١٧ -پښتو کلي پنځم جلد، لومړی ټوک: درسي، کابل، ١٣٢١ل کال.

١٨ -پښتو کلي پنځم جلد، دویم ټوک: درسي، کابل، ١٣٢١ل کال چاپ.

١٩ -لوړ خیالونه او ژور فکرونه: د ادبي نثرونو ترجمه، کابل ١٣٣٥ل کال.

٢٠ -احمدشاه بابا: له دري نه پښتو ته ترجمه، کابل مجله، ١٣٢٣ل کال.

٢١ -نوی څرک: (د پښتو لغاتو مقایسه له نورو ژبو سره).

٢٢ -څه ګورم او څه اورم؟

٢٣ -اجتماعي نظریات: په پېښور کې چاپ شوی دی.

٢٤ -د ټولنې علم: (ترجمه)

Download from: ketabton.com

۲۵ -د موفقیت لار: (ترجمه)) 1(

۲٦ -اسلام او د اسلام نقش د فرد او جامعې په جوړولو کې: پر ۱۳۵۸ل کال په لاهور کې چاپ شوی دی.

۲۷ -د استاد الفت نثري کلیات: پر ۱۳۷۰ل کال په کابل کې چاپ شوی دی.

٤ -استاد عبدالروف بېنوا:

استاد عبدالروف بېنوا هم یوه موده د ادبیاتو پوهنځي استاد پاتې شوی دی.

پښتو اثار يې دادي:

۱ -پښتو کلي: څلورم جلد، لومړی ټوک، ۱۳۲۰ل کال، پښتو ټولنه.

۲ -پردیس: د علامه اقبال د ((مسافر)) نومي منظوم کتاب، په پښتو نظم ترجمه ده، پر ۱۳۲۱ ل کال په انیس ورځپاڼه کې خپره شوې ده.

۳ -پښتو د شاهانو په دربار کې: (رساله)، ۱۳۲۲ل کال، کابل کالنۍ.

٤ -پښتنې مېرمنې: (تذکره) ۱۳۲۳ل کال، د مطبوعاتو ریاست.

۵ -د هوتکو په دوره کې پښتو: (رساله)، ۱۳۲٤ل کال، کابل مجله کې خپره شوې ده.

٦ -میرویس نیکه: ۱۳۲۵ل کال، پښتو ټولنه.

۷ -اریایي، فارسي، پښتو مرثیې او وېرنې: تحقیقي رساله، ۲٦-۱۳۲۵ کلونه، کابل کالنۍ.

۸ -د غنمو وږی: تاریخي منظومه رساله ده، په دې رساله کې د احمد شا بابا د جلوس د ورځې منتظره ترسیم شوې ده، ۱۳۲۵ل کال چاپ.

۹ -د پیرمحمد کاکړ د دېوان تدوین، تصحیح او مقابله، ۱۳۲۵ل کال پښتو ټولنه.

۱۰ -ادبي فنون: دا کتاب پر ۱۳۲٦ل کال د پښتو ټولنې له خوا چاپ شوی دی او دا لاندې ادبي فنون يې په پښتو بیان کړي او په پښتو کې يې تطبیق کړي دي: معاني بیان، بدیع، عروض، قافیه، خطابه او د لیکنې اصول، دا کتاب دهغو درسونو مجموعه ده، چې استاد بېنوا د ادبیاتو پوهنځي دافتتاح پر لومړي کال د هغه پوهنځي لومړي ټولګي ته ورښودلي وو.

۱۱ -ویښ زلمیان: ۱۳٦٦ل کال پښتو ټولنه.

Download from: ketabton.com

۱۲ -د ډارمستتر پښتو څېړني: دا کتاب فرانسوي مشهور ليکوال او مستشرق جيمس ډارمستتر، په فرانسوي ژبه ليکلی، ښاغلی سيدقاسم رښتيا په پارسي ترجمه کړی او استاد حبيبي او استاد بېنوا په پښتو ترجمه کړی دی، پر ۱۳٤٦ل کال د پښتو ټولنې له خواچاپ شوی دی.

۱۳ -د رحمان بابا د دېوان تدوين، تصحيح او مقابله، وړه جيبي قطع، ۱۳۲۸ل کال چاپ.

۱٤ -خوشال ختېک څه وايي؟ يو وار په هند کې چاپ شوی او دويم ځل پر ۱۳۲۹ل کال د مطبوعاتو دمستقل رياست له خوا چاپ شوی دی.

۱٥ -پښتونستان: ۱۳۳۰ل کال، د مطبوعاتو مستقل رياست.

۱٦ -د کاظم خان شيدا د دېوان تدوين، تصحيح او مقابله، ۱۳۳۳ل کال، پښتو ټولنه.

۱۷ -پرېشانه افکار: د شعرونو مجموعه، ۱۳۳٥ل کال، د کابل راډيو نشراتي څانګه.

۱۸ -ګيتانجلي: د رابندرنات ټاګور اثر، پښتو ترجمه، ۱۳۳٦ل کال، د کابل راډيو نشراتي څانګه.

۱۹ -لنډۍ: يو شمېر پښتو منتخبې لنډۍ له پارسي او انګرېزي ترجمې سره، انګرېزي ترجمه يې ښاغلي شريقي کړې ده، دغه ترجمه له ښو رنګه تابلوګانو سره پر ۱۳۳۷ل کال د کابل راډيو له خوا چاپ شوې ده.

۲۰ -خوشال او پسرلی: پر ۱۳۳۷ل کال د کابل راډيو د پښتون ږغ مجلې له خوا چاپ شوې ده.

۲۱ -د زړه خواله: ادبي نثرونه، پر ۱۳۳۸ل کال په اصلاح ورځپاڼه کې خپاره شوي او هم د يومستقل اثر په توګه چاپ شوي دي.

۲۲ -پښتو قرائت: د لسم ټولګي لپاره، ۱۳۳۹ل کال چاپ.

۲۳ -زوړ ګنهکار: ۱۳۳٦ل کال چاپ.

۲٤ -اشتباه: (ډرامه)

۲٥ -اوسني ليکوال، لومړی ټوک، ۱۳٤۰ل کال، د مطبوعاتو مستقل رياست.

۲٦ -اوسني ليکوال، دويم ټوک ، د مطبوعاتو مستقل رياست.

۲۷ -اوسني ليکوال، درېيم ټوک، ۱۳٤٦ل کال، د پښتو د تعميم او انکشاف لوی مديريت)1.(

Download from: ketabton.com

۵ -قیام الدین خادم:

استاد قیام الدین خادم هم د یوې مودې لپاره په ادبیاتو پوهنځي کې تدریس کړی دی، اثار یې دادي:

چاپ شوي اثار:

۱ -معلم پښتو: د کندهار چاپ.

۲ -پښتو کلی: ۱-٤ ټوکونه (له مګرو سره).

۳ -د کوچنیانو اخلاقي پالنه: (ترجمه)

٤ -نوی ژوندون: (د ادبي نثرونو مجموعه)

۵ -پښتونولي: (د پښتو دودونه او اخلاق).

٦ -بایزید روښان: (تاریخي، تحقیقي رساله)

۷ -د شریف سرګذشت: (له اردو نه ترجمه شوی ناول)

۸ -د مرغلرو امېل: (د شعرونو لومړی مجموعه)

۹ -ځاروان: (د شعرونو دویمه مجموعه)

۱۰ -خیالي دنیا: (د ادبي نثرونو دویمه مجموعه)

۱۱ -نبوغ او عبقریت: (اجتماعي فلسفي څېړنه)

۱۲ -نوې رڼا: (د مقالو مجموعه)

۱۳ -د پښتو ننني لیکوال: تذکره پر ۱۳۱۷ او ۱۳۱۸ل کال په کابل کالنۍ کې چاپ شوې ده.

۱٤ -د پښتو د تاریخ یوه سره پاڼه.

۱۵ -د خوشال او رحمان موازنه.

۱٦ -مکارم الاخلاق: (له عربي څخه ترجمه)

۱۸ -پښتانه شعرا: د لومړي او دویم ټوک ځینې برخې.

۱۹ -پارسیان څوک وو؟: (تاریخي څېړنه)

Download from: ketabton.com

۲۰ -په تذکرة الاولیا تبصره.

۲۱ -کوشانیان څوک وو؟: (تاریخي څېړنه).

۲۲ -د بابا نصیحت نامه: (منظومه).

۲۳ -سیدکمال او ببوجانه: (داستان).

۲٤ -د پښتو پټۍ: (د پښتو الف بې په باره کې).

۲٥ -لوی اصحابان: (مذهبي تاریخ او سیره).

۲٦ -نشنیلیزم او انتر نشنلیزم: (ملیت او بین الملیت).

۲۷ -افغاني حکومت.

۲۸ -د پښتو نثر تاریخي تطورات او د نثر لیکونکو تذکره: کابل کالنۍ ۱۳۱۹-۱۳۲۰ کلونه.

۲۹ -معیاري پښتو.

۳۰ -لرغوني پښتانه قومونه.

۳۱ -پښتو قرائت د دویم ټولګي لپاره.

۳۲ -پښتو قرائت د درېیم ټولګي لپاره.

ناچاپ اثار:

۱ -د پښتونخوا قیصې.

۲ -مکالمات.

۳ -عزیزه حب خیر.

٤ -سورګل.

٥ -کانفرانسونه.

٦ -کره پښتو.

۷ -پښتو زده کړه.

Download from: ketabton.com

۸ -نصوص الحکم.

۹ -د پښتو شاعري.

۱۰ -پښتو په غربي لیکدود.

۱۱ -پښتني پور.

۱۲ -پیړی او پښتانه.

۱۳ -د پښتنو قامولي.

۱٤ -غوره سندرې.

۱٥ -د پښتو مشاعرې.

۱٦ -اینده پښتنو ته.

۱۷ -د تنقید حق.

۱۸ -ساتلې خزانې

۱۹ -د پښتو ولسي ادب.

۲۰ -د شعرونو درېیمه مجموعه.

۲۱ -د ادبي نثرونو مجموعه

۲۲ -د داستانونو مجموعه

۲۳ -مجلسي شاعران.

او نور)...1(

٦ -پوهاند صدیق الله رښتین:

پوهاند صدیق الله رښتین د پښتو ادب یو لوی خدمتګار اوعالم دی. رښتین صاحب زیاته موده د ژبو او ادبیاتو پوهنځي د پښتو څانګې استاد پاتې شوی او زموږ د ځوان نسل د روزنې لپاره یې د یادونې وړ هلې ځلې کړې دي. د استاد رښتین اثار په دې ډول دي:

Download from: ketabton.com

۱ -پښتانه شعرا: دويم ټوک.

۲ -پښتو کلي لومړی ليار ښوونکی.

۳ -پښتو کلي شپږم سمستر

٤ -د پښتو ادب تاريخ.

٥ -پښتو اشتقاقونه او ترکيبونه.

٦ -د پښتو لومړی گرامر (فارسي)

۷ -نوی ژوند: (د پښتونستان په باره کې)

۸ -د پښتنو مجاهدې: (تاريخي اثر)

۹ -د مومند عبدالحميد ديوان.

۱۰ -د پښتو قيصې.

۱۱ -پښتونيار.

۱۲ -د ميوند هنداره: (ژباړه)

۱۳ -دهند سفر.

۱٤ -د خوشال خټک بازنامه.

۱٥ -دمعارف د دويم او درېيمو ټولگيو قرائت.

۱٦ -د معارف د شپږم ټولگي دينيات.

۱۷ -د پښتونستان واقعات: (رساله).

۱۸ -پښتو ادبيات: (رساله)

۱۹ -پښتو نثر.

۲۰ -د پښتو ادب درې مشهورې کورنۍ.

۲۱ -د پښتو او سانسکريت نژدېوالی.

Download from: ketabton.com

۲۲ -پښتو ژبښودنه.

۲۳ -نومیالي شاعران.

۲٤ -ادبي اوتاریخي سمونې.

۲٥ -ګرامري اصطلاحات.

۲٦ -دیني هنداره: (له عربي نه ژباړه)

۲۷ -د خوشال طب نامه: (چاپونه،کتنه او سمونه)

۲۸ -د حمید نیرنګ عشق: (چاپونه، کتنه او سمونه).

۲۹ -د میا شرف عروض: (چاپونه، کتنه او سمونه).

۳۰ -پښتنې مېرمنې: (ډرامه، ناچاپ).

۳۱ -د ژوند وظیفې: (ترجمه، ناچاپ)

۳۲ -ځلاندې پلوشې: (ترجمه، ناچاپ).

۳۳ -د پښتو اشعارو قسمونه: ناچاپ

۳٤ -پښتو څېړنه: ناچاپ

۳٥ -د ننګرهار او قطغن سفر: ناچاپ

۳٦ -د پښتونستان مقالې: ناچاپ

۳۷ -د معارف د دویم ټولګي پښتو قرائت: ناچاپ.

۳۸ -د ژوند سندره: ناچاپ

۳۹ -د مصر سفر: ناچاپ.

٤۰ -د شوروي اتحاد سفر: ناچاپ.

٤۱ -د قلمي نسخو د څېړنې لار: ناچاپ

٤۲ -پښتو پېژندنه: ناچاپ

Download from: ketabton.com

۴۳ -روښان ستوري: ناچاپ

۴۴ -سبک پېژندنه: ناچاپ

۴۵ -د هېواد ننداريې: ناچاپ

۴۶ -نوميالي پوهان: ناچاپ

۴۷ -پښتني لارښود: ناچاپ

۴۸ -د هند کتابخانې: ناچاپ

۴۹ -د پښتو قلمي نسخې: ناچاپ

۵۰ -د مهتمم پېژندنه: ناچاپ

۵۱ -د خپلواکۍ هڅې: ناچاپ

۵۲ -د پښتو تاريخي څېړنه: ناچاپ

۵۳ -تاريخي ليکونه: ناچاپ

۵۴ -د فکر پلوشې: ناچاپ

۵۵ -د شعرونو مجموعه: ناچاپ

۵۶ -پښتو گرامر: ناچاپ، دوه ټوکه کې.

۵۷ -خوږه وږمه: ناچاپ

۵۸ -نړۍ وال کنفرانسونه: ناچاپ

۵۹ -رنگارنگ گلونه: ناچاپ

۶۰ -د پښتو نثر هنداره: چاپ).1(

۷ -اکاډميسين پوهاند عبدالشکور رشاد:

استاد عبدالشکور رشاد د هېواد له نوميالیو پوهانو څخه يو پوه دی. ډېره موده د کابل پوهنتون د ژبو او ادبياتو پوهنځي د پښتو څانگې د استاد په توگه پاتې شوی دی او زموږ د اوسني ادبي بهير زيات ليکوال د استاد له پوهنيزو وړانگو څخه برخمن شوي دي. دا دی دلته د استاد د پښتو اثارو يادونه کوو:

Download from: ketabton.com

))۱-لودي پښتانه: پښتو ټولنه، ۱۳۳٦ کال چاپ.

۲ -د تولستوي درې نکلونه: ژباړه، د هېواد ورځپاڼې له خوا پر ۱۳۳۹ کال کې چاپ.

۳ -د زړه وینې: شعرونه، ۱۳۷۰ل کال چاپ.

٤ -د بېلتون غږ: ناچاپ.

٥ -لاله: ناچاپ

٦ -رونې اوښکې: ناچاپ

۷ -ملحد شاهي او ملاشاهي: شعرونه، ناچاپ.

۸ -پښتو قرائت: د (۱۱) ټولګي لپاره، د ښوونې او روزنې وزارت له خوا چاپ شوی دی.

۹ -پښتو قرائت: د (۱۲) ټولګي لپاره، د ښوونې او روزنې وزارت له خوا چاپ شوی دی.

۱۰ -د احمدشاه بابا د شهنامې تحشیه او تعلیق.

۱۱ -د قیصه خوانۍ خونړۍ پېښه: د سرحدونو چارو وزارت له خوا چاپ شوی دی.

۱۲ -مکتبي قاموس چې له (٦-۱۲) ټولګي پورې د ښوونځیو د پښتو کتابو د پنځو او شپږو زرو لغاتو تشریح کوي.))(1(

۱۳ -ډېلی د پښتنو په وخت کې: ۱۳۳۹ ل کال چاپ.

۱٤ -دامیر خسرو دهلوي هندي شاعري: ۱۳٥۳ل کال

۱٥ -دخیرالبیان په سریزه کې درې مقالې: ۱۳٥۳ل کال

۱٦ -دخیرالبیان لغتونه: په ۱۲۲ مخونو کې د ۱۳٥۳ل کال چاپ.

۱۷ -د دولت لواڼي د دېوان سریزه: د ۱۳٥۳ل کال چاپ.

۱۸ -د واصل روښاني د څو شعرونو سریزه او سمونه، د ۱۳٥۳ل کال چاپ.

۱۹ -پاڼي نې، انښت او هیایي او په هغه کې پښتو کلمې، د ۱۳٥٤ ل کال چاپ.

۲۰ -ګیتانجلي سریزه په ۱۰٤ مخونو کې د ۱۳٥٤ل کال چاپ.

۲۱ -دتاج سریزه: د ۱۳٥٤ل کال چاپ.

Download from: ketabton.com

۲۲ -د گولړن شتت د فرهنګ سریزه، د ۱۳۵٦ل کال چاپ

۲۳ -د ګلشن روه سریزه، په ۱۹۲ مخونو کې د ۱۳۵٦ل کال چاپ.

۲٤ -د احمدشاه بابا د څو اشعارو د پښتو شرحې سریزه، د ۱۳۵٦ل کال چاپ.

۲۵ -د احمدشاه بابا د دېوان غورچاڼ د ۱۳۵۷ل کال چاپ

۲٦ -بدیع: درسي کتاب د دارالمعلمین له خوا پر ۱۳۵۹ل کال کې چاپ شوی دی.

۲۷ -د پښتو تجدیدونو تاریخچه، په ۷٤ مخونو کې د ۱۳۵۹ل کال چاپ.

۲۸ -د ابن سینا د مخارج الحروف پښتو ژباړه.

۲۹ -د اسماالحسنی سریزه، د ۱۳۵۹ل کال چاپ.

۳۰ -د څمکنو میا عمر، د ۱۳٦۰ل کال چاپ.

۳۱ -د حاجي جمعه بارکزي د دېوان سریزه او لغتنامه د ۱۳٦۱ل کال چاپ.

۳۲ -پر افغانستان او هند برتانوي څو خبرې، د ۱۳٦۱ل کال چاپ.

۳۳ -د پټې خزانې فرهنګ.

۳٤ -درباره ظفرنامه اکبري و ناظم ان، د ۱۳٦۵ل کال چاپ.

۳۵ -لس مقالې.

۳٦ -سوبهیاش چند رابوس.

د استاد ناچاپ اثار:

۱ -پښتانه شعرا (په اردو کې): په دغه اثر کې هغه په خټه پښتانه شاعران معرفي شوي، چې په اردو ژبه یې شعرونه ویلي دي، په دغه اثر کې (۳۸۳) تنه شاعران راغلي دي.

۲ -پښتانه شعرا: (په فارسي ژبه کې) په دغه اثر کې (۲۰۰) تنه شاعران معرفي شوي دي.

۳ -ایا؟ ، په دغه اثر کې هغه تېروتنې په ګوته شوي، چې هغه په پښتو او فارسي ادبیاتو او تاریخ کې د پاملرنې وړ دي.

٤ -غالب جنګ نواب احمدخان بنګښ او د هغه کورنۍ.

Download from: ketabton.com

۵ -د پښتني قومونو او قبايلو په باب يادښتونه، په ۲۰۰ مخونو کې.

٦ -مستشرقين: په دغه اثر کې (۲۰۰) ختيځپوهان چې د افغانستان پښتو او فارسي ژبو په باب يې څېړنې کړي، معرفي شوي دي.

۷ -امين الملک گل محمدخان غورياخېل بابړ او د هغه کورنۍ (چې د استاد له نيکونو څخه دی).

۸ -ملي قهرمان غازي محمداکبرخان.

۹ -سوري پښتانه (لکه لودي پښتانه چې مخکې مو ياد کړل).

۱۰ -د کندهار دمدرسو تدريسي نصاب.

۱۱ -حضرت ابوبکرصديق(رض) په پښتو ژبه، ۱٤۰ مخونو کې.

۱۲ -په زړه فارسي او اوستا کې پښتو کلمې (د ماسټرۍ دورې لپاره).

۱۳ -د کندهار زيارتونه.

۱٤ -ادبي قاموس: دغه اثر شپږ ټوکه دی:

لومړی ټوک: (۱۰۰۰) مخه.

دويم ټوک: (۵۰۰) مخه

درېيم ټوک: (۱۰۰۰) مخه

څلورم ټوک: (٤۷۰) مخه

پنځم ټوک: (٤۸۰) مخه

شپږم ټوک: (۹۲) مخه، چې تراوسه هم ترلاس لاندې دی.

۱۵ -جغرافيايي يادښتونه: دغه اثر دوه ټوکه دی.

۱٦ -د کندهار تاريخي يادښتونه: په دوه ټوکه کې:

لومړی ټوک: تر مغولو دمخه د کندهار په باب.

دويم ټوک: تر مغولو وروسته د کندهار په باب.

۱۷ -د احمدشاهي عصر نوميالي، په دوه ټوکه کې:

Download from: ketabton.com

لومړی ټوک: هغه برخه ده، چې د احمدشاهي شاهنامې د تعلیقاتو په نامه راغلي دي.

دویم ټوک: له احمدشاهي شاهنامې پرته نور نومیالي دي.

۱۸ -پښتانه مشاهیر: دا اثر درې ټوکه دی:

لومړی ټوک: (۱۵۰) مخه، دویم ټوک(۲۰۰) مخه او درېیم ټوک تر لاس لاندې دی.

۱۹ -د طریقت شجرې: د هغو طریقو په باب دی، چې په افغانستان او پښتنو کې مشهورې دي.

۲۰ -نسبي شجرې: دغه شجرې څلور ټوکه دي:

لومړی ټوک: په هندوستان کې د پښتنو نوابۍ او مشهورې کورنۍ.

دویم ټوک: د سدوزیو پاچهانو او شهزاده ګانو په باب.

درېیم ټوک: د محمدزیو پاچهانو او شهزاده ګانو په باب.

څلورم ټوک: د پښتنو قومونو په باب عمومي شجرې.

۲۱ -سل متله په اوو ژبو: دغه اثر په څلورو ټوکو کې تراوسه کښل شوی دی. دغه متلونه، په پښتو، فارسي، عربي، روسي، انګرېزي او اردو ژبو لیکل شوي دي.

۲۲ -دوه زره (۲۰۰۰) پښتو متله په روسي ژبه.

۲۳ -د خوشال فرهنګ: دغه اثر په اوو ټوکو کې دی:

لومړی ټوک: طب نامه، دویم ټوک: بازنامه، درېیم ټوک: رباعیات او قطعات، څلورم ټوک: دستارنامه، پنځم ټوک: غزلیات او قصاید، شپږم ټوک: رباعیات او قطعات، اووم ټوک غزلیات او قصاید.

۲٤ -د پټې خزانې فرهنګ دویمه برخه.

۲۵ -د ګلشن روه لغتنامه.

۲٦ -د خیرالبیان لغتنامه.

۲۷ -د فرهنګونو په باب: په دغه اثر کې ټول هغه فرهنګونه چې په ختیز کې کښل شوي دي، معرفي شوي:

ـــپښتو فرهنګونه د الفبا په ترتیب.

ـــپارسي فرهنګونه د الفبا په ترتیب.

Download from: ketabton.com

_عربي فرهنګونه د الفبا په ترتيب.

_ترکي فرهنګونه د الفبا په ترتيب.

_هندي فرهنګونه د الفبا په ترتيب.

۲۸ -بديع: په (۲۷۱) مخونو کې.

۲۹ -بيان: په (۳۱۷) مخونو کې.

۳۰ -قافيه: په (۳۰۰) مخونو کې.

۳۱ -عروض: په دوو ټوکو کې، لومړی ټوک (۷٦۷) او دويم ټوک (۳۵۰) مخونو کې.

۳۲ -معاني: په (۳۸۳) مخونو کې.

۳۳ -نقد: د پښتو، پارسي او عربي ادبياتو په تاريخي او علمي برخو کې په (۲۹۳) مخونو کې.

۳٤ -په ګلشن روه کې د بابوجان منتخباب نثر نه دی (دپوهاندی اثر).

۳۵ -لوی احمدشاه بابا د خلکو له نظره)). (1(

۳٦ -د کارنامو مېرمنې، ناچاپ.

۸ -حبيب الله تږی نيازی:

حبيب الله تږی يوه ټاکلې او يوه د يادونې وړ موده د کابل پوهنتون د ژبو او ادبياتو پوهنځي د پښتو څانګې د استاد په توګه پاتې شوی دی.

پښتو اثار يې په دې ډول دي:

۱ -ژبه خپله سرته پرېږدئ: د کارنل پوهنتون د پروفيسور ښاغلي جان هال تاليف دی، چې استاد تږي ترجمه کړی، خو چاپ شوی نه دی.

۲ -د شعرونو يوه مجموعه: چاپ شوې نه ده.

۳ -د ليک تاريخ او تحول: په متفرق ډول په کابل مجله کې چاپ شوی دی.

٤ -معاصر افغاني ادب: ډېره مختصره برخه يې د ۱۳۳۹ل کال په کابل کالنۍ کې خپره شوې ده.))۱((

Download from: ketabton.com

٩ -پوهاند دوکتور مجاور احمد زیار:

پوهاند دوکتور مجاور احمدزیار د هېواد له مخکښو لیکوالو او وتلو ژبپوهانو څخه دی. استاد د خپل ژوند یوه زیاته برخه د کابل پوهنتون د ژبو او ادبیاتو پوهنځي پښتو څانګه کې د استاد په توګه تېره کړې ده او تر اوسه يې یو زیات شمېر اثار او لیکنې د هېواد په دننه او بهر کې خپرې شوي دي، دلته يې د ځانګړو اثارو یادونه کوو:

١ -نومترڼګونه یا اسمي ترکیبونه: په الماني ژبه د سویس د برن پوهنتون د ١٩٧٤م کال خپرونه.

٢ -پښتو پښویه (ګرامر): د کابل پوهنتون د ١٣٦٢ل کال خپرونه.

٣ -پښتو ويي پوهنه (لکزیکولوژي): د کابل پوهنتون د ١٣٦٠ل کال خپرونه.

٤ -پښتو لیکلار: د ننګرهار د بایزید روښان پوهنتون د ١٣٦٠ل کال خپرونه.

٥ -زنداني نغمې: د شعرونو مجموعه، ١٣٥٩ل کال چاپ.

٦ -سوزونه او سازونه: شعري غونډ، د چاپ او خپرونې د دولتي کمېټې ریاست، ١٣٦٤ل کال چاپ.

٧ -اور او وینې: د شعرونو غونډ، د چاپ او خپرونې د دولتي کمیټې ریاست، ١٣٦٤ل کال چاپ.

٨ -وینه او مینه: شعري غونډ، د ملي دفاع وزارت، د ١٣٦٠ل کال خپرونه.

٩ -نظر کوتاهی بر زبان وزبان شناسي: د کابل پوهنتون ګستنر چاپ ١٣٦٣ل کال.

١٠ -پښتانه او ورونه ملیتونه: ژباړه، د چاپ او خپرونې د دولتي کمېټې ریاست، ١٣٦٦ ل کال.

١١ -مینه د زړه په وینه: رمان، ١٣٧٢ل کال چاپ، لاهور.

١٢ -اندو ژوند: شعري طرحې او څلوریځې، د سرحدونو چارو وزارت، ١٣٦٨ل کال چاپ.

١٣ -پښتو-دري فرهنګ: د برلین د پوهنتون په غوښتنه کښل شوی دی.

١٤ -ګلکځونه: شعري غونډ، د افغانستان د لیکوالو د انجمن خپرونه، ١٣٦٧ل کال.

١٥ -الماني- پښتو فرهنګ: د برلین پوهنتون په غوښتنه کښل شوی دی.

١٦ -د پښتو الماني ژباړیز پرابلمونه (په الماني ژبه، ناچاپ

١٧ -سپین غر: شعري غونډ، ناچاپ.

Download from: ketabton.com

۱۸ -کارپوهه (رارگولوژي): برخه برخه په فولکور مجله کې خپره شوې ده.

۱۹ -ټولنوال ریالیزم: برخه برخه په هنر او ژوندون مجلو کې خپور شوی دی.

۲۰ -پښتو ګړدودونه (لهجې): په ورمې مجله کې چاپ شوی دی.

۲۱ -پښتو آر پوهه (اتمولوژي): تر ((ژ)) پورې په ورمه مجله کې خپره شوې ده.

۲۲ -پښتو بدلمېچ یا پښتو شعر څنګه جوړېږي؟: د اطلاعاتو او کلتور وزارت، ۱۳٦۹ل کال.

۲۳ -لیکونه (په پښتو،دري،الماني او انګلیسي) ناچاپ.

۲٤ -ځان پېښې (په پښتو، دري، الماني او انګلیسي، ناچاپ

۲۵ -د هېواد پر ۱٤ ژبو (پښتو، دري، ازبکي، ترکمني، بلوڅي، براهوي، ورخي، پشه یي، پاراسوني، کتي (نورستان)، ګوجرو، ((ګجراتي)) تیرو ((تیراهي))، شغني، کشمونډي، ۱۰٤ ټوکه ګړدودي (لهجوي څېړنې چې د سویس د ملي فونډ له خوا د یونسکو په سپارښتنه د افغانستان (د ژبپوهنې اتلس) په نامه په برن پوهنتون کې ترکار لاندې دي.

۲٦ -پښتو، دري، پشه یي فولکوري څېړنې.

۲۷ -د سبرونو نڅا: شعري غونډ، د سید جمال الدین افغان فرهنګي ټولنه، ۱۳۷۲ل کال.

۲۸ -ګلوییونه: شعري غونډ، د سید جمال الدین افغان فرهنګي ټولنه، ۱۳۷۲ل کال.

۲۹ -رزم و بزم: شعري غونډ، د سید جمال الدین افغان فرهنګي ټولنه، ۱۳۷۲ل کال.

۳۰ -څڅواکي: شعري غونډ، د سید جمال الدین افغان فرهنګي ټولنه، ۱۳۷۲ل کال.

۳۱ -نندارلیک (ډرامه): پر ۱۳۵۷ل کال کښل شوې، خو چاپ او ننداري ته نه دی وړاندی شوی.

۳۲ -د پټې خزانې لیکزیکي شننه (پټه خزانه، لغوي خزانه)، ۱۳۷۵ل کال چاپ.

۳۳ -د هندو اروپایي ژبو لرغونی تاریخ (له الماني سرچینو څخه ژباړه)، دکابل مجلې د ۱۳۷۰ل کال د ۳ ګڼې برابر ۳٤ مخونه یې نیولي دي.

۳٤ -د پټې خزانې الماني ژباړه او ګرامري شننه، دا ژباړه د فرانسوي افغانپوهاند (کیفر) لپاره شوې ده.

۳۵ -سیندګی (جیبي قاموس) ۱۳۷۳ل کال چاپ.

Download from: ketabton.com

٣٦ -تر ١١٠٠ زياتې علمي، ادبي، تحقيقي او ژورناليستيکي ليکنې په پښتو، دري، انګليسي او الماني د هېواد دننه او د باندې خپرې شوي دي. دغه راز يې يو لړ ادبي اثار (د شوروي اتحاد) په څو ژبو او مجاري، الماني، انګليسي، بلغاريايي او داسې نورو ژبو اړول شوی دی.

د ژوندون مجلې د ١٣٦٧ل کال د ميزان او عقرب د ګڼې له مخې د زيار صيب د اثارو شمېر په دې ډول ښوول شوی دی: داثارو ټول شمېر يې له مقالو پرته ادبي (١٠) اثره، علمي (١٦) اثره، تحقيقي (١٠٤) اثره، مجموعي (١٣٠) اثره.))(1(

١٠ -پوهاند محمد رحيم الهام:

استاد محمد رحيم الهام د علومو اکاډمۍ د غړي او يوه زياته موده د کابل پوهنتون د ژبو او ادبياتو پوهنځي د دري او پښتو څانګو د استاد په توګه پاتې شوی دی. استاد خپلې زياتې ليکنې په دري ژبه کړي دي. موږ به يې دلته د پښتو اثارو پېژندنه وکړو:

١ -په اسلامي تصوف يوه مقدمه، ناچاپ.

٢ -د تشريحي ژبپوهنې مقدمه، په کابل مجله کې چاپ شوې ده.

٣ -د ژبڅېړنې مقدمه، په کابل، وږمه او رهبر مجلو کې خپره شوې ده.

٤ -د پښتو ژبې فونيمي جوړښت تحليل (د پوهندوی علمي رتبې ته) ناچاپ.

٥ -د پښتو ګرامر طرح: په وږمه مجله کې چاپ شوی دی.

٦ -د پښتو ګرامر، هربرت پنزل، ژباړه، د ادبياتو پوهنځي له خوا چاپ شوی دی.

٧ -تطبيقي ادب: (پښتو ژباړه) په کابل مجله کې چاپ شوی دی.

٨ -د پښتو او انګرېزۍ مقابله يي فونيم پېژندنه (د ماسټرۍ تيزس) ناچاپ.

٩ -د سانسکريت د دوو ټوټو شعرونو ترجمه او تحليل، ٢ ټوکونو کې، ناچاپ.

١٠ -ادبي مسالې: د ليکوالو انجمن خپور کړی دی.

١١ -پښتو خجڅېړنه، يرژي ييچکا، ژباړه، ١٣٦٨ل کال چاپ.

Download from: ketabton.com

۱۱ -پوهاند سید بهاوالدین مجروح:

استاد مجروح پر ۱۹۵۹م کال د ادبیاتو پوهنځي رئیس او هم پر ۱۹۷۰م کال د دویم ځل لپاره د نوموړي پوهنځي رئیس و. همدا راز استاد مجروح زیاته موده د ادبیاتو پوهنځي د تاریخ او فلسفې د څانگې استاد پاتې شوی دی.

د مجروح صیب پښتو اثار دادي:

۱ -د جبر او اختیار ډیالکټیک: د ادبیاتو پوهنځي چاپ.

۲ -ځانځاني ښامار: د ادبیاتو د پوهنځي چاپ.

۳ -د مور پیغام: پښتو منظومه، د پېښور چاپ.

٤ -دښمن وپېژنئ: یوه تحلیلي لیکنه ده، د پېښور چاپ.

٥ -نا اشنا سندرې: د پېښور چاپ.

استاد مجروح په دري او فرانسوي ژبو هم یو شمېر اثار لیکلي دي.

۱۲ -پوهاند عبدالرزاق زهیر:

عبدالرزاق زهیر هم یو وخت د ژبو او ادبیاتو پوهنځي استاد پاتې شوی دی، دلته یې د اثارو یادونه کوو:

۱ -د اروپا ادبي لیکونه: پر ۱۳۳٥ل کال یې تالیف کړی او ادبیاتو پوهنځي ته یې سپارلی دی.

۲ -د پښتو ادب سخنوران: پر ۱۳۳٦ل کال یې د مطبوعاتو په کالنیو جایزو کې د خوشال خټک جایزه اخیستې.

۳ -د انشا فن او لیکوالي: په عرفان مجله کې، پر ۱۳٤۱ل کال خپور شوی دی.

٤ -پښتو ادب: پر ۱۳٤۱ل کال په پوهنې مجله کې خپور شوی دی.

٥ -شهلا: ټولنیز- اقتصادي داستان، ۱۳۳۲ل کال په انیس کې خپور شوی دی.

٦ -پښتو متلونه: چاپ شوي نه دي.)) (1(

۱۳ -پوهاند دوکتور محمد حسن کاکړ:

))ښاغلی محمد حسن کاکړ هم یو وخت د ادبیاتو پوهنځي د بهرنیو زده کوونکو په کورس کې ښوونکی و. دغه لاندې اثار یې لیکلي دي.

Download from: ketabton.com

۱ -سود او زيان: ناچاپ

۲ -د لرغوني يونان ژوند او فکر: ناچاپ

۳ -پښتو د باندنيو لپاره: ناچاپ

٤ -د ماکسيم گورکي ادبي نکلونه: (ژباړه) پر ۱۳۳۹ل کال د پښتو ټولنې له خواچاپ شوی دی.

٥ -د برتانيې سياسي سيستم: ژباړه، ناچاپ،

٦ -اوسنۍ سياسي فلسفې: ژباړه، ناچاپ.))(1(

١٤ -عبدالباري اشنا:

نومونړی هم ((يو وخت د ادبياتو پوهنځي استاد پاتې شوی دی تراوسه يې دغه اثر لاسته راغلی دی:

١ -ادبيات: پر ١٣٦٦ل کال په طلوع افغان اوونيزه او هم په ځانگړي ډول خپور شوی دی.))(2(

گل محمد نورزی:

د زيات وخت لپاره د کابل پوهنتون د ژبو او ادبياتو پوهنځي د پښتو څانگې استاد پاتې شوی دی، دغه لاندې اثار يې لاسته راغلي دي:

١ -د مغلو په دولت کې د وروستيو کودتاوو تاريخ: له روسي ژبې نه پښتو ته ژباړل شوی او په دوو ټوکو کې پر ١٣٥٢ل کال، د کابل پوهنتون له خوا چاپ شوی دی.

٢ -د درانيانيو امپراتوري: ژباړه، ١٣٥٨ل کال، پښتو ټولنه.

٣ -مفتش: د گوگول د يو اثر ژباړه،د ليکوالو ټولنه.

٤ -د ماشومانو قيصې: د ماشومانو لپاره دوه واړه کتابونه دي چې له روسي ژبې څخه ژباړل شوي او دواړه په شوروي کې چاپ شوي دي.

٥ -خوشال پېژندنه: درسي نوټ دی، لنډيز يې په گستز ډول چاپ شوی دی.

٦ -د پښتو ادبياتو ژانرونه: ناچاپ

Download from: ketabton.com

۷ -ادبي مکتبونه: ناچاپ

سعدالدین شپون:

سعدالدین شپون د ادبیاتو پوهنځي فارغ التحصیل دی او هم په نوموړي پوهنځي کې استاد پاتې شوی دی، تراوسه یې دغه اثار لیکلي دي:

۱ -پرخه په ترخه: د شعرونو جونګ، په پېښور کې چاپ شوی دی.

۲ -د بنګي غاړه ((ناول)): په سپېدې مجله کې یې ځینې برخې خپرې شوي دي.

۳ -لیکوالي: ۱۳۵۲ل کال، د ژبو او ادبیاتو پوهنځي د پښتو څانګې له خوا.

نور احمد شاکر:

استاد نوراحمد شاکر څه دپاسه پنځه ویشت کاله د ادبیاتو پوهنځي استاد پاتې شوی دی. دغه اثار یې تراوسه چاپ شوي دي:

۱ -بدیع او بیان: د لسمو او دولسمو ټولګیو لپاره، د ښوونې او روزنې د وزارت له خوا، پر ۱۳۶۵ل کال خپور شوی دی.

۲ -ژبنۍ څېړنې: د ادبیاتو پوهنځي له خوا چاپ شوی دی.

_پاینده محمد زهیر:

یوه موده د ژبو او ادبیاتو پوهنځي د استاد په توګه پاتې شوی دی. اثار یې په لاندې ډول دي:

۱ -د افغانستان د معارف تاریخ: پاینده محمد زهیر او ډاکتر محمدیوسف علمي په ګډه ترتیب کړی او پر ۱۳۳۹ل کال د پوهنې وزارت له خوا چاپ شوی دی.

۲ -پښتو خبرې: کابل، ۱۳۱٤ل کال چاپ.

۳ -د پښتولغات: (٤۰۰ لغات)، ۱۳۱٤ ل کال چاپ.

٤ -د پښتو زر متلونه: کابل مطبوعات،۱۳۱۷ل کال چاپ.

Download from: ketabton.com

۵ -د پښتو یو زر لنډۍ.

٦ -پښتو فولکوري مجموعه: (په درېيو رسالو کې)، ۱۳۲۷ل کال چاپ.

۷ -د پښتوادب او انشاء: ادبياتو پوهنځی، ۱۳۲۵ل کال.

۸ -د پښتو تحليلي او مقايسوي ګرامر.

۹ -پښتو منثورې ادبي ټوټې.

۱۰ -د پښتنو يرغل: (ژباړه).

۱۱ -په پښتو ژبه د معارف وزارت لپاره د ځينو درسي کتابونو لکه: (فزيک، کيميا، جغرافيه، رياضي، هندسې، دينياتو، تاريخ او بيولوژي ژباړه.

۱۲ -د راډيو درسونه: په پښتون ژغ مجله کې چاپ شوي دي.

۱۳ -د پښتو رهنما: په نوي طرز د پښتو زده کوونکو لپاره.

۱٤ -د پښتو بول چال: په پښتو او فارسي په نوي طرز.

۱۵ -د کليوالو ښوونځيو لومړی کتاب: په نوي طرز، ۱۳۲۸ل کال، کابل.

۱٦ -د پښتو قرائت: د لومړيو ښوونځيو لپاره.

۱۷ -د پښتو قرائت: د منځنيو ښوونځيو لپاره.

۱۸ -د پښتو قرائت: د ثانوي ښوونځيو لپاره.

۱۹ -د دايرة المعارف د رسالو ژباړه: ټولې ۱٤ رسالې.

۲۰ -د مرحوم مستغني د کلياتو تدوين او د سريزې ليکنه.

۲۱ -د پښتو الفباء: د مجلې او تحليل په اصولو د لومړيو ټولګيو لپاره پر ۱۳۲٦ل کال ليکل شوې ده.))(1(

Download from: ketabton.com

محمداعظم ایازی:

محمد اعظم ایازی یو وخت د ادبیاتو پوهنځي استاد پاتې شوی دی، پښتو اثار یې دادي:

۱ -قواعد پښتو: په کابل کې چاپ شوی دی.

۲ -الفاروق: له اردو څخه ژباړل شوی، ناچاپ.

۳ -رياضي او جغرافيه له لومړي څخه بيا تر څلورم جماعته پورې چاپ شوی دی.

٤ -الانسان: له اردو څخه ژباړه، ناچاپ.

۵ -لس زره لغاتونه: کابل چاپ.

٦ -د پښتو گرامر: چاپ. (۲)

طاهر علمي:

د ادبیاتو پوهنځي استاد پاتې شوی دی. اثار یې دادي:

۱ -د روښانيانو د تصوف په باب: ناچاپ.

۲ -د پښتو معاصر ادب: لکچر نوټ.

نصرالله سوبمن:

نوموړی هم یوه موده د ژبو او ادبیاتو پوهنځي استاد پاتې شوی. اثار یې دادي:

۱ -د لرې شرق او جنوبي شرقي اسيا جغرافيه: پر ۱۳۵۲ل کال د کابل پوهنتون له خوا چاپ شوی دی.

۲ -د کابل سلطنت بیان (ژباړه): د پښتو څېړنو بين المللي مرکز، ۱۳۵۹ل کال چاپ.

۳ -دراني احمدشاه: ژباړه، د علومو اکاډمی، ۱۳٦٦ل کال چاپ.

عبدالروف خپلواک:

پوهندوی خپلواک د يو وخت لپاره د ادبیاتو پوهنځي د تاریخ څانګې استاد پاتې شوی دی.

Download from: ketabton.com

۱ -د پرمختیایي هېوادونو ټولنیز، اقتصادي او سیاسي تحلیل: له الماني ژبې څخه ژباړه، ۱۳۵۸ل کال چاپ.

نورمحمد غمجن:

ارواښاد نورمحمد غمجن زیاته موده، د ژبو او ادبیاتو پوهنځي د پښتو څانګې استاد و. نوموړي استاد د خپل لنډ عمر په بهیر کې د یادونې وړ ادبي فعالیتونه ترسره کړي دي، دلته یې د پښتو اثارو یادونه کوو:

۱ -د پشه یانو د محیط ژبې، خلکو، د ځینو شاعرانو او متلونو معرفي (مونوګراف).

۲ -د پشه یانو شفاهي ادبیات.

۳ -د پښتو او پشه یي ژبو د ګرامر نږدېوالی (د پوهنملی علمي ترفیع لپاره).

٤ -پشه یي-پښتو قاموس (چې تر لسو زرو زیات لغتونه لري.)

۵ -د پشه یانو متلونه (ناچاپ).

٦ -د پشه یانو پیداوار (ناچاپ).

۷ -د پشه یانو د جغرافیایي محیط معرفي (ناچاپ).

۸ -د پشه یي ژبې د ادبیاتو تاریخ.

۹ -پشه یي کیسې، روایتونه، (ناچاپ).

۱۰ -د پښتو شعرونو مجموعه. (ناچاپ)

۱۱ -په پښتو ژبه مقالې، (ناچاپ)

۱۲ -پښتو خواږه نثرونه. (ناچاپ)

۱۳ -د پشه یي ژبې تاریخچه: (ناچاپ)

۱٤ -د نورستاني ژبې تاریخچه: (ناچاپ)

۱۵ -د روښاني دورې منظوم متون، د ژبو او ادبیاتو پوهنځي د درېیم ټولګي لپاره درسي کتاب. ګستسنر چاپ.

۱٦ -د روښاني دورې منظوم او منثور ادب تاریخ: د پښتو د دویم ټولګي لپاره (د دوکتور زېورالدین په ګډون).

Download from: ketabton.com

۱۷ -پښتو متلونه، راټولونه) .1(

سرمحقق محمدصدیق روهي:

کاندید اکاډمیسین سرمحقق محمدصدیق روهي یوه زیاته موده د کابل پوهنتون د ژبو او ادبیاتو پوهنځي استاد و. د استاد اثار په لاندې ډول دي:

۱ -د څېړنې لارښود: د ۱۳٥٤ل کال چاپ.

۲ -پښتو په بېلګه یي جملو کې: د ۱۳٥۷ل کال چاپ.

۳ -ادبي څېړنې: ۱۳٦۰ل کال چاپ.

٤ -د ژبښودنې مسلې: د ۱۳٦۰ ل کال چاپ.

٥ -د ادب او فلکور په باره کې: د ۱۳٦٥ل کال چاپ.

٦ -فلکور پېژندنه: د ۱۳٦٥ل کال چاپ.

۷ -پښتو معاصر ادبیات: دوه جزوې: د ۱۳٦٦ل کال چاپ.

۸ -د روښاني غورځنګ ماهیت: ناچاپ

۹ -شعر پېژندنه:

۱۰ -د نصیحت اکسیر: یوعلمي، انتقادي اثر، ناچاپ.

۱۱ -د دولسم ټولګي لپاره د ادبیاتو تاریخ: ناچاپ.

بایزید اڅک:

ډېره زیاته موده د ادبیاتو پوهنځي د پښتو څانګې استاد پاتې شوی دی.

۱ -پښتو فونولوژي او مورفولوژي (پوهنملی رتبې لپاره): ژباړه.

Download from: ketabton.com

دوکتور زېورالدين زېور:

پوهنوال دوکتور زېورالدين زېور هم ډېره زياته موده د ژبو او ادبياتو پوهنځي د پښتو څانګې استاد پاتې شوی دی، دغه اثار يې تراوسه پورې ليکلي دي:

۱ -پښتو ادبياتو تاريخ: د پښتو څانګې د دويم ټولګي لپاره، کابل پوهنتون، ۱۳۵۹ل کال چاپ.

۲ -پښتو ادبياتو تاريخ اوسنۍ دوره: د پښتو څانګې څلورم ټولګي لپاره، کابل پوهنتون، ۱۳۶۰ل کال چاپ.

۳ -پښتو معاصر ادبيات: د ماسترۍ دورې د محصلينو لپاره، کابل پوهنتون، ۱۳۶۵ل کال چاپ.

٤ -انګېرنې: يو درسي کتاب دی، چې پر ۱۳٦٤ل کال چاپ شوی دی).1(

۵ -پولاد څنګه کلکېده: په دوو ټوکو کې د نامتو ليکوال استروفسکي د رومان ژباړه، ۱۹۷۷م کال د مسکو چاپ.

٦ -پښتو ادبياتو تاريخ: د پښتو څانګې د درېيم ټولګي لپاره، کابل پوهنتون، ۱۳۵۷ل کال.

۷ -د ښاغلي ډېزه: دا د مختار عوزوف رومان دی، چې په پښتو ژباړلی شوی، مسکو چاپ.

۸ -د ادبياتو اصطلاحي قاموس: کابل پوهنتون خپور کړی دی.

ډاکتره زرغونه زېور:

نومورې هم له ډېرو کلونو راپدېخوا د ژبو او ادبياتو پوهنځي د پښتو څانګې استاده پاتې شوې او تراوسه د پوهندوی علمي رتبې ته رسېدلې ده، دغه اثار يې کښلي دي:

۱ -د پښتو ژبې ګرامر، لومړۍ برخه (فونولوژي) لومړی چاپ، ۱۳٦۱ل کال، دويم چاپ، ۱۳٦۳ل کال ګستنر.

۲ -پښتو ژبه کې د لرې او برې پښتونخوا د لهجې خصوصيات او د اجمل خټک ژبه، د ډاکترۍ تېزس، ناچاپ).1(

۳ -د پښتو ژبې نحوه: (ګستنرچاپ).

پوهندوی عبدالخالق رشيد:

استاد عبدالخالق رشيد تر ۱۳۵۸ل کال راهيسې د ژبو او ادبياتو پوهنځي د پښتو څانګې استاد دی. دغه لاندې اثار يې تراوسه پورې ليکلي دي:

Download from: ketabton.com

۱ -پښتني لنډۍ: دا د پښتو لنډیو یوه کوچنۍ رساله ده، چې چاپ شوې ده.

۲ -د پښتو ژبې تاریخي متون: یو درسي کتاب دی، چې په ګستنر ډول چاپ شوی دی.

۳ -ډولۍ: د لنډو کیسو مجموعه ده، پر ۱۳٦۷ل کال د لیکوالو انجمن خپره کړې ده.

٤ -د پښتو هنري کره کتنې تاریخچه: پر ۱۳٦۹ل کال د لیکوالو انجمن خپور کړی دی.

٥ -د خطر زنګ: ناچاپ.

٦ -مخکښه هیله: ناچاپ.

۷ -مرسله (ناول):

۸ -بارانونه او سېلابونه: ناچاپ).1(

۹ -استوګن او نا استوګن ادبي بهیر: (د پوهندوی علمي ترفیع لپاره)، ناچاپ.

۱۰ -کنګل ژمی، کنګل لاسونه (د لنډو کیسو مجموعه) دغه مجموعه د خوشال فرهنګي ټولنې له خوا پر ۱۳۷۳ل کال په پېښور کې چاپ شوې ده.

پوهنوال جلال الدین:

استاد جلال الدین خان هم له ډېرو کلونو راهیسې د ژبو او ادبیاتو پوهنځي استاد دی، دغه اثار یې تراوسه پورې لیکلي دي:

۱ -پښتو مثنوي: ناچاپ، (د پوهندوی علمي ترفیع لپاره)

۲ -دپښتو نظم شکلي ډولونه، (د پوهنوالۍ علمي ترفیع لپاره).

پوهنمل محمد رفیق:

پوهنمل محمد رفیق له ۱۳۵۸ل کال راهیسې د ژبو او ادبیاتو پوهنځي د پښتو څانګې استاد دی. تراوسه یې دغه لاندې اثار لیکلي دي:

۱ -وزن پوهنه، درسي نوټ، ۱۳٦۱ل کال، ګستتنر.

Download from: ketabton.com

۲ -د بديع علم څېړنه او اوډنه، درسي نوټ، ۱۳٦۲ل کال، گستتنر.

۳ -ادبي فنون، درسي نوټ، ۱۳٦۳ل کال، گستتنر.

٤ -قافيه، درسي نوټ، ۱۳٦۲ل کال گستتنر.

٥ -د عبدالحی حبيبي د ژبنيو ادبي چاپي اثارو څېړنه، د پوهنيارۍ تيزس.

٦ -د پښتو اوسني شعر سبک، د پوهنملۍ علمي ترفيع لپاره.

۷ -د پښتو هنري نثر.

بخت مير وزيري:

بخت مير وزيری د ژبو او ادبياتو پوهنځي د پښتو څانگې استاد دی. تراوسه يې دغه لاندې ليکنې کړې دي:

۱ -د وزيرو د لهجې مقايسه له معياري لهجې سره (د ماسترۍ تيزس).

۲ -د وزيرستان د وزيرو پېژندل، (د ليسانس دورې مونوگراف).

محمد صابر خويشکی:

نوموړی هم له شلو کلونو راهيسې د کابل پوهنتون د ژبو او ادبياتو پوهنځي استاد دی او تر دې وخته د پوهندوی علمي رتبې ته رسېدلی دی.

۱ -په پښتو ادبياتو کې رياليزم. (د ماسترۍ تيزس).

بريالی باجوړی:

پوهنمل بريالی باجوړی له ۱۳٦۰ل کال راهيسې د ژبو او ادبياتو پوهنځي د پښتوڅانگې استاد دی. تراوسه يې دغه اثار ليکلي دي:

۱ -تښتېدلی خوب: د لنډو کيسو مجموعه ده، چې پر ۱۳٦٤ل کال د ليکوالو انجمن خپره کړې ده.

۲ -منزلونه: (تدوين او سريزه) د مصري خان خاطر د شعرونو مجموعه، ۱۳٦٥ل کال چاپ.

Download from: ketabton.com

۳ -ګيلې: د لنډو کيسو دويمه مجموعه، د قومونو او قبايلو وزارت له خواچاپ شوې ده.

٤ -سندريز شفقونه: (تدوين او سريزه) د سيف الرحمن سليم د شعرونو مجموعه ده، چې پر ۱۳٦٥ل کال د چاپ او خپرولو د دولتي کمېټې له خوا چاپ شوې ده).1(

٥ -د خاطر د شعر څېړنه او تحليل له ژوند ليک سره (د پوهنيارۍ تيزس).

٦ -د کوزې پښتونخوا د معاصر شعر ځانګړنې (د پوهنملۍ تيزس).

۷ -زما د کلي لېونې بادونه (د خان بهادر حسرت د شعرونو مجموعه).

۸ -د ناپښتو ځانګو لپاره د پښتو ژبې ګرامر او ادب، د آصف بهاند په ګډون.

احمد شاه ويښ:

احمدشاه ويښ له ۱۳٦٤ کال راهيسې د ژبو او ادبياتو پوهنځي د پښتو څانګې استاد دی. تراوسه د پوهنملۍ علمي رتبې ته رسېدلی دی، دا يې اثار دي:

۱ -پښتو ازاد شعر، د پوهنيارۍ علمي رتبې ته، ناچاپ.

۲ -د شعرونو لومړۍ مجموعه، ناچاپ.

۳ -د شعرونو دويمه مجموعه، ناچاپ.

٤ -د شعرونه درېيمه مجموعه، ناچاپ او هم يو شمېر نورې ادبي ټوټې او طنزونه.

لطيف بهاند:

پوهنيار لطيف بهاند هم د يو وخت لپاره د ژبو او ادبياتو پوهنځي استاد پاتې شوی دی. نوموړي تراوسه پورې دغه اثار کښلي دي:

۱ -ناول د ماه رخې: (د راحت زاخيلي)، دغه اثر پر ۱۳٦۳ل کال کابل پوهنتون خپور کړی دی.

۲ -د اشرف خان هجري منتخبات: دا د هجري د شعرونو منتخب دی، چې پر ۱۳٦٤ل کال د اشرف خان هجري د علمي سيمينار په وياړ د قومونو او قبايلو وزارت د نشراتو او فرهنګي چارو د رياست له خوا چاپ شوی دی.

Download from: ketabton.com

۳ -د رڼا ناوې: د کوزې پښتونخوا د نامتو شاعرانو د شعرونو منتخب، ليکوالو انجمن، ۱۳٦٥ل کال.

٤ -د پښتو ژبې گرامر: دغه اثر پر ۱۳٥۹ل کال د کابل پوهنتون له خواچاپ او خپور شوی دی.

٥ -ځلور اورني کلونه: دا د کورنيو چارو وزارت له خوا پر ۱۳٦٥ل کال خپور شوی دی.

٦ -د خيرالبيان منتخبات: پر ۱۳٦۱ل کال چاپ شوی دی.

۷ -رياليزم او د رياليزم ضد (پښتو ژباړه) په گستنر ډول د قومونو او قبايلو وزارت د نشراتو او فرهنگي چارو د رياست له خوا چاپ شوی دی.

۸ -پل: د شعرونو مجموعه ده، چې پر ۱۳٦۹ل کال د ليکوالو انجمن له خوا چاپ او خپره شوې ده.

۹ -ماتې کړۍ: د کوزې پښتونخوا د نامتو شاعرانو د ازاد شعر منتخب، ناچاپ.

۱۰ -د هنر ټولنپوهنه: ژباړه، ناچاپ.

۱۱ -لس مقالې: د مقالو مجموعه، ناچاپ).1(

محمد آصف بهاند:

محمد آصف بهاند له ۱۳٦٥ل کال راهيسې د ژبو او ادبياتو پوهنځي د پښتو څانگې استاد دی. تراوسه يې دا لاندې اثار ليکلي دي:

۱ -د پښتو ژبې گرامر، دويم کتاب، د کابل پوهنتون د ژبو او ادبياتو پوهنځي د ناپښتو څانگو درسي کتاب.

۲ -د پښتو ژبې گرامر، دريم کتاب، د کابل پوهنتون د ژبو او ادبياتو پوهنځي د ناپښتو څانگو درسي کتاب.

۳ -د پښتو ادبياتو د لرغوني دورې منظوم متون، د ژبو او ادبياتو پوهنځي د پښتو څانگې درسي کتاب، ۱،۲،۳ گستسنر چاپ.

٤ -د کوچنيانو ادبيات: د ليکوالو انجمن له خوا پر ۱۳۳٦ل کال کې چاپ شوی دی.

٥ -شعر د پښتو د کلاسيکو شاعرانو له نظره: د پوهنيارۍ تيزس، ناچاپ.

٦ -پښتو ادبيات له ۱۲٥۰ څخه تر ۱۲۹۷ پورې، د ليسانس مونوگراف، ناچاپ).1(

Download from: ketabton.com

(1) پښتانه شعرا، پنځم ټوک، ١٦٦٩ مخ.

(1)پښتانه شعرا، پنځم ټوک، (١٦٧٠-١٦٧٥) مخونه.

(١) پښتانه شعرا، پنځم ټوک، ١٦١٣ مخ.

(٢) پښتانه شعرا: پنځم ټوک، ١٣٦٧ل کال چاپ، ١٦١٤-١٦١٥ مخونه.

(١) پښتانه شعرا: پنځم ټوک، ١٣٦٧ل کال چاپ، ٧-١٥ مخ.

(1)پښتانه شعرا، پنځم ټوک، ١٣٧٠-١٣٧٢ مخونه.

(1)اوسني ليکوال، ٣ ټوک، ١٥١٠-١٥١٢ مخونه.

(1)پښتانه شعرا، پنځم ټوک، ١٦٠٠- ١٦٠٣ مخونه.

(1)اوسني ليکوال: عبدالروف بېنوا، لومړی ټوک.

(1)اوسنی ليکوال، لومړی ټوک.

(1)خالق رشيد، قلم جريده، ١٣٧٠ل کال د ليندۍ ٣٤-٣٥ گڼه، ٥-٧ مخونه.

(١) اوسنی ليکوال، عبدالروف بېنوا، لومړی ټوک، ١٩٢ مخ.

(1)استاد زيار د پښتني فرهنگ يو ځلاند ستوری. محمداسماعيل يون، ١٣٧٢ل کال، لاهور.

(1)اوسنی ليکوال، ٢ ټوک، ١٣٤١ل کال، ٥٧١-٥٧٢ مخونه.

(1)اوسنی ليکوال، درېيم ټوک، ١٣٤٦ل کال، ١٠٦٩-١٣٧٠ مخونه.

(2)اوسنی ليکوال، درېيم ټوک، ١٣٤٦ل کال، ١٠٦٩-١٠٧٧ مخونه.

(1)اوسنی ليکوال دويم ټوک، ٥٥٨-٥٥٩ مخونه.

(٢)اوسنی ليکوال، لومړی ټوک، ١١٥ مخ.

(1)پښتانه شعرا، پنځم ټوک، عبدالله بختانی خدمتگار، ١٦٤٤-١٦٤٦ مخونه.

(1)دا ليکوال او دا څېرې: افضل ټکور، ١٣٦٦ل کال، ٢٢٦ مخ.

Download from: ketabton.com

(1)دا ليکوال دا ښېرې: افضل ټکور، ۱۳٦٦ل کال، ۲۰۳ مخ.

(1)دا ليکوال او دا ښېرې، افضل ټکور، ۱۳٦٦ل کال، ۱۹٤ مخ.

(1)دا ليکوال او دا ښېرې، افضل ټکور، ۱۳٦٦ل کال، ۵۹-٦۰ مخونه.

(1)دا ليکوال او دا ښېرې، افضل ټکور، ۱۳٦٦ل کال، ۷۵-۷٦ مخونه.

(1)دا ليکوال او دا ښېرې، ۱۳٦٦ل کال، ۸ مخ.

Download from: ketabton.com

د ژبو او ادبیاتو پوهنځي فارغان او د هغوی کتابونه

زلمی هېوادمل:

زلمی هېوادمل پر ۱۳۵۲ل کال د ادبیاتو او بشري علومو پوهنځي د ژورنالیزم له څانګې څخه فارغ شوی دی او تراوسه پورې یې دغه لاندې اثار پښتو ادب ته وړاندې کړي دي.

الف- لیکنې: زاړه متون:

۱ -حکایت رسول: د ارزاني روښاني یوه منظومه رساله ده، چې له څرګندونو او یادونو سره پر ۱۳۵۵ل کال د وږمې مجلې له خوا چاپ شوې ده.

۲ -د قلندر دېوان: ترتیب، سریزه او تعلیقات، ۱۳۵٦ل کال چاپ، پښتو ټولنه.

۳ -د سره غره ګلونه: د جانان هوتک او جان محمد کاکړ منتخبات او اثار دي (له حبیب الله رفیع سره یې په ګډه ترتیب کړی دی) د زېري کالنۍ لومړۍ ګڼه، ۱۳۵۷ل کال چاپ.

٤ -اسماء الحسنی: میافقیرالله جلال ابادی (تدوین او د متن لارښود) ۱۳۵۹ل کال، کابل پوهنتون.

۵ -فواید فقیرالله: (تدوین)، ۱۳۵۹ل کال، کابل پوهنتون.

٦ -د حاجي جمعه بارکزي دېوان: (سریزه او تدوین)، ۱۳٦۰ل کال چاپ، پښتو ټولنه.

۷ -د خانګل خلیل څو شعرونه: (تدوین، سریزه، لغتنامه او شرح)، ۱۳٦۰ل کال، پښتو ټولنه.

۸ -حسن و دل، مسافر مروت، (مقدمه، لغتنامه او فهرست)، ۱۳٦۱ل کال، پښتو ټولنه.

۹ -د عبدالحمید مومند دېوان: (سریزه، لغتنامه او فهرست)، ۱۳٦۱ل کال، پښتو ټولنه.

۱۰ -د خوشال منظومه بازنامه: (سریزه او فهرست)، ۱۳٦۲ل کال، پښتو ټولنه.

۱۱ -د خوشال فراقنامه: (شرح او تعلیق)، ۱۹۸٤م کال، د کابل پوهنتون د ژبو او ادبیاتو پوهنځي چاپ.

۱۲ -نافع المسلمین، نور محمد علي: (سریزه او تعلیق) ۱۳٦۳ل کال، د کلتور دولتي کمېټې چاپ.

۱۳ -د مست منتخبات: د ملا مست له سلوک الغزات او نورو رسالو څخه د ده د اثارو انتخاب (له سریزې او تعلیقاتو سره)، ۱۳٦٤ل کال د علومو اکاډمۍ له خوا چاپ شوی دی.

Download from: ketabton.com

١٤ -د سکندر خان ختک شمایل نامه او پند نامه: (سریزه، شرح او تعلیقات)، ١٣٦٤ل کال.

١٥ -د شمس الفلک دېوان: پښتو اکاډمۍ پېښور، ١٩٩٣م کال.

١٦ -د خوشال پارسي منثوره بازنامه: (سریزه، ترتیب، شرح او تعلیقات)، ١٣٦٥ل کال، خراسان مجله.

١٧ -رابعه او بکتاش: ١٣٧١ل کال، پېښور چاپ.

١٨ -د واصل روښاني دېوان: (تدوین)، ١٣٦٥ل کال چاپ.

١٩ -رستم او سهراب: د ملا نعمت الله نوښاري د رستم او سهراب د متن چاپ ته برابرول له سریزې سره، ١٣٦١ل کال، ناچاپ.

٢٠ -د عبدالرحیم هوتک دېوان: د موجودو معلومو خطي او چاپي منتخبو نسخو له مخې چاپ ته تیارول.

٢١ -هدایت المبتدي: د پیرمحمد کاکړ د هدایت المبتدي د متن چاپ ته تیارول له سریزې او شرحې سره، ناچاپ.

٢٢ -یاقوت السیر: د محقق العلما عبدالحق خروټي د یاقوت السیر د لومړي ټوک چاپ ته تیارول، پر ١٣٦٠ل کال چاپ شوی دی.

ب- د معاصرو ادبیاتو پر مجموعو کار:

١ -د غلام محی الدین افغان افکار او اثار: د سراج الاخبار له پاڼو څخه د غلام محی الدین افغان د اثارو راټولونه، د ده ژوند، اثارو افکارو په باب له یوې څېړنې سره، ١٣٦٠ل کال، د کابل پوهنتون چاپ.

٢ -د عقیدت گلونه: د ارواښاد محمد نواز ختک پر مزار د یوې مشاعرې د نظمونو ترتیب له سریزې سره، ١٣٦٣ل کال.

٣ -داغستان، راحت زاخیلي، (سریزه او راټولونه) د هېواد ورځپاڼې له خوا، ١٣٦٣ل کال (د عبدالله بختاني خدمتگار مقدمه هم ورسره مله ده).

٤ -د غني کلیات: (تدوین)، ١٣٦٤ل کال، د قومونو او قبایلو وزارت د نشراتو ریاست.

٥ -خوشال نامه: د مرحوم سرفراز خان عقاب د څلورو لیکنو مجموعه له سریزې او تعلیق سره چاپ ته برابرول، پر ١٣٦٥ل کال چاپ شوی دی.

٦ -د کره کتنې ډولونه، د لیکوالو انجمن، ١٣٧٠ل کال.

Download from: ketabton.com

ج- د کتابپوهنې او ادبي تاريخ په باب اثار:

۱ -فرهنگ زبان و ادبيات پښتو، ۱ ټوک، ۱۳۵٦ل کال چاپ، د ښوونې او روزنې وزارت.

۲ -د محمد هوتک ژوند او مزار: ۱۳٦۲ل کال، د بايزيد روښان پوهنتون.

۳ -بيدياني گلونه: (تذکره)، ۱۳٦۲ل کال چاپ، پښتو ټولنه.

٤ -د هند د کتابخانو پښتو خطي نسخې: د هند په کتابتونونو کې د پښتو د اثارو يوه ببليوگرافي ده، له سريزې او تعليقاتو سره، ۱۳٦۳ل کال، پښتو ټولنه.

٥ -فرهنگ زبان و ادبيات پښتو، ۲ ټوک، ۱۳٦٥ل کال، د چاپ او خپرولو دولتي کمېټه.

٦ -فرهنگ زبان و ادبيات پښتو، ۳ ټوک،کابل چاپ.

۷ -په هند کې د پښتو ادبياتو د ايجاد او ودې پړاوونه، ۱۳۷۰/۱۳۷۳ل کال چاپ، پېښور.

۸ -د پښتو د ادبي تاريخ خطي منابع: (د تاشکند، دوشنبې، ماسکو، لېننگراد او ايران) په کتابتونونو کې د پښتو خطي فهرست، د ۱۳٦٦ل کال په نشراتي پلان کې شامل و.

۹ -د پښتو شاعرانو تذکره: هېوادمل صيب وايي: ((دا تذکره اوس زما تر کار لاندې ده، نوم مې ورته نه دی خوښ کړی، د چاپ او خپرونو د دولتي کمېټې د ۱۳٦٦ل کال په نشراتي پلان کې شامل وه)).

۱۰ -د حاج په تله: د قومونو او قبايلو وزارت د نشراتو د رياست له خوا، ۱۳٦٥ل کال چاپ.

د- د مقالو مجموعې چې ښاغلي هېوادمل راټولې کړې دي:

۱ -د پښتو ټولنې تاريخچه: پر ۱۳٥٦ل کال د پښتو ټولنې له خوا چاپ شوی دی.

۲ -تاريخي پلټنې: پر ۱۳٥۷ل کال دعلومو اکاډمۍ له خوا چاپ شوی دی.

۳ -اميرعلي شېر نوايي: د نوموړي پر ژوند او اثار د مقالو مجموعه، ۱۳٦۰، پښتو ټولنه.

٤ -د افغان ياد: د غلام محی الدين افغان د مړينې د شپېتمې کاليزې په درنښت د مقالو مجموعه، ۱۳٦۰ل کال، کابل پوهنتون.

٥ -شيخ بوستان بړېڅ: د شيخ د څلورم سوم تلين په مناسبت مقالې، ۱۳٦۰ل کال، د اطلاعاتو او کلتور وزارت.

٦ -د الفت ياد: د استاد الفت د پنځم تلين په مناسبت د مقالو مجموعه، ۱۳٦۱ل کال، د قبايلو وزارت خپرونه.

Download from: ketabton.com

۷ -د زرغونې ياد: د مقالو مجموعه (تدوين)، ۱۳٦۲ل کال، پښتو ټولنه.

۸ -د محمد هوتک ياد: د محمد هوتک د نمانځنې د غونډې په وياړ د مقالو مجموعه، ۱۳٦۲ل کال، پښتو ټولنه.

۹ -د نوري ياد: د محمدګل نوري د لسم تلين په وياړ د مقالو مجموعه، ۱۳٦۲ل کال، پښتو ټولنه.

۱۰ -د راحت ياد: د نومورې د زوکړې دسلمې کليزې په وياړ د مقالو مجموعه، ۱۳٦۳ل کال، کابل پوهنتون.

۱۱ -د استاد ياد: د علامه لوی استاد پوهاند حبيبي د مړينې په مناسبت د مقالو مجموعه، ۱۳٦٤ل کال، پښتو ټولنه.

۱۲ -د امير کروړ ياد: د امير کروړ سوري د دولس سوه پنځوسم تلين په مناسبت مقالې، ۱۳٦٤ل کال چاپ.

۱۳ -د ننګونو شاعر: د ارواښاد محمد اکبر خادم د زوکړې د سلمې کاليزې په مناسبت مقالې، ۱۳٦٤ل کال چاپ.

۱٤ -غني او اجمل: د نومړو د زوکړې دکليزو په مناسبت مقالې، د قبايلو وزارت، ۱۳٦٥ل کال چاپ.

۱٥ -تاريخ مرصع د څېړنو په بهير کې: کابل پوهنتون، ۱۳٦٦ل کال چاپ.

۱٦ -د حمزه ياد: د قومونو او قبايلو وزارت د نشراتو او فرهنګي چارو رياست، ۱۳٦۹ل کال چاپ.

۱۷ -د عبدالحميد مومند ياد: د پښتو څېړنو نړيوال مرکز، ۱۳٦٥ل کال چاپ.

ح- د نورو پر اثارو مقدمې:

۱ -فولکوري مرغلرې: مولف يې عبدالکريم پتنګ دی او هېوادمل پرې يوه اوږده سريزه کښلې، ۱۳٥٦ل کال چاپ.

۲ -د خلکوتجربې: دا اثر هم ښاغلي پتنګ ليکلی چې هېوادمل صيب پرې اوږده سريزه کښلې، کابل پوهنتون، ۱۳٥۷ل کال.

۳ -پښتو روزنه: د استاد بېنوا اثر دی، د هېوادمل (۳۸) مخه مقدمه يې په پيل کې راغلې ده، ۱۳٥۷ل کال چاپ.

٤ -نوموړکي مورخين: د لوی استاد حبيبي صاحب اثر دی، د هېوادمل پر سريزه، کابل پوهنتون، ۱۳٥۹ل کال چاپ.

٥ -د غرونو څوکې: مولف يې عبدالکريم پتنګ دی، په (٥۰) مخونو کې هېوادمل پرې سريزه کښلې ده، کابل پوهنتون، ۱۳٥۹ل کال چاپ.

٦ -غرنۍ سندرې: د ښاغلي (م،ع،غ) اثر دی، هېوادمل پرې (۷۰) مخه سريزه کښلې ده، پښتو ټولنه، ۱۳٦۰ل کال.

۷ -قصې او افسانې: د سليمان لايق اثر دی، هېوادمل پرې سريزه کښلې ده، پښتو ټولنه، ۱۳٦۱ل کال چاپ.

۸ -د ښکارندوی غوري پر قصيده مشاعره: د استاد الفت ټولونه ده، هېوادمل پرې سريزه کښلې، ۱۳٦۲ل کال چاپ.

Download from: ketabton.com

۹ -اريايي، پارسي، پښتو ويرنې: د استاد بېنوا اثر دی، هېوادمل پرې سريزه کښلې، پښتو ټولنه، ۱۳۶۲ل کال چاپ.

۱۰ -د رضواني منتخب نثرونه: ښاغلي ځدراڼ ټول کړي دي، هېوادمل پرې سيزه کښلې، پښتو ټولنه، ۱۳۶۲ل کال.

۱۱ -د خوشال په باب د خارجي پوهانو اثارو ته ژوره کتنه: د استاد کامل مومند د يو اثر پښتو ژباړه ده، چې ډګروال کريمي ترسره کړې ده، هېوادمل پرې سريزه کښلې ده، پښتو ټولنه، ۱۳۶۳ل کال چاپ.

۱۲ -اميرکروړ سوري اور چند پښتو شاعران: د اردو رساله ده ښاغلي متين چاپ ته تياره کړې ده، هېوادمل پرې سريزه کښلې ده، د قومونو قبايلو وزارت، ۱۳۶۳ل کال چاپ.

يادونه: پر ۴،۵،۶،۷، نومره کتابونو چې د هېوادمل کومې سريزې راغلي، بې نومه چاپ شوي دي، پر ۸،۹،۱۰،۱۱ او ۱۲ نومرو کتابونو چې کومې سريزې راغلي په پای کې د اميرکروړ سوري د بين المللي سيمينار د علمي سکرتريت امضا ليدل کېږي دا ځکه چې ددغه سيمسينار علمي سکرتر ښاغلی هېوادمل و.

۱۳ -د هجري منتخبات: لطيف بهاند تدوين کړی، هېوادمل پرې سريزه کښلې، ۱۳۶۴ل کال چاپ.

۱۴ -د زنځيرونو شاعر: زرين انځور ليکلی او هېوادمل پرې سريزه کښلې، پښتو ټولنه، ۱۳۶۴ل کال چاپ.

۱۵ -د پټې خزانې پر څلورم چاپ يوه مقدمه (د کتابپوهنې)، ۱۳۵۷ل کال، کابل پوهنتون.

د هېوادمل صيب د سريزو يادون مې ځکه وکړ چې دده سريزې هم د يوې رسالې يا کتابګوټې، په انډول او تناسب دي.

ط- د شفاهي ادبياتو او فولکور په باب ليکنې:

۱ -په ولسي شعرونو کې اړونه: دا رساله په فولکور مجله کې پرله پسې نشر شوې ده، ۱۳۵۶ل کال.

۲ -پښتو سندرې د تاريخ د يوې منبع په توګه: د دې رسالې ځو برخې متفرقې چاپ شوي دي، ۱۳۵۶ل کال.

۳ -ولسي سندرې: لومړی ټوک يې پر ۱۳۶۱ل کال د پښتو ټولنې له خوا چاپ شوی دی، په دې مجموعه کې د ۲۲۰ په شاوخوا کې سندرې له مقدمې او تعليقاتو سره راغلي دي.

۴ -په پښتني فولکور کې د تصنيف مساله: ددې رسالې لنډيز د جاج په تله نومې اثر کې چاپ شوی دی.

۵ -د پښتني فولکور ټولونې ربړې: ددې رسالې لنډيز (د افغان ياد) نومې مجموعه کې چاپ شوی دی.

۶ -پښتني هنداره: د ختيز ولايت (لغمان) دودونه دي (له زانګو تر هديرې) چاپ ته تياره ده.

۷ -ولسي سندرې: دويم ټوک، ۱۳۶۶ل کال چاپ.

Download from: ketabton.com

۸ -پښتو ځانتني ادب او موسيقي: دا د مرحوم جلالي يوه رساله ده، چې هېوادمل پرې يوه هر اړخيزه مقدمه او حاشيه ليکلې او اصلي متن يې هم ايډېټ کړی او چاپ ته تيار کړی دی.

ی- ژباړې:

۱ -د پټې خزانې د درېيم چاپ د مقدمې پښتو ژباړه: لوی استاد حبيبي په پارسي کښلې او هېواد مل په پښتو ژباړلې او پر ۱۳۵٤ل کال د پټې خزانې د درېيم چاپ په سريزه کې چـــاپ شوې

ده او ژباړه يې پر ۱۳۵۷ل کال د څلورم چاپ د سريزې په توګه راغلې ده، کابل پوهنتون چاپ.

۲ -د بوعلي سينا ژوند ليک: دا د (زنده گی نامه بوعلي سينا) پښتو ژباړه ده، چې لوی استاد حبيبي يې پارسي متن ترتيب کړی او پښتو ژباړه يې هېوادمل کړې ده، اصل پارسي متن او پښتو ژباړه يې پر ۱۳۵۹ل کال د علومو اکاډمۍ له خوا چاپ شوې ده.

۳ -د ميا فقيرالله ژوند ليک: دا رساله هم د (شناخت نامۀ فقيرالله) پښتو ژباړه ده، پارسي متن يې استاد حبيبي تهيه کړی دی. ۱۳۵۹ل کال، کابل پوهنتون چاپ.

٤ -اميرکروړ او دده کورنۍ: دا رساله د (امير کروړ و دودمان او) پښتو ژباړه ده، چې لوی استاد حبيبي په پارسي ژبه کښلې ده، دا ژباړه له پارسي متن او انګرېزي ژباړې سره يوځای پر ۱۳٦۱ل کال د علومو اکاډمۍ له خوا چاپ شوې ده.

۵ -متن پوهنه: هېوادمل د متن پوهنې او نسخه پوهنې د بېلابېلو څانګو په باب له اردو ژبې څخه تر شلو زياتې مقالې راژباړلي دي، چې په کابل مجله، عرفان مجله، کتاب مجله او زېري جريده کې نشر شوي دي.

٦ -دملتان لودي شاهي کورنۍ: د لوی استاد حبيبي يوه اردو رساله ده، چې هېوادمل يې لنډيز په پښتو ژباړلی دی.

۷ -خوشال خان خټک: دا ژباړه د ننګرهار مجلې په څو ګڼو کې خپره شوې ده.

۸ -د شوروي د مطبوعاتو سيستم: د پوهاند حبيب الرحمن هاله د پوهندوی اثر، پښتو ژباړه. د ليسانس دورې مونوګراف، ۱۳۵۲ل کال.

Download from: ketabton.com

ک- مقالې:

هېوادمل تراوسه پورې تر دوو سو زياتې اخباري او تحقيقي مقالې کښلي، چې دغو لاندې خپرونو کې خپرې شوي دي: اصلاح، هېواد، جمهوريت، ژوندون، (پخوانی، اوسنی) وږمه، پلوشه، اريانا، کابل، زېری، ننگرهار مجله، کندهار مجله، پکتيا مجله، کتاب، عرفان، فولکور او خراسان.

ل- تخليقي اثار:

۱ -بېوزلي گوجر (لنډه کيسه) وږمه مجله، ۱۳۵۰ل کال، ٦ گڼه.

م- د کتابونو چاپ.

کومو موسسو ته چې هېوادمل کتابونه چاپ کړي دي دادي:

۱ -بايزيد روښان پوهنتون: درې کتابونه.

۲ -د اطلاعاتو او کلتور وزارت او کلتور کمېټه: درې کتابونه.

۳ -د قومونو او قبايلو وزارت: دېرش کتابونه.

٤ -پښتو ټولنه او د علومو اکاډمۍ: تر اتياوو زيات کتابونه او رسالې.

٥ -کابل پوهنتون: دېرش کتابونه.

٦ -د هېواد ورځپاڼه: دوه کتابونه.

۷ -د چاپ او خپرونې دولتي کمېټه: دوه کتابونه.

ټول تر (۱۲۰) څخه زيات بېلابېل عنوانه کتابونه.

ن- د جغرافيا په باب څېړنې:

۱ -د لغمان اقتصادي جغرافيا: دا رساله پر ۱۳۵۱ل کال د ننگرهار ورځپاڼې د يوې مياشتې په گڼو کې پرله پسې نشر شوې ده.

Download from: ketabton.com

۲ -د لغمان تاريخي جغرافيا: دا رساله پر ١٣٦٤ل كال د كابل پوهنتون د اجتماعي علومو د پوهنځي له خوا چاپ شوې ده).1(

۳ -د ننګرهار تاريخي جغرافيه: پر ١٣٦٧ل كال د كابل پوهنتون له خوا چاپ شوې ده.

خالد روښان:

نوموړی د ادبياتو پوهنځي فارغ دی او د لسو په شاوخوا کې اثار يې ليکلي دي. روښان خپل اثار په انګرېزي او تر هغې وروسته په پارسي ژبه ليکلي دي. دلته به يې د پښتو اثر يادونه وکړو:

۱ -د شېرشاهي پېښه (پښتو ډرامه)).2(

محمد حسن ساپی:

محمد حسن ساپی هم د ادبياتو پوهنځي ليسانسه فارغ التحصيل دی او ددغو اثارو نومونه يې موږ ته د مطبوعاتو له لارې رارسېدلي دي:

۱ -سلطان شهاب الدين غوري: (د ليسانس دورې مونوګراف).

۲ -دتاريخ په باره کې: د ادبياتو پوهنځي له خوا په ۱۳۷مخونو کې پر ١٣٣٨ل كال چاپ شوی.

۳ -برېښنا: د برېښنا په باب يوه رساله ده، چې له انګرېزي څخه ژباړل شوې ده).1(

محمد ظاهر افق:

دی هم د ادبياتو پوهنځي فارغ التحصيل دی او تراوسه يې دا لاندې اثار ليکلي دي:

۱ -ليک نښې:

۲ -هنر او ښكلا پېژندنه:

Download from: ketabton.com

سلیمان لایق:

ښاغلی لایق هم د ژبو او ادبیاتو پوهنځي فارغ دی، اثار يې دادي:

۱ -کېږدی: د شعرونو مجموعه، چاپ.

۲ -چونغر: د شعرونو مجموعه، چاپ.

۳ -ساحل: د شعرونو مجموعه، چاپ.

٤ -يادونه او درمندونه: د شعرونو مجموعه، د اطلاعاتو او کلتور وزارت، ۱۳۵۷ل کال.

عبدالرحیم هاتف:

ښاغلی هاتف هم له ژبو او ادبیاتو پوهنځي څخه فارغ شوی دی، پښتو اثار يې دادي:

۱ -د حمید ماشوخېل احوال او اشعار: ناچاپ.

۲ -د روزنې د نفسیاتو اساس: ناچاپ).1(

عبدالقدوس تندر:

د ادبیاتو له پوهنځي فارغ شوی دی او د (مینې سوغات) په نوم يې د لنډو کیسو یوه مجموعه لیکلې ده، چې تراوسه چاپ شوې نه ده.

محمد اسماعیل زاهل:

د ادبیاتو له پوهنځي څخه فارغ شوی دی او د (کلي ژوند) په نوم يې یو اثر لیکلی دی، چې تراوسه چاپ شوی نه دی.

محمد زرین انځور:

پر ۱۳۵٦ل کال کې د ژبو او ادبیاتو د ژورنالیزم له څانګې څخه فارغ شوی او دا لاندې اثار يې لیکلي دي:

Download from: ketabton.com

١ -دا سرونه او دا رسمونه: د لنډو کیسو مجموعه، ١٣٦٣ل کال، د لیکوالو انجمن.

٢ -د غزل په اننگو کې: (تدوین او سریزه)، ١٣٦٤ل کال، د قومونو او قبایلو چارو وزارت د نشراتو او فرهنگي چارو ریاست.

٣ -د شریف دېوان: راټولونه او سریزه، ١٣٦٣ل کال، کتاب مجله.

٤ -اشرف خان هجري د زنځیرونو شاعر: ١٣٦٤ل کال، د علومو اکاډمی.

٥ -اباسین کیسې کوي: (تدوین او سریزه)، ١٣٦٤ل کال، د لیکوالو انجمن.

٦ -شعرونه او نقدونه: ١٣٦٥ل کال، د لیکوالو انجمن.

٧ -د افغانستان د ژورنالیزم مخکښان: ١٣٦٥ل کال، د چاپ او خپرونې دولتي کمېټه.

٨ -د مهدي داستاني کلیات: (تدوین او سریزه) د لیکوالو انجمن).1(

٩ -ترورمی: د لنډو کیسو مجموعه، پېښور چاپ.

١٠ -د ثور په تراژیدي کې ادبیات...:

١١ -زمور د کلي پانې: د لنډو کیسو مجموعه، پېښور چاپ.

١٢ -د پښتو کیسو تاریخ: په دوه ټوکه کې، ناچاپ.

نورالله ولسپال:

نوموړی هم د کابل پوهنتون له ادبیاتو پوهنځي څخه پر ١٣٥١ل کال فارغ شوی، اثار یې دادي:

١ -د خوشال کلیات: ٣،٢،١ ټوکونه تیارول او چاپ ته برابرول (گډه پروژه) لومړی ټوک یې پر ١٣٥٨ل کال چاپ شوی دی.

٢ -د عبدالقادر خان خټک دېوان. (٢)

Download from: ketabton.com

عزيزي تحريک:

عزيز تحريک د ادبياتو پوهنځي له انګليسي څانګې څخه فارغ شوی دی او تراوسه يې دغه لاندې اثار ليکلي دي، خو د مجموعې په شکل نه دي چاپ شوي:

١ -رنګينه شعرونه، د شعرونو مجموعه.

٢ -اوښتون: د شعرونو مجموعه.

٣ -انقلابي تحفه: د شعرونو مجموعه.

٤ -د اوښکو باران: د شعرونو مجموعه.(١)

٥ -الينګاري شاعران: (ادبي تذکره).

شاه محمود حسين:

شاه محمود حسين د ادبياتو پوهنځي له تاريخ څانګې نه فارغ شوی دی، نوموړي په پښتو او دري ژبو يو شمېر اثار ليکلي، پښتو اثار يې په دې ډول دي:

١ -د هيلو غوټۍ: (د شعرونو مجموعه)، ١٣٦٣ل کال، د ليکوالو انجمن.

بسم الله حقمل:

نوموړی هم د ادبياتو پوهنځي فارغ التحصيل دی، اثار يې په دې ډول دي:

١ -لنډې کيسې: دا رساله د افغانستان د علومو اکاډمۍ له خوا خپره شوې ده.

٢ -د ځارندوی غږ: دا رساله پر ١٣٦٢ل کال کې د ځارندوی مجلې له خوا چاپ شوې ده.

٣ -حماسه هستوونکي: دا رساله هم د ځارندوی مجلې له خوا خپره شوې ده.

٤ -د خوست د خلکو اتنوګرافيک جوړښت، ناچاپ.

٥ -ورکه دې وي وسله او جنګ: ناچاپ.

٦ -هغه انسان چې د ځان دښمن دی: ناچاپ.

Download from: ketabton.com

۷ -د شعرونو مجموعه: ناچاپ).1(

عبدالرحیم ځدراڼ:

ځدراڼ هم د ادبیاتو پوهنځي فارغ دی، تراوسه یې یو شمېر اثار لیکلي دي:

۱ -په خارج کې پښتو څېړونکي: ۱۳٦٥ل کال، پښتو ټولنه.

۲ -روهیله پښتانه: ۱۳٥۷ل کال، پښتو ټولنه.

۳ -په ملي ازادي بښونکو نهضتونو کې د ښځو برخه: پر ۱۳٥٤ل کال په کابل مجله کې په پرله پسې توګه چاپ شوې ده.

٤ -دشعر او شاعرۍ په باب یې یوه رساله هم پر ۱۳٥٦ل کال د کابل مجلې له لارې چاپ شوې ده.

٥ -شېرشاه افغان: دغه رساله پر ۱۳٥۷ل کال په زېري کالنۍ مجله کې چاپ شوې ده.

٦ -د شرق د تمدن تاریخ: پر ۱۳٦٤ل کال یې ژباړلی او د ادبیاتو پوهنځي د درسي کتاب په توګه د کابل پوهنتون له خوا چاپ شوی دی.

۷ -د ادب مطالعه: دا د لیکوال ژباړل شوی اثر دی، د قومونو او قبایلو وزارت چاپ.

۸ -د رضواني منتخب نثرونه: د افغانستان د علومو اکاډمۍ چاپ.

۹ -پښتو-پښتو تشریحي قاموس، ګډه پروژه، د افغانستان د علومو اکاډمۍ چاپ.

۱۰ -پښتو کلي، درېیم، څلورم او پنځم ټوک کې یې هم له یو درې کسیز هئیت سره کار کړی دی.

۱۱ -خوشال او د هغه ادبي کورنۍ: ژباړه، د کابل مجلې له لارې چاپ شوی دی.

۱۲ -د ملا لتاړ دېوان: په کابل کې چاپ شوی دی.

۱۳ -نژادي توپیر: ناچاپ.

۱٤ -د نړۍ د غوره لیکوالانو او ادبیاتو معرفي: ناچاپ.

۱٥ -مادي او معنوي کلتور: ناچاپ.

Download from: ketabton.com

۱٦ -د لنډې کیسې فني او تخنیکي خواوې، پر دې سربېره یې یو شمېر لیکنې او مقالې هم د هېواد په مطبوعاتو کې چاپ شوي دي).1(

سهراب دیدار:

دیدار پر ۱۳۵٦ل کال له پښتو ژبې او ادبیاتو څانګې څخه فارغ شوی دی، اثار یې دادي:

۱ -د لنډو کیسو مجموعه، ناچاپ.

۲ -د فولکوري کیسو مجموعه، ناچاپ.

۳ -ولسي لوبې: ناچاپ).1(

داد محمد راسا:

راسا پر ۱۳٦٤ل کال د ادبیاتو له شپې پوهنځي څخه فارغ شوی دی او د (رڼا استازی) په نوم یې د شعرونو یوه مجموعه خپره شوې ده.

محمد نعیم سالارزی:

سالارزی پر ۱۳٤٦ل کال له ادبیاتو پوهنځي څخه فارغ شوی دی او دا لاندې اثار یې لیکلي دي:

۱ -پښتو-پښتو تشریحي قاموس، ګډه پروژه، پنځه ټوکه، ۳ ټوکه چاپ شوی دی.

۲ -شیخ ملي او د ځمکو وېش: ۱۳٦۳ل کال، د قومونو او قبایلو وزارت چاپ.

۳ -د خوشال فرهنګ: ۱۳٦٥ل کال چاپ.

٤ -پخوانیو پښتو چاپي دېوانونو کې متلونه او اصطلاحات، د کابل مجلې له لارې په متفرق ډول خپور شوی دی).1(

Download from: ketabton.com

محمد اسماعیل سړه بن:

سړه بن پر ۱۳٤٥ل کال له ادبیاتو پوهنځي څخه فارغ شوی دی او دغه اثار يې تراوسه پورې پښتو ادب ته وړاندې کړي دي:

۱ -د خوشال رباعیات: چاپ.

۲ -د دولت لواڼي دېوان، چاپ.

۳ -د خوشال خټک دېوان لومړی او دویم ټوک، چاپ.

٤ -پښتو لنډۍ، چاپ.

٥ -فولکوري طب، چاپ.

٦ -د خوشال خټک فرهنګ، چاپ.

۷ -د پښتو ادب په تاریخ کې د اخوند درویزه او دده د پیروانو ادبي مقام، چاپ.

۸ -د اماني دورې ریفورمونه، چاپ).1(

نورمحمد سهیم:

سهیم پر ۱۳٥٥ل کال د کابل پوهنتون د ادبیاتو پوهنځي د ژورنالیزم له څانګې څخه فارغ شوی دی، اثار يې په دې ډول دي:

۱ -د څراغ ارمان: د لنډو کیسو مجموعه، ۱۳٦٤ل کال، د لیکوالو انجمن.

۲ -په پښتو لنډو کیسو کې ریالیستیکي افکار، چاپ.

۳ -څلور مقالې پر فردوسي او شهنامه (ژباړه).

٤ -د محمد رسول د جغتو د دېوان تحقیقي متن، ناچاپ.

٥ -د برې پښتونخوا اوسنیو لنډو کیسو ته کره کتنه، ناچاپ.

٦ -په پښتو اوسني شعر کې د نوښت مسئله، ۱۳٦۹ل کال، د لیکوالو انجمن).2(

Download from: ketabton.com

شريفه شريف:

نوموړې پر ۱۳۵٤ل کال د کابل پوهنتون له ادبیاتو پوهنځي فارغه شوې ده، دغه اثار یې لیکلي دي:

۱ -د ژوند انځور (د پښتو د نثر او شعر منتخب)، ۱۳۵٦ل کال، پښتو ټولنه.

۲ -د لنډې کیسې تیوري (ژباړه)).1(

محمد نبي صلاحي:

صلاحي پر ۱۳٦۱ل کال له ادبیاتو پوهنځي څخه فارغ شوی او اثار یې دادي:

۱ -نوې ادبي تیوري، پر ۱۳٦۹ل کال د علومو اکاډمۍ له خوا چاپ شوې ده.

۲ -ادبي ګلشن (شعرونه او مقالې) ناچاپ.

۳ -د حافظ کانی، د لنډو کیسو مجموعه.

٤ -په پښتو شعر کې د انځور مسئله: ناچاپ).2(

فرهاد ظريفي:

ظريفي پر ۱۳٥٦ل کال له ادبیاتو پوهنځي څخه فارغ شوی، اثار یې دادي:

۱ -حیات افغاني: لطیف طالبي او ظريفي په ګډه ژباړلی، د قومونو او قبایلو وزارت چاپ.

۲ -د غازي امان الله خان سقوط، له اردو نه په پښتو ژباړل شوی دی.

۳ -د صفاري کورنۍ تر مشرۍ لاندې د افغانستان د خلکو د ازادۍ غوښتلو مبارزه، (رساله) ناچاپ.

٤ -همدا ډول یې د پکتیا د دودونو په باب یو څه معلومات راټول کړي دي، چې تراوسه لا چاپ شوي نه دي).1(

محمد عیان عیان:

عیان پر ۱۳٤۹ل کال د ادبیاتو پوهنځي د ژورنالیزم له څانګې څخه فارغ شوی دی، اثار یې په لاندې ډول دي:

Download from: ketabton.com

۱ -علمي سوسیالیزم: په پښتو یې ژباړلی او تر ۱۳۵۷کال دمخه چاپ شوی دی.

۲ -چپه کښ: یوه کیسه ده، چې پر ۱۳۵۷ل کال چاپ شوې او په روسي ژبه ژباړل شوې ده.

۳ -کوچۍ: د لنډو کیسو مجموعه ده، چې پر ۱۳٦٤ل کال د لیکوالو انجمن له خوا خپره شوې ده.

٤ -د ډیالکټیکي ماتریالیزم لنډ کورس په نوم یې یو اثر هم ژباړلی، چې تراوسه چاپ شوی نه دی).1(

غوټۍ خاورې:

غوټۍ خاورې پر ۱۳٦۲ل کال د کابل پوهنتون له ادبیاتو پوهنځي څخه فارغه شوې او دا یې اثار دي:

۱ -د ننګرهار نکلونه، چاپ.

۲ -د پښتو په شفاهي ادب کې شکل او مضمون.(۱)

عاشق الله فریاد:

فریاد پر ۱۳٦٤ل کال د ژبو او ادبیاتو له شپې پوهنځي څخه فارغ شوی دی، اثار یې په دې ډول دي:

۱ -ډیوې: د شعرونو مجموعه، د لیکوالو انجمن چاپ.

۲ -د چاربیتو د پیدایښت او جوړښت په باب یې تحقیقي څېړنه هم کړې ده، چې تراوسه چاپ شوې نه ده.

۳ -د لغمان د ځینو شاعرانو شعرونه یې هم راټول او د مجموعې په شکل ترتیب کړي دي.(۲)

محمداکبر کرګر:

کرګر پر ۱۳۵٦ل کال د ادبیاتو پوهنځي له فلسفې څانګې څخه فارغ شوی دی او تراوسه یې لاندې اثار ټولنې ته وړاندې کړي دي:

۱ -کیسې او حماسې (څېړنه او ژباړه)، چاپ.

۲ -د اګست یودېرشمه یا بلشویکا: چاپ.

۳ -شېبې: د لنډو کیسو مجموعه، ۱۳٦٤ل کال چاپ.

Download from: ketabton.com

٤ -لیننیزم په تیورۍ او عمل کې (ژباړه) چاپ.

٥ -غني د شګو په محل کې: ١٣٦٥ل کال چاپ.

٦ -څو ادبي يادونې، ١٣٦٦ل کال چاپ.

٧ -سینده څه، سینده بهېږه، د لنډو کیسو مجموعه، چاپ.

٨ -استتیک مقولې، چاپ.

٩ -په حالنامه کې د بایزید روښان عرفاني افکار، چاپ.

١٠ -د ثور انقلاب او د ملي او قبایلي مسایلو مقدماتي څېړنه، ناچاپ.

١١ -د پښتو ګړنې یا اصطلاحات، ناچاپ.

١٢ -منځنۍ پېړۍ او سکولاستیکي افکار، ناچاپ).1(

(2)اوسنی لیکوال، لومړی ټوک، ٥١٣مخ.

(1)اوسنی لیکوال، دويم ټوک، ٦٠٤ مخ.

(1)اوسني ليکوال، دويم ټوک، ١٣٥٠-١٣٥١ مخونه.

(1)دا ليکوال او دا څېړې، ٣٣-٣٤ مخونه.

(٢) دا ليکوال او دا څېړې، ٤١-٤٢ مخونه.

(١) دا ليکوال او دا څېړې، ٩٨ مخ.

(1)دا ليکوال او دا څېړې، ١٢٨ مخ.

(1)دا ليکوال او دا څېړې، ١٦٣-١٦٤مخونه.

(1)دا ليکوال او دا څېړې، ١٧٦مخ.

(1)دا ليکوال او دا څېړې، ٢٣٠مخ.

(1)دا ليکوال او دا څېړې، ٢٤٣مخ.

Download from: ketabton.com

(2)دا ليکوال او دا ښېرې، ٢٦٦مخ.

(1)دا ليکوال او دا ښېرې، ٢٨١مخ.

(2)دا ليکوال او دا ښېرې، ٣٠مخ.

(1)دا ليکوال او دا ښېرې، ٣٢٠ مخ.

(1)دا ليکوال او دا ښېرې، ٣٢٢مخ.

(١) دا ليکوال او دا ښېرې، ٣٣٠ مخ.

(٢) دا ليکوال او دا ښېرې، ٣٦٤-٣٦٧مخونه.

(1)دا ليکوال او دا ښېرې، ٣٥٩مخ.

فضل الهي ګران:

ګران پر ١٣٦٠ل کال د ادبياتو پوهنځي له پښتو څانګې څخه فارغ شوی دی، اثار يې دادي:

١ -د هيلو ګودرونه: دشعرونو مجموعه، د ليکوالو انجمن.

٢ -د برېښنا پړک: ناچاپ.

٣ -افغاني غورځنګ، ناچاپ.

٤ -د ننګرهار غږ: ناچاپ.

٥ -شنې لوخوړې: ناچاپ.

٦ -لګېدلی اور: ناچاپ.

٧ -سرې سکروټې: ناچاپ.

٨ -د خپګان څپې: ناچاپ.

٩ -د پيوستون نغمې: ناچاپ.

١٠ -د ګران شاهيکوټي شاعري (حالنامه).

Download from: ketabton.com

۱۱ -لاسنيوی.

۱۲ -د شاهيکوټ دودونه او رواجونه.

۱۳ -د پښتنو د تاريخ ميتودولوژي).1(

ميراحمد گوربز:

نوموړی پر ۱۳۴۸ل کال له ادبياتو پوهنځي څخه فارغ شوی او (د گوربزو نکلونه) په نوم يې اثر ليکلی، چې د افغانستان د علومو اکاډمۍ له خوا خپور شوی دی.

عبدالمتين متين:

متين پر ۱۳۴۵ل کال له ادبياتو پوهنځي څخه فارغ شوی او دغه لاندې اثار يې ټولنې ته وړاندې کړي دي:

۱ -د کامگار خټک ديوان انتقادي متن: ۱۳۵۸ل کال چاپ.

۲ -د خوشال کليات لومړی ټوک: ۱۳۵۸ل کال چاپ.

۳ -د خوشال خان خټک سواتنامه.

٤ -د خوشال خان خټک دستار نامه.

٥ -امير کروړ اور چند شاعران، يوه کوچنۍ رساله ده، چې د نوموړي په زيار چاپ شوې ده).1(

کمال الدين مستان:

مستان پر ۱۳٦٤ل کال د ژبو او ادبياتو له شپې پوهنځي څخه فارغ شوی دی، دغه يې اثار دي:

۱ -ولسي پانگه: د فرهنگ مجلې له لارې خپره شوې ده.

۲ -ولسي شاعران: د هنر مجلې له لارې يې ځينې ولسي شاعران معرفي کړي دي.

۳ -د خوږ ژبي شاعر بهايي جان ژوند ليک: د رسالې په شکل چاپ شوی دی.

Download from: ketabton.com

٤ -توفان: دگورکي د لنډو کیسو ژباړه ده، ۱۳٦۳ل کال چاپ.

٥ -د لمر شغلو ته: د شعرونو لومړۍ مجموعه، چاپ.

٦ -د شهادت پاڼې: د شعرونو دویمه مجموعه، چاپ.

٧ -زما پوهنځی: د گورکي د یو اثر ژباړه ده، چې چاپ شوی دی.(١)

نصرالله خان ناصر:

نوموړی پر ۱۳٥٧ل کال د ادبیاتو پوهنځي له پښتو څانگې څخه فارغ شوی دی او (د پښتني فولکور د ترجمو تاریخي سیر ته یوه کتنه) تر نامه لاندې یو اثر لیکلی چې چاپ شوی نه دی.

نظري اریانا:

له ادبیاتو پوهنځي فارغ شوی دی او تراوسه یې د (لیکوال) په نامه یو اثر په پښتو ژبه ژباړلی دی او چاپ کړی دی.

تاج محمد یاري:

نوموړی د ژبو او ادبیاتو له شپې پوهنځي څخه فارغ شوی دی او د (ستوری او سیوری) تر نامه لاندې یې د شعرونو یوه مجموعه د لیکوالو د انجمن له خوا چاپ شوې ده.

سیدالشاه پولاد:

نوموړی پر ۱۳٤٠ل کال د ادبیاتو پوهنځي له پښتو څانگې څخه فارغ شوی دی او د (ښکلاپېژندنه) په نوم یې یوه رساله د زېري جریدې له خوا په متفرق ډول خپره شوې ده.

نورالله ولسپال:

ولسپال پر ۱۳٥١ل کال له ادبیاتو پوهنځي څخه فارغ شوی دی او دغه ادبي کارونه یې ترسره کړي دي:

Download from: ketabton.com

۱ -د خوشال کلیات، ۳،۲،۱ ټوک (ګډه پروژه) چې لومړی ټوک یې پر ۱۳۵۸ل کال چاپ شوی دی.

۲ -د عبدالقادر خان خټک دېوان، د علومو اکاډمۍ چاپ.

معروف شاه خان:

نوموړی له ادبیاتو پوهنځي څخه فارغ شوی او اثار یې دادي:

۱ -د حمید په دېوان کې د تلمیح صنعت ډولونه (د پوهنیارۍ تیزس) ناچاپ.

۲ -په پښتو کې د فاعلي جملو د استعمال جوړښت او ځانګړتیاوې (دماسترۍ تیزس) ناچاپ.

۳ -پښتو پښویز سمونونه یا پښتو ګرامري مطابقتونه (د پوهندوی رتبې ته)، ناچاپ.

خان سلام:

د ادبیاتو له پوهنځي پښتو څانګې څخه فارغ شوی او دا لاندې اثار یې لیکلي دي:

۱ -د میرزاخان انصاري د دېوان قافیوي نیمګړتیاوې (پوهنیارۍ رتبې ته) ناچاپ.

۲ -د حمید په دېوان کې د استعارې او کنایې ادبي صنعتونو لټونه او تحلیل، ناچاپ.

محبوب شاه ارزومند:

د ادبیاتو پوهنځي له پښتو څانګې څخه فارغ شوی دی، اثار یې دادي:

۱ -د امانت او اور لمبې: د داستانو نقد (د پوهنیارۍ تیزس) ناچاپ.

۲ -د پښتو نظم کلاسیک ژانرونه (د پوهنملۍ تیزس)، ناچاپ.

شاه ولي خان:

نوموړی د ادبیاتو پوهنځي له پښتو څانګې څخه فارغ شوی دی او دا لاندې اثار یې لیکلي دي:

Download from: ketabton.com

۱ -پښتو ويي پانګه (د پوهنملۍ تيزس) ناچاپ.

۲ -د پښتو نثر ډولونه او بشپړتيايي پړاوونه (د پوهندوی تيزس) ناچاپ.

پري اقبال:

د ادبياتو پوهنځي له پښتو څانګې څخه فارغه شوې ده او اثار يې دادي:

۱ -د خوګيانو د وزيرو ګړدود (د ماسترۍ تيزس)، ناچاپ.

۲ -د لوی ننګرهار نوموړکي شاعران، ناچاپ.

فياض:

نوموړی د ادبياتو پوهنځي د پښتو څانګې فارغ التحصيل دی، اثار يې دادي:

۱ -په پښتو لنډو کيسو کې د رياليزم څرنګوالی (د پوهنملۍ تيزس) ناچاپ.

۲ -د روښاني ادبياتو په هنداره کې د روښاني نهضت په باب د بېلابېلو نظريو کره کتنه (د پوهندوی تيزس) ناچاپ.

عزيزالله جبارخېل:

جبارخېل د ادبياتو پوهنځي د پښتو څانګې فارغ التحصيل دی او د (غلجايي حصارک ګړدودونه) په نوم يې يو اثر ليکلی، خو چاپ شوی نه دی.

سيد محی الدين هاشمي:

هاشمي پر ۱۳٦۱ل کال د کابل پوهنتون له ژبو او ادبياتو پوهنځي څخه فارغ شوی دی، اثار يې دادي:

۱ -ابدي ژوند، چاپ.

۲ -د سردرو توتيان، (د ولسي شاعرانو تذکره) چاپ.

Download from: ketabton.com

۳ -پښتو گرامر (ژباړه) چاپ.

٤ -د ادبي- هنري او کلتوري اصطلاحاتو تشريحي فرهنگ (دوه ټوکه) ناچاپ.

٥ -په پښتو لنډيو کې انگېرنې، چاپ.

٦ -ليدلی خوب (د اشعارو مجموعه) ناچاپ.

۷ -د سرمنزل په لور، د ادبي ټوټو مجموعه، ناچاپ.

۸ -د کونړ سادات، ناچاپ.

۹ -په کوز کونړ کې د جهاد پيلامه او ادامه، ناچاپ.

۱۰ -د روسانو د مزدور رژيم په زندانو کې ليدلي او اورېدلي حالات، ناچاپ.

۱۱ -د ادب پوهنې بنسټونه (درسي کتاب).

۱۲ -د هجرت پر لار او ديار (سفرنامه) ناچاپ.

۱۳ -د پښتو معاصر ادب تاريخ (د ادبياتو درسي کتاب)

١٤ -د ليکوالۍ فن، چاپ.

۱٥ -د جهاد او مقاومت فرهنگي مرکزونه او خپرونې).1(

توريالی ځاځی:

پر ۱۳۵۳ل کال د ادبياتو پوهنځي له ژورناليزم څانگې څخه فارغ شوی دی، اثار يې دادي:

۱ -د شعرونو مجموعه: چاپ.

۲ -جهادي لنډۍ: چاپ.

۳ -د لنډو کيسو مجموعه: چاپ.

Download from: ketabton.com

سیدگلاب سباوون:

پر ۱۳۵۵ل کال د ادبیاتو پوهنځي له ژورنالیزم څانګې نه فارغ شوی دی:

۱ -د حمزه ژوند و اند: ناچاپ.

محمد نسیم ستانیزی:

پر ۱۳۵۵ل کال له ادبیاتو او بشري علومو پوهنځي څخه فارغ شوی دی. پښتو اثار یې دادي:

۱ -ځاله او طوفان (د لنډو کیسو مجموعه).

۲ -د لارې مشال (ژباړه).

۳ -دمارکسیزم اشتباه، چاپ.

٤ -د اسلام څلور ستر فاتحین.

۵ -د توحید، نبوت او له مرګه وروسته ژوند عقلي ثبوت، ژباړه.

٦ -جونګړه او مانۍ (دلنډو کیسو مجموعه) چاپ.

۷ -د اسلامي انقلاب هنداره: (ژباړه) چاپ.

۸ -هغه ټول پسې لیواله وو: د لنډو کیسو مجموعه. چاپ.

۹ -تورې حاشیې: د لنډو کیسو مجموعه، چاپ.

۱۰ -ځلاېي کونجې: د لنډو کیسو مجموعه، چاپ.

۱۱ -د اسلامي دعوت اصول: (ژباړه).

۱۲ -سور ښامار: (ژباړه).

۱۳ -د ایشیا په زړه کې طوفان، چاپ.

١٤ -د اسلام اقتصادي اصول، ناچاپ.

۱۵ -څلور زندانونه، ناچاپ.

Download from: ketabton.com

محمد آصف صمیم:

پر ۱۳۵٦ل کال د ادبياتو او بشري علومو پوهنځي عربي څانګې څخه فارغ شوی دی. اثار يې دادي:

۱ -رښتيانۍ کيسې (ژباړه) چاپ.

۲ -د رحمان بابا ديوان نوم ښود، چاپ.

۳ -مړه يې مه بولئ ژوندي دي، ۲ ټوکه، چاپ.

٤ -توحيدي ټولنه او ټولنيز عدالت، (ژباړه) ناچاپ.

۵ -د حضرت علي(رض) لنډې ويناوې (ژباړه)، ناچاپ.

٦ -رښتيا خبرې، درې جلده، (ژباړه) ناچاپ.

۷ -خوشال او قران.

۸ -خوشال ياد کړي شاعران.

۹ -شاعر د شاعر په هنداره کې.

۱۰ -خوشال نومښود.

۱۱ -د رحمان بابا فرهنګ.

۱۲ -پښتو درسي کتاب د ٤ او ٦ ټولګي لپاره.

۱۳ -وهابيت د قران او سنتو په رڼا کې (ژباړه) چاپ.

۱٤ -د اسلام په جامه کې د استعمار مزدوران، چاپ.

۱۵ -د پټې خزانې ميزان رښتيا ميزان دی (ګډ اثر) چاپ.

۱٦ -په کلاسيکو ادبياتو کې پښتو ګړنې، ناچاپ.

۱۷ -زندان خوږلي يادونه (ژباړه). ناچاپ.

۱۸ -ګام پر ګام له خوشال سره، (پوهه) مجله کې چاپ شوی دی.

۱۹ -د شعرونو مجموعه (سانګې).

Download from: ketabton.com

۲۰ -پښتو نامې.

۲۱ -زړه ويي پانګه.

۲۲ -د خوشال د ژبې ټوپک.

۲۳ -د لرغونې شاعرۍ غورچاڼ.

۲٤ -په پښتو لرغونې شاعرۍ کې متلونه.

۲٥ -شعرونه اياتونه.

۲٦ -شعرونه حديثونه.

۲۷ -د پښتو د ليکنۍ ژبې د معياري اړخ يوجاج.

۲۸ -رښتيني اتلان (ژباړه).

۲۹ -د ملا لتاړ د ديوان د چاپي او خطي نسخو مقابله.

۳۰ -خوشال ياد کړي کتابونه.

۳۱ -د حمزه ليکونه.

۳۲ -په انساني غړو پورې اړوند ګړنې.

۳۳ -روهيلې په هندوبار کې.

۳٤ -ځان پېښې له (۹٤-۸٤) پورې.

۳٥ -روښاني روحاني فرهنګ.

۳٦ -رښتيانۍ خبرې.

محمدعارف غروال:

پر ۱۳٤۷ل کال د ادبياتو پوهنځي له پښتو څانګې څخه فارغ شوی دی. اثار يې دادي:

۱ -د دولت لوانړي د ديوان انتقادي متن، چاپ.

Download from: ketabton.com

۲ -د رحمان بابا د دېوان انتقادي متن، چاپ.

۳ -د خوشال خټک د کلیاتو د لومړي ټوک انتقادي متن، چاپ.

٤ -د سید جمال الدین افغان العروة الوثقی، چاپ.

٥ -د حبیب الله دېوان، چاپ.

٦ -غرنۍ سندرې، چاپ.

۷ -د بنګړو شرنګ (د معاصرو شاعرانو د اشعارو مجموعه) چاپ.

۸ -د وینو فوارې، د جهادي شعرونو مجموعه، چاپ.

۹ -تورزن تورن افغان، د جهادي شعرونو مجموعه، چاپ.

۱۰ -بمونه او غمونه، د جهادي شعرونو مجموعه، چاپ.

۱۱ -راه عمل فارسی ترجمه، چاپ.

۱۲ -منظر مرګ، فارسی ترجمه، چاپ.

۱۳ -انګلیسي پښتو ورځنۍ خبرې (ژباړه) چاپ.

١٤ -د خوشال خټک د کلیاتو د دویم ټوک انتقادي متن، ناچاپ.

۱٥ -اختیارات بدیعي د پښتو یوناني طب، ناچاپ.

١٦ -د پکتیا ولسي شاعران، ناچاپ.

۱۷ -د وطن مینه د شعرونو مجموعه، ناچاپ.

۱۸ -کورنی طب، (ژباړه). ناچاپ.

۱۹ -غوټۍ نامه د شعرونو مجموعه، ناچاپ.

۲۰ -قصص الانبیاء (ژباړه)، ناچاپ.

Download from: ketabton.com

فدا محمد فایض:

پر ۱۳۵٦ل کال د ادبیاتو پوهنځي له دري څانګې څخه فارغ شوی دی، یوه د شعرونو مجموعه لري، چې تراوسه نه ده چاپ شوې.

ذکریا ملاتړ:

پر ۱۳۵٦ل کال د ادبیاتو او بشري علومو پوهنځي له پښتو څانګې څخه فارغ شوی دی، اثار یې دادي:

۱ -د پښتو متلونو او اصطلاحاتو قاموس لومړی ټوک، (تالیف).

۲ -په پښتو ادب کې د طالب په نوم شاعرانو تذکره، (تالیف)

۳ -چې نه غواړم مه یې راپېښوې، دزندان کیسه، (تالیف).

٤ -د پښتو په ولسي ادب کې د ماشومانو شاعري، (تالیف)

٥ -تیرایان او تیرایي ژبه، (تالیف).

٦ -پر افغانستان باندې د روسانو د تېري اساسي علتونه، (تالیف).

۷ -عملي لار او علمي فلسفه، (ژباړه).

فضل ولي ناګار:

د ادبیاتو پوهنځي له پښتو څانګې څخه فارغ شوی دی، ((دا هغه بالا حصار دی)) په نوم یې د شعرونو یوه مجموعه خپره شوې ده.

محمد حسن ولسمل:

پر ۱۳٤۲ل کال له ادبیاتو پوهنځي فارغ شوی دی.

۱ -ظاهر شاه د قضاوت په تله کې، (د ګډو مقالو مجموعه)، چاپ.

۲ -زنداني سوغات، چاپ.

Download from: ketabton.com

محمد معصوم هوتک:

پر ۱۳٦٦ ل کال د ژبو او ادبیاتو پوهنځي له پښتو څانګې څخه فارغ شوی دی. اثار یې دادي:

۱ -پاشلې ویناوې، د مولوي صالح محمد هوتک، ترتیب، سریزه، تحشیه او تعلیقات، ۱۳٦۹ل کال چاپ.

۲ -سرامنې اوښکې، (شعرونو مجموعه)، ۱۳٦۹ل کال چاپ.

۳ -د میرزا حنان بارکزي دېوان، ترتیب، سمون، سریزه، مقابله او ویي پانګه، ۱۳۷۰ل کال چاپ.

٤ -میرزا عبدالودود هوتک، ناچاپ.

٥ -ښکار او کندهار، ناچاپ.

٦ -احمدشاهي کندهار، ناچاپ.

۷ -پښتنې قبیلې او روایتي شجرې، ناچاپ.

۸ -بحرالعلوم، دوست محمد ختک، ۱ ټوک، ترتیب، سریزه، سمون او حاشیه، ناچاپ.

۹ -خیرالبیان او درېیم قرائت، چاپ، (ګډ هېواد).

۱۰ -د ملا امیر دېوان، ترتیب او سریزه، ناچاپ.

۱۱ -د غره او دوره (ژوند لیک)، ناچاپ.

۱۲ -د زړه ایشناو، د شعرونو مجموعه، ناچاپ).1(

وسیع الله سیار:

د ژبو او ادبیاتو پوهنځي له پښتو څانګې څخه فارغ شوی دی.

۱ -په پښتو کې د مسجع نثر د پیدایښت او پایښت مسئله، پر ۱٤۱۳هـ ق کال لیکل شوی.

افضل شېرزاد:

د ژبو او ادبیاتو پوهنځي له انګلیسي څانګې څخه فارغ شوی دی، د شعرونو یوه مجموعه لري، چې تراوسه لا چاپ شوې نه ده.

Download from: ketabton.com

عبيدالله محک:

محک د کابل پوهنتون د ژبو او ادبیاتو پوهنځي انګلیسي څانګه لوستې، نوموړی په پښتو او دري ژبو یو شمېر اثار لیکلي دي، پښتو اثار یې دادي:

۱ -د نیمو شپو چغې: د لنډو کیسو مجموعه، د لیکوالو انجمن، کابل چاپ.

۲ -ګل په جبه زار کې (ناول)، ۱۳۷۰ل کال چاپ.

لعل پاچا ازمون:

ازمون تر درېیم ټولګي پورې د کابل پوهنتون د ژبو او ادبیاتو پوهنځي پښتو څانګه لوستې او بیا یې د جګړو له امله خپل وروستی کال د ننګرهار په پوهنتون کې بشپړ کړ، تراوسه یې دغه ادبي فعالیتونه ترسره کړي دي:

۱ -د ملنګ جان خوږې نغمې له نویو زیاتونو سره، ۱۳۷۰ل کال چاپ.

۲ -د سیند غاړې ګلونه، د محمد نور د شعرونو راټولونه او سریزه، لاهور چاپ.

۳ -پرهرونه دي چې خاندي: د شعرونو مجموعه، پېښور، ۱۳۷۲ل کال چاپ.

٤ -کابل د وینو او لمبو په سین کې: د کابل په باب د شعرونو مجموعه، راټولونه، پېښور، ۱۳۷۳ل کال چاپ.

۵ -د خسرو شعرونه: سریزه او راټولونه، ناچاپ.

غلام نبي فراهي:

غلام نبي فراهي د کابل پوهنتون د ژبو او ادبیاتو پوهنځي له پښتو څانګې فارغ شوی او بیایې له همدې څانګې ماسټري هم ترلاسه کړې ده. د لیسانس دورې پر مونوګراف سربېره (د استاد بېنوار ژوند او اثار په نامه یې د ماسټرۍ دورې د تیزس په توګه یو بل اثر هم لیکلی دی.

(1)دا لیکوال او دا خبرې، ۳۷۱مخ.

(1)دالیکوال او دا خبرې، ۳۹۸ مخ.

Download from: ketabton.com

(۱) دا ليکوال او دا څېرې، ۳۹۸مخ.

(1)د ليکوالۍ فن: سيد محی الدين هاشمي، پېښور، چاپ.

(1)پوخ کانی، محمدمعصوم هوتک، ټورنټو، کاناډا، ۱۳۷۵ل کال چاپ د پښتې ځلورم مخ.

Download from: ketabton.com

د ژبو او ادبیاتو پوهنځي پښتو مونوګرافونه

۱ -د رحمان بابا او خوشال شعر او شاعري:

د شريفې خوګيانۍ (اسلمي) له خوا پر ۱۳۴۲ل کال د پوهاند صديق الله رښتين تر لارښوونې لاندې ليکل شوی، د مخونو شمېر يې (۲٤) دی. په دغه مونوګراف کې د رحمان بابا د اشعارو پر اخلاقي، ټولنيزو، تصوفي او د خوشال د اشعارو پر اخلاقي، ټولنيزو، عشقي او حماسي خواوو لنډې خبرې شوي دي.

۲ -بلوڅ او بلوڅي:

عبدالرحمن بلوڅ د پوهاند صديق الله رښتين تر لارښوونې لاندې پر ۱۳۴۳ل کال ليکلی دی، د مخونو شمېر يې (٤٤) دی. دغه مونوګراف پر شپږو څپرکو وېشل شوی، چې په هره برخه کې يې د بلوڅو او بلوڅي ژبې په باب لنډه رڼا اچولې.

۳ -د باختري او ايرانيو تاريخي انکشاف:

د محمد کريم اڅکزي له خوا پر ۱۳۴۳ل کال ليکل شوی، لارښود استاد يې حبيب الله جاج پښتون زوی دی، د مخونو شمېر يې (۲۰) ته رسېږي.

٤ -د کوچنيانو شفاهي ادب يا د کوچنيانو فولکور:

د شاه ولي له خوا پر ۱۳٤٤ل کال په ۹۷مخونو کې ليکل شوی، په مونوګراف کې د کوچنيانو شفاهي ادب ته پر کتنې سربېره د هغو پر روزنيز اړخ هم رڼا اچول شوې ده.

۵ -پښتنې شاعرانې:

د زرغونې زېور له خوا پر ۱۳٤۵ل کال په (۷۵) مخونو کې د لوی استاد علامه عبدالحی حبيبي تر لارښوونې لاندې ليکل شوی دی. په دغه مونوګراف کې ټولې (۳۳) پښتنې شاعرانې معرفي شوي او د شعرونو بېلګې يې راوړل شوي دي.

Download from: ketabton.com

٦ -د ننګرهار د سیمې ولسي شاعران:

د زېورالدین زېور له خوا پر ۱۳۴۵ل کال په (۵۱) مخونو کې لیکل شوی، لارښود استاد یې پوهاند عبدالحی حبیبي دی، په دغه مونوګراف کې د (۳٦) تنو شاعرانو ژوند لیک او د شعرونو بېلګې خوندي دي.

۷ -د ادبي تاریخ تیوري:

پر ۱۳۴٦ل کال په (۴۸) مخونوکې د حبیب الله تږي له خوا لیکل شوی دی. په دې مونوګراف کې د ادب تاریخ تیوري، تاریخي سیر او د تیورۍ د میتود په باب خبرې شوي دي.

۸ -د تګاب د سیمې ولسي شاعران:

لیکوال یې سیدامیر دی، پر ۱۳۴٦ل کال د پوهاند عبدالشکور رشاد تر لارښوونې لاندې لیکل شوی دی. د مخونو شمېر یې (۸۱) ته رسېږي، په دې مونوګراف کې د تګاب د څلورو تنو شاعرانو ژوند لیک او د شعرونو بېلګې راغلي دي.

۹ -د ننګرهار مجله:

دا مونوګراف د شاه ولي قرار له خوا پر ۱۳۴٦ل کال د استاد محمد حسین راضي تر لارښوونې لاندې لیکل شوی، د مخونو شمېر یې (۴۷) ته رسېږي. دا مونوګراف شپږ څپرکي لري او د ننګرهار مجلې د موضوعي نیولیک (فهرست) په باب په کې خبرې شوي دي.

۱۰ -د کونړ د سیمې اجتماعي دودونه:

د پوهاند عبدالشکور رشاد تر لارښوونې لاندې د جلال الدین کونړي له خوا پر ۱۳۴٦ل کال په (٦۷) مخونو کې لیکل شوی دی. په دې مونوګراف کې د کونړ د خلکو په ځینو دودونو او رواجونو لنډه رڼا اچول شوې ده.

Download from: ketabton.com

۱۱ -بازارک او څڅوبی:

د عبدالباقي (شینواري) له خوا پر ۱۳٤٦ل کال لیکل شوی، د مخونو شمېر یې (۲۷) دی. یاد شوی مونوګراف دوه برخې لري، په لومړۍ برخه کې یې د بازارک او په دویمه برخه کې یې د څڅوبي سیمو په باب خبرې شوي دي.

۱۲ -د افغانستان په تاریخ او ادبیاتو کې د روښانیانو دنهضت مقام:

د عبدالقیوم نورزي له خوا په (٦٤) مخونو کې پر ۱۳٤۷ل کال لیکل شوی، په دغه مونوګراف کې د روښانیانو د نهضت ماهیت، اصولو او عقایدو په باب خبرې شوي دي.

۱۳ -د شګې پخواني شاعران:

عبدالمجید زاخېل د پوهاند عبدالشکور رشاد تر لارښوونې لاندې پر ۱۳٤۸ل کال لیکلی، د مخونو شمېر یې (٥۱) ته رسېږي. په دې مونوګراف کې د شګې د څو تنو شاعرانو ژوند لیک او د شعرونو بېلګې راوړل شوي دي.

۱٤ -پښتني دودونه-کړنې او فالونه:

د پوهاند عبدالشکور رشاد تر لارښوونې لاندې علي محمدمنګل پر ۱۳٤۸ل کال لیکلی دی. دغه مونوګراف (۷۰) مخونه لري او د پکتیا د خلکو د ځینو دودونو په باب په کې لنډه رڼا اچول شوې ده.

۱٥ -د لغمان بشري جغرافیه:

اسدالله (رویا) پر ۱۳٤۸ل کال په (۲۷) مخونو کې لیکلی دی. لارښود استاد یې حمیدالله امین دی، په یاد شوي مونوګراف کې د لغمان ولایت پر ځینو دودونو، رواجونو او ځینو سپورتي لوبو لنډه رڼا اچول شوې ده.

۱٦ -مېرمن حمیده او د هغې ژوند او اشعارو ته یوه کتنه:

عبدالصبور ملیار په (٤۰) مخونو کې پر ۱۳٤۸ل کال د حبیب الله جاج تر لارښوونې لاندې لیکلی دی. په نوموړي مونوګراف کې د مېرمن حمیدې ژوند لیک او د شعرونو نمونې راوړل شوي دي.

Download from: ketabton.com

۱۷ -د شیدا په فکر او شعر لنډه څېړنه:

خیرمحمد شینواري پر ۱۳٤۹ل کال لیکلی دی، (۳۸) مخه لري د کاظم خان شیدا د ژوند پر حالاتو او د شعر پر ځینو ځانګړنو خبرې شوي دي.

۱۸ -د پکتیا ولایت د ګوملې پېژندنه:

محمدعلم نواب خېل د پوهاند عبدالشکور رشاد تر لارښوونې لاندې پر ۱۳٤۹ل کال لیکلی دی، (۷۹) مخونه لري. په دې مونوګراف کې د پکتیا ولایت د ګوملې د سیمې پر لنډې پېژندنې سربېره د نوموړې سیمې پر ځینو قوانینو او دودونو هم لنډې خبرې شوي دي.

۱۹ -د پکتیا ولایت د ځاځیو ولسي شاعران:

دسید محمد کارګر له خوا د پوهاند عبدالشکور رشاد تر لارښوونې لاندې پر ۱۳٤۹ل کال لیکل شوی دی. (٥٥) مخونه لري، په نوموړي مونوګراف کې د پکتیا ولایت د هاشم خېلو او عمرخېلو د سیمو (۷٦) تنه شاعرانو پېژندګلوي او شعري بېلګې راغلي دي.

۲۰ -د نوزاد رواجونه:

نصر الله نوزادي پر ۱۳٤۹ل کال په (۲۸) مخونو کې لیکلی دی. په نوموړي مونوګراف کې په دریو برخو کې د نوزاد د خلکو پر ځینو رواجونو خبرې شوي دي.

۲۱ -خوشال خان او د پښتنو د ازادۍ تحریک:

عبدالمالک شهبازخېل پر ۱۳٥۰ل کال د پوهاند میرحسن شاه تر لارښوونې لاندې لیکلی، (٥۰) مخونه لري. په نوموړي مونوګراف کې د خوشال خان پر ژوند، اقتصادي او ټولنیزو حالاتو باندې لنډه رڼا اچول شوې ده.

Download from: ketabton.com

۲۲ -د راډیو افغانستان د پروګرامونو شکل او څرنګوالي ته یوه کتنه:

شاه محمود زیارمل پر ۱۳۵۰ل کال په (۲۰) مخونو کې لیکلی، په نوموړي مونوګراف کې د کابل راډیو د پروګرامونو او دهغو د نشر او خپرېدو د وختونو په باب معلومات ورکړل شوي دي.

۲۳ -د پشه یي د خلکو محیط او د ژبې معرفي:

نورمحمدغمجن الینګاري په (۶۸) مخونو کې پر ۱۳۵۰ل کال لیکلی، په یاد شوي مونوګراف کې د پشه یي ژبې او د پشه یانو د محیط په باب رڼا اچول شوې ده.

۲٤ -د افغانستان کالنۍ د مضامینو فهرست:

سید عبدالستار رازي پر ۱۳۵۰ل کال په (۵۵) مخونو کې لیکلی، لارښود استاد یې محب الله رحمتي دی.

۲۵ -د اندړو دودونه:

د محمد اسلم قربانخېل له خوا د پوهاند عبدالشکور رشاد تر لارښوونې لاندې په (۵۱) مخونو کې پر ۱۳۵۰ل کال لیکل شوی دی، په یاد شوي مونوګراف کې د غزني د اندړو ولسوالۍ دخلکو د ټولنیزو دودونو په باب خبرې شوې دي.

۲٦ -د احمدشاه بابا لښکر کشي او دده د امپراطورۍ حدود:

امان الله ایازي پر ۱۳۵۱ل کال د پوهاند میرحسین شاه تر لارښوونې لاندې بشپړ کړی دی. په دغه مونوګراف کې د احمدشاه بابا د واکمنۍ د حدودو او لښکر کشیو په باب په لنډیز سره خبرې شوې دي.

۲۷ -د پښتونستان مسئله د تاریخ په اوږدو کې:

عبدالشاه ظفرخېل پر ۱۳۵۱ل کال د پوهنوال حبیب الرحمن هاله تر لارښوونې لاندې لیکلی دی. (۵۲) مخونه لري.

Download from: ketabton.com

۲۸ -پښتونستان:

لیکواله یې حفیظه ده، پر ۱۳۵۱ل کال یې د پوهاند میرحسین شاه تر لارښوونې لاندې بشپړ کړی دی. (۸۲) مخونه لري، په یاد شوي مونوګراف کې د پښتونستان پر جغرافیایي موقعیت خبرې شوي او د پښتونستان د ځینو ملي مبارزو لکه خان عبدالغفار خان پېژندګلوي په کې راغلې ده.

۲۹ -عربي ژبه د پېړیو په بهیر کې:

عبدالغفور رسول پر ۱۳۵۲ل کال د پوهاند عبدالشکور رشاد تر لارښوونې لاندې بشپړ کړی دی، (۳۰) مخونه لري. مونوګراف درې برخې لري او د عربي ژبې د پرمختګ او څرنګوالي په باب په کې خبرې شوي دي.

۳۰ -د قره باغ پښتني دودونه:

محمد حسن پر ۱۳۵۲ل کال په (۵۸) مخونو کې لیکلی، د غزني ولایت د قره باغ د سیمې د پښتنو د ځینو دودونو په باب په کې معلومات وړاندې شوي دي.

۳۱ -د لغمان ولایت د ملي شاعرانو په شعرونو کې د ځایونو نومونه:

محب الدین محب پر ۱۳۵۲ل کال په (۵۱) مخونو کې لیکلی، په دې مونوګراف کې د یادې شوې سیمې د اتو تنو شاعرانو د شعرونو له مخې سیمه ییزو نومونو ته ګوته نیول شوې ده.

۳۲ -وړانګې ورځپاڼه:

محمدانور پر ۱۳۵۲ل کال د حبیب الرحمن هاله تر لارښوونې لاندې لیکلی، (۳٦) مخونه لري. په دغه مونوګراف کې د یادې شوې خپرونې او د هغې د مضامینو په باب معلومات وړاندې شوي دي.

Download from: ketabton.com

۳٤ -د قرغيو د ولسوالۍ جغرافيه:

محمداعظم حيدري پر ۱۳٥۲ل کاې د پوهاند حميدالله امين تر لارښوونې لاندې بشپړ کړی دی، (۷٥) مخونه لري، په دې مونوګراف کې د لغمان ولايت د قرغيو سيمې د يو شمېر غرونو او سيندونو په باب معلومات وړاندې شوي دي.

۳٥ -۱۸۹۳م څخه راپدېخوا د تاريخ په اوږدو کې د پښتونستان مسئله:

د جان محمد، دوړ له خوا پر ۱۳٥۲ل کال ليکل شوی دی. لارښود استاد يې برهان الدين حساس دی، مخونه يې (٤۸) دي. مونوګراف ځلور څپرکي لري او په هر څپرکي کې د پښتونستان په باب معلومات وړاندې شوي دي.

۳٦ -په افغاني ټولنه کې د ښځو دريځ:

لطيفې پر ۱۳٥۲ل کال د زرغونې زېور تر لارښوونې لاندې ليکلی، (۳٥) مخونه لري. په دغه مونوګراف کې په افغاني ټولنه کې د ښځو د دريځ په باب خبرې شوي او هم د ځينو افغاني ښځمنو شاعرانو پېژندګلوي او د شعرونو بېلګې راغلې دي.

۳۷ -د خوست لهجې او مروج ليکدود:

حضرت محمد وياړ پر ۱۳٥۲ل کال د شيريندل ګرديوال تر لارښوونې لاندې ليکلی دی. دغه مونوګراف (۲۷) مخونه لري.

۳۸ -د پروفيسور ډاکتر برنارډورن د پښتو منتخباتو او د رحمان بابا د چاپي ديوان مقايسه:

د ميرزامحمد له خوا پر ۱۳٥۲ل کال په (۷۹) مخونو کې ليکل شوی دی.

Download from: ketabton.com

۳۹ -په کندهار کې د ډله ييزو مفاهيمو وسايلو تاريخي سير:

احمدالله پر ۱۳۵۲ل کال د عنايت الله تر لارښوونې لاندې ليکلی دی، (٦٢) مخونه لري. په دې مونوګراف کې د کندهار د مطبوعاتو او خپرو شويو مطالبو په اړه خبرې شوي دي.

٤٠ -پښتني جرګې او دودونه:

سهراب مومند پر ۱۳۵۲ل کال د مجاوراحمدزيار تر لارښوونې لاندې ليکلی، (۲٦) مخونه لري. په دغه مونوګراف کې د پښتني جرګې پر اهميت او په اولسمه او اته لسمه پېړۍ کې د پښتنو د ځينو دودونو په باب خبرې شوې دي.

٤١ -د سراج الاخبار او هېواد مقايسوي مطالعه:

لعل پاچا ځدراڼ پر ۱۳۵۳ل کال د حبيب الرحمن هاله تر لارښوونې لاندې ليکلی، (٤٢) مخونه لري. په دغه مونوګراف کې د سراج الاخبار او هېواد د ورځپاڼو پرتلنه شوې ده او د دواړو ورځپاڼو توپيرونو ته ګوته نيول شوې ده.

٤٢ -د هسکې مېنې جغرافيه:

د سيدبادشاه له خوا پر ۱۳۵۳ل کال د حميدالله امين تر لارښوونې لاندې ليکل شوی، (۳۰) مخونه لري. په دغه مونوګراف کې د شينوارو دهسکې مېنې د ولسوالۍ پر جغرافيه لنډه رڼا اچول شوې ده.

٤۳ -د پښتو فولکور او ادب:

حفيظ الله جمالي پر ۱۳۵۳ل کال د دوکتور مجاوراحمد زيار تر لارښوونې لاندې ليکلی، (۳٦) مخونه لري. په دغه مونوګراف کې د پښتني فولکور پر ځينو اړخونو رڼا اچول شوې ده.

Download from: ketabton.com

۴۴ -پښتونستان وپېژنئ:

محمد نعیم پر ۱۳۵۳ل کال د دوکتور مجاوراحمد زیار تر لارښوونې لاندې په (۳۰) مخونو کې بشپړ کړی دی. په مونوګراف کې د پښتونستان د سیمې په باب ځینې معلومات راغلي دي.

۴۵ -د جمعې مفاهیمې وسایل په کندهار کې:

حبیب الله حبیب پر ۱۳۵۳ل کال د استاد حبیب الله تر لارښوونې لاندې په (۲٦) مخونو کې لیکلی دی. په دغه مونوګراف کې د کندهار د خپرونو په باب یو لړ معلومات وړاندې شوي دي.

۴٦ -د پښتونستان په مسئله کې د هېواد ورځپاڼې رول:

شیخ محمد پر ۱۳۵۳ل کال د پوهنوال حبیب الرحمن هاله تر لارښوونې لاندې په (۴۹) مخونو کې لیکلی دی. په دغه مونوګراف کې هغو لیکنو ته نغوته شوې ده، چې د پښتونستان په باب په هېواد ورځپاڼه کې خپرې شوې دي.

۴۷ -د انګولا مسئله:

رحیم داد همزولي پر ۱۳۵۳ل کال د حبیب الرحمن هاله تر لارښوونې لاندې په (۳۷) مخونو کې لیکلی دی. په دغه مونوګراف کې د نوموړي هېواد جغرافیا او تاریخ ته لنډه کتنه شوې ده.

۴۸ -د مطبوعاتو رول د هېواد او ازادۍ په برخه کې:

خان زمان پر ۱۳۵۳ل کال د حبیب الرحمن هاله تر لارښوونې لاندې په (۲۸) مخونو کې بشپړ کړی دی. دغه مونوګراف پر څلورو برخو وېشل او د هېواد د ازادۍ په برخه کې د مطبوعاتو پر اغېز او تاثیر خبرې کوي.

Download from: ketabton.com

۴۹ -تربګني:

د استاد عبدالشکور رشاد تر لارښوونې لاندې (وزیر) لیکلی دی، د لیکلو کال یې ۱۳۵۳ل دی، (۳۸) مخونه لري او د لنډې کیسې، ډرامې او تربګنۍ په باب په کې معلومات راغلي دي.

۵۰ -له جغرافیایي نومونو سره د روایاتو تړون:

د وزیر محمد له خوا پر ۱۳۵۳ل کال لیکل شوی، (۳۵) مخونه لري، په دغه مونوګراف کې د ځینو روایاتو په باب خبرې شوي دي.

۵۱ -ژبه او د ژبې د پیداکېدو سرچینه:

د الله باز له خوا د دوکتور مجاوراحمدزیار تر لارښوونې لاندې پر ۱۳۵۳ل کال په (۲٦) مخونو کې لیکل شوی دی. په دغه مونوګراف کې د ژبې د پیداکېدو پر علتونو او عواملو لنډې خبرې شوې دي.

۵۲ -د پښتو څېړنو بین المللي مرکز:

عبدالهادي هاند پر ۱۳۵۳ل کال په ۲۳ مخونو کې لیکلی دی، په دغه مونوګراف کې د پښتو ژبې د بین المللي مرکز په باب معلومات وړاندې شوي دي.

۵۳ -د تصوف اغېز پر ټولنه باندې:

مصرخان پر ۱۳۵۳ل کال د زیورالدین زیور تر لارښوونې لاندې په ۳۳ مخونو کې بشپړ کړی دی او د روښانیانو د غورځنګ په باب په کې خبرې شوي دي.

۵٤ -د ملنګ جان ورک اشعار:

اخندخان پر ۱۳۵۳ل کال د مجاوراحمدزیار تر لارښوونې لاندې بشپړ کړی دی. ۲۵ مخونه لري، په نوموړي مونوګراف کې د ملنګ جان پر پېژندګلوي سربېره د هغه ځینې شعرونه او د هغه په باب د کورنیو او بهرنیو لیکوالو ځینې اشعار راغلي دي.

Download from: ketabton.com

۵۵ -د کندهار د سیمې فکاهیات:

د بريالي پکتيا له خوا پر ۱۳۵۳ل کال د حبیب الله جاج پښتون زوی تر لارښوونې لاندې ليکل شوی. دغه مونوگراف (۲٦) مخونه لري او په کې د کندهار د سیمې ځینې ټوکې ټکالې راټولې شوې دي.

۵٦ -د پښتو ټولنې نشراتي فعالیتونه:

زمري محقق پر ۱۳۵٤ل کال د حبیب الرحمن هاله تر لارښوونې لاندې بشپړ کړی. دغه مونوگراف (۳۰) مخونه لري او په کې د پښتو ټولنې لنډه تاریخچه بیان او ددې ټولنې پر خپرنيو فعالیتونو رڼا اچول شوې ده.

۵۷ -د پښتونستان د مطبوعاتو وضع د صدر بوټو د حکومت په دوره کې:

محمد زمان پر ۱۳۵٤ل کال د حبیب الرحمن هاله تر لارښوونې لاندې لیکلی دی. نوموړي مونوگراف کې د ذوالفقار علي بوټو د واکمنۍ پر وخت د پښتونستان د غورځنگ او د پښتنو د مطبوعاتو د څرنگوالي په باب خبرې شوې دي.

۵۸ -د کټواز د سیمې دودونه:

محمدنواز پر ۱۳۵٤ل کال د دوکتور مجاوراحمد زيار تر لارښوونې لاندې بشپړ کړی، (۳٤) مخونه لري. په دغه مونوگراف کې د غزني د کټواز د سیمې پر ځینو دودونو او پښتني رواجونو لنډه رڼا اچول شوې ده.

۵۹ -مقلوبې پښتو کلمې:

محمد قاسم سالمي پر ۱۳۵٤ل کال د استاد عبدالشکور رشاد تر لارښوونې لاندې په (۱۹) مخونو کې لیکلی. په دغه مونوگراف کې د پښتو د مقلوبو کلمو په باب معلومات راغلي دي لکه: اغزی agzay ، ازغیazgay

Download from: ketabton.com

٦٠ -د مومندو ورزشي لوبې:

د سرفراز له خوا د پوهاند عبدالشکور رشاد تر لارښوونې لاندې پر ۱۳٥٤ل کال په (٦١) مخونو کې لیکل شوی دی. په یاد شوي مونوګراف کې د مومندو پر ځینو سیمه ییزو لوبو رڼا اچول شوې ده.

٦١ -په افغانستان کې د مطبوعاتو لوړ او ځوړ او د هغو پرمختیا:

نام حق ځیرک پر ۱۳٥٤ل کال د حبیب الرحمن هاله تر لارښوونې لاندې لیکلی دی، (٤٢) مخونه لري. په دغه مونوګراف کې په افغانستان کې د مطبوعاتو پر څرنګوالي او همدارنګه پر ځینو اقتصادي، فرهنګي، سیاسي، مذهبي او ټولنیزو حالاتو هم لنډه رڼا اچول شوې ده.

٦٢ -د جمهوري پلوشه د مطبوعاتو په لمن کې:

پر ۱۳٥٤ل کال د حبیب الرحمن هاله تر لارښوونې لاندې عبدالشکور لیکلی دی، (۳٥) مخونه لري. په نومړي مونوګراف کې د پلوشې جریدې د مضامینو او همدارنګه له کابل مجلې سره د نومړې جریدې پرتلنه شوې ده.

٦٣ -د پښتو په ګړني (شفاهي) ادب کې د ښځو ونډه:

شریفې شریف پر ۱۳٥٤ل کال د مجاوراحمد زیار ترلارښوونې لاندې بشپړ کړی دی، (٥٥) مخونه لري. په دغه مونوګراف کې په لنډیو کې د ښځو پر ونډې او دریځ خبرې شوې دي.

٦٤ -د زده کوونکو د درسي وروسته والي علتونه:

محمد نسیم قسیمي پر ۱۳٥٤ل کال د ډاکټر ګل جانان ظریف تر لارښوونې لانندې لیکلی دی، ٦٤مخونه لري. دا مونوګراف اته څپرکي لري، چې د زده کوونکو پر درسي ستونزو او د هغو پر د عواملو خبرې شوي.

Download from: ketabton.com

٦٥ -د سرخورود په پارسي کې د پښتو ګډون او اغېزه:

جمال الدين وطنمل پر ۱۳۵٤ل کال د استاد عبدالشکور رشاد تر لارښوونې لاندې په (١٦) مخونو کې ليکلی دی. په نوموړي مونوګراف کې په ورځنيو خبرو کې په ياد شوې سيمه کې پر پارسي باندې د پښتو ژبې اغېزې ته نغوتې شوې دي.

٦٦ -د ميرويس هوتکي او احمدشاه دراني زمام داري ته مقايسوي کتنه:

محمد صديق خالقي پر ١٣٥٤ل کال د پاينده محمد (سرهنګ) تر لارښوونې لاندې ليکلی او (٣٦) مخونه لري. په دغه مونوګراف کې د ميرويس نيکه او احمدشاه بابا د جګړو، اتلوليو او واکمنيو په باب لنډه رڼا اچول شوې ده.

٦٧ -د خوشال خان خټک عصر ته يوه کتنه او د هغه معاصرين:

ذکريا پر ١٣٥٤ل کال ليکلی دی، (٣١) مخونه لري، په دغه مونوګراف کې د خوشال خان خټک پر پېژندګلوۍ سربېره د هغه وخت پر حالاتو هم لنډه رڼا اچول شوې ده.

٦٨ -د ماشومانو د بد اخلاقۍ سببونه:

زرشاه حق يار پر ١٣٥٥ل کال د پوهاند محمد فاضل تر لارښوونې لاندې ليکلی، نوموړی مونوګراف شپږ څپرکي لري او د ماشومانو د روزنې او همدارنګه پر ناوړه چارو د هغو د اخته کېدو پر سببونو خبرې شوې دي.

٦٩ -د افغانستان د ثانوي ښوونځيو ازموينې:

شېرخان رښتين پر ١٣٥٥ل کال د پوهندوی عطاالله روف تر لارښوونې لاندې په ٤٢ مخونو کې ليکلی دی. پر دغه اثر کې د افغانستان د ثانوي ښوونځيو په درسي ميتود خبرې شوې دي.

Download from: ketabton.com

۷۰ -ښوونه او روزنه د اسلام له نظره:

عبدالقیوم وزیر پر ۱۳۵۵ل کال د استاد دانش تر لارښوونې لاندې په (۷۹) مخونو کې لیکلی دی. په نوموړي مونوګراف کې د اسلام له نظره پر ښوونه او روزنه خبرې شوې دي.

۷۱ -د وردګو د قبیلې د واده او مړي دودونه:

محمد مبارک پر ۱۳۵۵ل کال د دوکتور مجاوراحمد زیار تر لارښوونې لاندې په ٤۹ مخونو کې لیکلی دی. په یاد شوي مونوګراف کې د وردګو د قبیلې د مړي او ژوندي او د واده پر دودونو او رواجونو رڼا اچول شوې ده.

۷۲ -په ننګرهار کې فولکوریکې کیسې:

عبدالروف پت یار پر ۱۳۵۵ل کال د دوکتور مجاوراحمد زیار تر لارښوونې لاندې په (۱۲۰) مخونو کې لیکلی دی. په نوموړي مونوګراف کې د ننګرهار ولایت (۹) فولکوریکې کیسې راټولې شوې دي.

۷۳ -سرې لمبې:

سعدالله فیضي پر ۱۳۵۵ل کال لیکلی دی، (۸۳) مخونه لري او په دغه مونوګراف کې د ملا عبدالحنان حیرت پر ژوند او ټولنیزو شرایطو او اشعارو خبرې شوې دي.

۷٤ -د اماني دولت د سقوط سببونه:

غلام احمد واک پر ۱۳۵۵ل کال د پوهندوی سید سعدالدین هاشمي تر لارښوونې لاندې لیکلی دی. (٦۳) مخونه لري، په نوموړي مونوګراف کې د اماني دولت د ظهور په مقابل کې د بریتانوي ښکېلاک د مخالفتونو عوامل ترکتنې لاندې نیول شوي دي.

Download from: ketabton.com

۷۵ -زیتون په افغانستان کې:

بخت جمال پر ۱۳۵۵ل کال لیکلی دی. لارښود استاد یې محب الله رحمتي دی. په دغه مونوګراف کې په افغانستان کې د زیتون د حاصلاتو په باب معلومات راټول شوي دي.

۷٦ -د لغمان ولایت د کلمان د سیمې معرفي:

عبدالمومن پر ۱۳۵۵ل کال د استاد عبدالشکور رشاد تر لارښوونې لاندې په (٤٦) مخونو کې لیکلی دی. په نوموړي مونوګراف کې د کلمان د سیمې، اقتصادي څرنګوالی او جغرافیایي موقعیت او د سیمې د ځینو دودونو په باب څرګندونې شوې دي.

۷۷ -د امان افغان جریدې خپرونې په سیاسي، اقتصادي، اجتماعي او کلتوري ساحه کې:

محمد صفر خواریکښ پر ۱۳۵٦ل کال لیکلی، لارښود استاد یې حبیب الرحمن هاله دی. (۳۹) مخونه لري. په نوموړي مونوګراف کې د (امان افغان) جریدې د خپر شوو لیکنو په باب ځینې معلومات راټول شوي دي.

۷۸ -سیکان او د هغوی دودونه:

شفیق الله دردمل پر ۱۳۵٦ل کال د حبیب الرحمن هاله تر لارښوونې لاندې په (۷۲) مخونو کې لیکلی دی. په یاد شوي مونوګراف کې د هندوستان سیکانو د کلتور او د هغو د دودونو په باب ځینې معلومات راټول شوي دي.

۷۹ -د مرکخېلو دود او دستور:

محمد صابر پر ۱۳۵٦ل کال د پوهاند عبدالشکور رشاد تر لارښوونې لاندې په (۲۷) مخونو کې لیکلی دی. په نوموړي مونوګراف کې د مرکخېلو د دود او دستور په باب په لنډه توګه رڼا اچول شوې ده.

Download from: ketabton.com

۸۰ -د پاینده محمد کرېه وال ژوند او ځینې شعرونه:

محمد سراب پر ۱۳۵٦ل کال د پوهاند عبدالشکور رشاد تر لارښوونې لاندې په (۳۵) مخونو کې لیکلی دی. په یاد شوي مونوگراف کې د پاینده محمد کرېه وال د ژوند او شاعرۍ په باب څرگندونې راغلې دي.

۸۱ -د غزني د قره باغ د سیمې منطقوي جغرافیه:

د قیوم داد حکیمزي له خوا پر ۱۳۵٦ل کال لیکل شوی، لارښود استاد یې پوهنوال حمیدالله امین دی. د یادې شوې سیمې جغرافیایي موقعیت یې څېړلی دی.

۸۲ -د گوجري ژبې لغوي ذخیره:

عبدالطیف دلسوز پر ۱۳۵٦ل کال د استاد عبدالشکور رشاد تر لارښوونې لاندې په (۳٦) مخونو کې لیکلی دی. په نوموړي مونوگراف کې د گوجرو د ژبې (گوجري) په باب لنډ معلومات راغلي دي.

۷۳ -په افغانستان کې د ښوونې او روزنې د ښه والي لپاره لازمې طریقې:

گلبدین نېکمل پر ۱۳۵٦ل کال د عطاالله روف تر لارښوونې لاندې لیکلی دی. په دغه مونوگراف کې د یادې شوې موضوع په باب څرگندونې شوې دي.

۸٤ -د پکتیا ولایت د سید کرم ولسوالۍ عمومي جغرافیه:

اشرف شریفي پر ۱۳۵٦ل کال د پوهنوال حمیدالله امین تر لارښوونې لاندې لیکلی دی، چې د سیدکرم ولسوالۍ عمومي جغرافیه په کې تشریح شوې ده.

Download from: ketabton.com

۸۵ -د منځنۍ پېړۍ او اسکولاستیکي افکار:

د محمد اکبر ارینمل له خوا پر ۱۳۵٦ل کال په (۳۲) مخونو کې لیکل شوی دی. په دغه مونوګراف کې د افغانستان د منځنیو پېړیو د ټولنیز، اقتصادي جوړښت او د ښوونې او روزنې په باب لنډ معلومات وړاندې شوې دي.

۸٦ -د ساووجي ژبې لغات:

محمد نادر مشواڼي پر ۱۳۵٦ل کال د پوهاند عبدالشکور رشاد تر لارښوونې لاندې لیکلی دی. په نوموړي مونوګراف کې د ساووجي ژبې ځینې وییونه (لغات) د هغو فونیټیک شکل او پښتو ماناوې راغلې دي.

۸۷ -خبر په امان افغان کې:

سیدامین مجاهد پر ۱۳۵٦ل کال د محمد کاظم اهنګ تر لارښوونې لاندې بشپړ کړی دی، (۳٤) مخونه لري. په نوموړي مونوګراف کې د امان افغان جریدې د ځینو لیکنو فهرست او د نوموړي جریدې لنډه تاریخچه راغلې ده.

۸۸ -د مزار درې د ادیت او شماش دودونه:

رحمت سید پر ۱۳۵٦ل کال د دوکتور مجاوراحمد زیار تر لارښوونې لاندې په (۳٤) مخونو کې لیکلی دی. په دغه مونوګراف کې د مزار درې د ادیت او شوماش د جغرافیې پېژندګلوي او د هغو د ځینو دودونو په باب معلومات راغلي دي.

۸۹ -د ګوشتې ولسوالۍ دودونه:

عبدالجبار پر ۱۳۵٦ل کال د پوهنمل محمد طاهر علمي، تر لارښوونې لاندې په (۱۹) مخونو کې لیکلی دی. په نوموړي مونوګراف کې د ګوشتې ولسوالۍ د ځینو دودونو په باب خبرې شوې دي.

Download from: ketabton.com

۹۰ -د خوست محلي ګړنې:

شازالي پر ۱۳۵٦ل کال د محمد طاهر علمي تر لارښوونې لاندې په (۳٦) مخونو کې ليکلی دی. په دغه مونوګراف کې د خوست د خلکو يو شمېر عاميانه ګړنې څېړل شوې دي.

۹۱ -د ښاغلي محمد داود سفرونه بهرنيو هېوادونو ته:

محمد شريف شاذ پر ۱۳۵٦ل کال د محمدکاظم اهنګ تر لارښوونې لاندې په (۳۲) مخونو کې ليکلی دی. په دغه مونوګراف کې د سردارمحمدداود د سفرونو يادونه راغلې او هم د دې سفرونو د موخو په باب رڼا اچول شوې ده.

۹۲ -د سيد عبدالخالق کندهاري پېژندګلوي او د اشعارو مجموعه:

عبداللطيف پر ۱۳۵٦ل کال د پوهاند عبدالشکور رشاد تر لارښوونې لاندې ليکلی دی، (٦۸) مخونه لري. په نوموړي مونوګراف کې د سيد عبدالخالق کندهاري ژوند ليک او د هغه د شعرونو بېلګې راغلي دي.

۹۳ -د چپرهار د سيمې د ولسي شاعر اميرزاده (خاکسار) د اشعارو مجموعه:

شېرزاده پر ۱۳۵٦ل کال د پوهاند عبدالشکور رشاد تر لارښوونې لاندې په (۳۰) مخونو کې ليکلی دی. په دغه مونوګراف کې د اميرزاده لنډ ژوند ليک او د هغه د شعرونو بېلګې خوندي دي.

۹٤ -د کونړونو ولايت بشري جغرافيه:

سيداحمد پر ۱۳۵٦ل کال د پوهنمل دوکتور عبدالله (روحاني) تر لارښوونې لاندې په (٤٦) مخونو کې ليکلی دی. په نوموړي مونوګراف کې د کونړونو د عمومي جغرافيې، ټولنيز څرنګوالي او د اداري تشکيلاتو په باب يو لړ معلومات راغلي دي.

Download from: ketabton.com

۹۵ -د محمد باقي بادل (بارکزي) اشعار:

د عوذ بالله له خوا پر ۱۳۵٦ل کال د پوهاند عبدالشکور رشاد تر لارښوونې لاندې په (۵۱) مخونو کې لیکل شوی دی. په نومورې مونوګراف کې د یاد شوي شاعر لنډه پېژندنه او د کلام بېلګې خوندي دي.

۹٦ -په شینوارو کې د کونه تیر غزا:

معروف شاه خان پر ۱۳۵٦ل کال د استاد رشاد تر لارښوونې لاندې په (٤۳) مخونو کې لیکلی دی. په دغه مونوګراف کې د شینوارو د غزا علتونه او د غزا د ګډون کوونکو په باب معلومات راغلي دي.

۹۷ -د محمد نواب اشعار:

محمد ظاهر (همت) پر ۱۳۵٦ل کال د پوهاند عبدالشکور رشاد تر لارښوونې لاندې په (۵۰) مخونو کې لیکلی دی. په دغه مونوګراف کې د محمد نواب پېژندګلوي، دهغه اشعارو په باب تبصره او د شعرونو بېلګې راغلې دي.

۹۸ -د شینوارو د سیمې اصطلاحات:

سید عیسی نېکمل پر ۱۳۵٦ل کال د پوهاند عبدالشکور رشاد تر لارښوونې لاندې په (۵۵) مخونو کې لیکلی دی. په دغه مونوګراف کې د شینوارو د سیمې یو لړ عامیانه اصطلاحات ځای شوي.

۹۹ -د اشرف خان هجري په شعر کې ادبي تصلفات (باټې):

محمد ګل کوچي پر ۱۳۵٦ل کال د پوهاند عبدالشکور رشاد تر لارښوونې لاندې په (۳۳) مخونو کې لیکلی دی. په دغه مونوګراف کې د اشرف خان هجري په شعر کې تصلفات څېړل شوي دي.

Download from: ketabton.com

۱۰۰ -د یوه ولسي شاعر پېژندنه:

د عبدالاحد ښکاره له خوا پر ۱۳۵٦ل کال د دوکتور مجاوراحمد زیار تر لارښوونې لاندې لیکل شوی دی. په نوموړي مونوګراف کې د ولسي شاعر حاجي محمد پر ژوند لیک او شاعرۍ رڼا اچول شوې ده.

۱۰۱ -د حضرت ولي پېژندنه او نظمونه یې:

فضل ولي ناګار پر ۱۳۵٦ل کال د پوهاند عبدالشکور رشاد تر لارښوونې لاندې په (۳٦) مخونو کې لیکلی دی. په دغه مونوګراف کې د حضرت ولي پېژندنه او د هغه د نظمونو په باب معلومات راغلي دي.

۱۰۲ -د ارچې تجارت د کونړونو په ولایت کې:

د غلام قادر جلیلي له خوا پر ۱۳۵٦ل کال د عبدالله روحاني تر لارښوونې لاندې په (۲۸) مخونو کې لیکل شوی دی. په نوموړي مونوګراف کې د کونړونو ولایت پېژندنه، د ولایت جغرافیایي موقعیت او د ارچې د لرګیو د سوداګرۍ په باب معلومات راغلي دي.

۱۰۳ -د تګاب د سیمې نوي او زاړه شاعران:

ګلداد بېژني پر ۱۳۵٦ل کال لیکلی دی. لارښود استاد یې پوهاند عبدالشکور رشاد دی، (٦۸) مخونه لري. په نوموړي مونوګراف کې د تګاب د سیمې د څلورو تنو شاعرانو پېژندنه او د شعرونو بېلګې راغلې دي.

۱۰٤ -د جانان فدوي هوتک پېژندنه او اثار:

محمد حنیف پر ۱۳۵٦ل کال د پوهاند عبدالشکور رشاد تر لارښوونې لاندې په (۵۰) مخونو کې لیکلی. په دغه مونوګراف کې د جانان فدوي پېژندګلوي او د شعرونو بېلګې خوندي دي.

Download from: ketabton.com

۱۰۵ -د زابل ولایت د بادامو او انګورو تولید او تجارت:

د سید علي هوتک له خوا پر ۱۳۵٦ل کال د حمیدالله امین تر لارښوونې لاندې په (۳٦) مخونو کې لیکل شوی دی. په دغه مونوګراف کې لومړی د زابل ولایت د جغرافیې په باب خبرې شوي، بیا د اوسېدونکو د اقتصادي حالت او هم په اقتصاد کې د بادامو پر اهمیت او د هغو پر تجارت خبرې شوې دي.

۱۰٦ -د ولسي شاعر بهاوجان پېژندنه:

محمدعارف پېژاند پر ۱۳۵٦ل کال د استاد عبدالشکور رشاد تر لارښوونې لاندې لیکلی دی، چې په کې د سیدبهاوجان پېژندګلوي او د شعرونو بېلګې خوندي دي.

۱۰۷ -د پښتو ادب طالبان:

ذکریا ملاتړ پر ۱۳۵٦ل کال د پوهندوی دوکتور ګل محمد نورزي تر لارښوونې لاندې په (۲۳) مخونو کې لیکلی دی. په دغه مونوګراف کې د پښتو ادب (۲۲) طالبانو په باب معلومات راغلي دي.

۱۰۸ -د پښتو ژبې د ځینو ولسي شاعرانو پېژندګلوي:

محمد معین باجوړي پر ۱۳۵٦ل کال د ګل محمد نورزي تر لارښوونې لاندې لیکلی دی، چې (٤۱) مخونه لري. په نوموړي مونوګراف کې د پښتو ژبې د (۱۸) تنو شاعرانو پېژندګلوي او د کلام بېلګې راغلي دي.

۱۰۹ -د کندهار په سیمې کې کرکې:

محمد رحیم سلطاني پر ۱۳۵۷ل کال د حبیب الله جاج پښتون زوی تر لارښوونې لاندې لیکلی دی. په نوموړي مونوګراف کې د کندهار د خلکو په فولکور کې کرکې څېړل شوې دي.

Download from: ketabton.com

۱۱۰ -د بېسوادۍ د مسلې حل په افغانستان کې:

خوشحال یاسیني پر ۱۳۵۷ل کال لیکلی دی. دا مونوګراف پنځه برخې لري، په هره برخه کې یې د سواد د ګټې او د بېسوادۍ د له منځه وړلو لارې چارې څه نا څه په ګوته شوې دي.

۱۱۱ -د نوم صرف (نوم ګړپوهه):

نصرالله ناصر پر ۱۳۵۷ل کال د پوهاند دوکتور مجاوراحمد زیار تر لارښوونې لاندې په (۳۹) مخونو کې لیکلی دی. په دغه مونوګراف کې د نوم پر صرف باندې خبرې شوې دي او د نوم ډولونه هم په ګوته شوې دي.

۱۱۲ -د شینوارو ولسي ادب:

تاج محمد پر ۱۳۵۷ل کال د نورمحمد غمجن تر لارښوونې لاندې په (۵۵) مخونو کې لیکلی دی. په دغه مونوګراف کې د شینوارو ولسوالۍ پر ولسي ادب رڼا اچول شوې ده.

۱۱۳ -د ګرشک د خلکو ګړنی ادب:

سخیداد هلمندي پر ۱۳۵۷ل کال د پوهاند دوکتور مجاوراحمد زیار تر لارښوونې لاندې په (٤۱) مخونو کې لیکلی دی. په دغه مونوګراف کې د ګرشک د خلکو ولسي اصطلاحات څېړل شوي او بېلګې یې راوړل شوې دي.

۱۱٤ -ټولنیزه پراختیا:

فیض محمد فیاض پر ۱۳۵۷ل کال د حبیب الله جاج پښتون زوی تر لارښوونې لاندې په (۳۳) مخونو کې لیکلی دی. په نومړي مونوګراف کې ټولنیزه پراختیا له علمي نړۍ لید او د هغه د مخالف فکر دواړو له مخې څېړل شوې ده.

Download from: ketabton.com

۱۱۵ -اجتماعي انقلابونه او ښوونې روزنې سره د هغو اړیکي:

سراج الدین پر ۱۳۵۷ل کال د رڼا ګل رڼا تر لارښوونې لاندې په (۲۱) مخونو کې لیکلی دی. په نوموړي مونوګراف کې پر ښوونه او روزنه باندې د ټولنیزو بدلونونو اغېزې څېړل شوي دي.

۱۱٦ -د تره خېلو ګرد‌ود:

مصطفی نژدې پر ۱۳۵۷ل کال د دوکتور مجاوراحمد زیار تر لارښوونې لاندې په (۳۱) مخونو کې لیکلی دی، چې د تره خېلو د ګرد‌ود په باب معلومات په کې راغونډ شوي دي.

۱۱۷ -د شوروي اتحاد د مطبوعاتو سیستم:

زلمي هېوادمل پر ۱۳۵۷ل کال د حبیب الرحمن هاله تر لارښوونې لاندې په (۱۷) مخونو کې لیکلی دی. په نوموړي مونوګراف کې د شوروي اتحاد د مطبوعاتو، راډیو او ټلویزیون په باره کې په لنډېز سره معلومات راوړل شوي دي.

۱۱۸ -د ممتاز کارګر اشعار:

نادرخان پر ۱۳۵۷ل کال د دوکتور مجاوراحمدزیار تر لارښوونې لاندې په (٤٤) مخونو کې لیکلی دی. په نوموړي مونوګراف کې د ممتاز کارګر ژوندلیک او د شعرونو بېلګې راغلې دي.

۱۱۹ -د حیات الله بشري اشعار:

نورمحمد پر ۱۳۵۷ل د مجاوراحمدزیار تر لارښوونې لاندې په (۲۱) مخونو کې لیکلی دی. په نوموړي مونوګراف کې د شاعر پېژندګلوي او د شعرونو بېلګې راغلې دي.

Download from: ketabton.com

۱۲۰ -د حصارک غلجایي د ولسوالۍ بشري جغرافيه:

زلمي داد پر ۱۳۵۷ل کال د لطف الله ساپي تر لارښوونې لاندې په (۳٦) مخونو کې ليکلی دی. په نوموړي مونوگراف کې د حصارک د ولسوالۍ پر ټولنيز ژوند، اداري تشکيلاتو، دود او دستور باندې رڼا اچول شوې ده.

۱۲۱ -ښځه په پښتو منثورو ادبياتو کې:

اميرمحمد پاځون پر ۱۳۵۷ل کال د حبيب الله حاج پښتون زوی تر لارښوونې لاندې په (۳٤) مخونو کې ليکلی دی. په نوموړي مونوگراف کې د ښځې د ټولنيز او طبقاتي ژوند په باب معلومات راغلي دي.

۱۲۲ -د شغني ژبې فولکور (گړنی ادب):

دلبرشاه سرچشمه پر ۱۳۵۷ل کال د مجاوراحمدزيار تر لارښوونې لاندې په (٤١) مخونو کې ليکلی دی. نوموړی مونوگراف درې څپرکي لري، چې په هر څپرکي کې يې د شغنان د خلکو د ولسي ادب او ټولنيز ژوند په باب معلومات راغلي دي.

۱۲۳ -د تگاو ولسوالۍ د خلکو گړنی ادب:

محمد ابراهيم پر ۱۳۵۷ل کال د حبيب الله حاج پښتون زوی تر لارښوونې لاندې په (٤١) مخونو کې ليکلی دی. نوموړي مونوگراف کې د تگاو ولسوالۍ جغرافيايي موقعيت، ټولنيزه او اقتصادي بڼه او پر ولسي ادب رڼا اچول شوې ده.

۱۲٤ -د حميد د شاه گدا په مثنوي کې د قافيې د عيبونو مطالعه:

خان اباد پر ۱۳۵۷ل کال د پوهاند عبدالشکور رشاد تر لارښوونې لاندې په (۲۷) مخونو کې ليکلی دی. دې مونوگراف کې د حميد د ياد شوي اثر د قافيې نيمگړتياوې په گوته شوې دي.

Download from: ketabton.com

۱۲۵ -د غلام حسین پېژندګلوي او اشعار:

محمد عمر دایمزي پر ۱۳۵۷ل کال د نورمحمد غمجن تر لارښوونې لاندې په (۵۱) مخونو کې لیکلی دی. په دغه مونوګراف کې د غلام حسین ژوند لیک او د شعرونو بېلګې راغلې دي.

۱۲٦ -په پکتیا کې ډله ییزه مفاهمه او د هغې وسایل:

عزیزخان عدلي پر ۱۳۵۷ل کال د حبیب الرحمن هاله تر لارښوونې لاندې په (۳۸) مخونو کې لیکلی دی. نوموړی مونوګراف پنځه څپرکي لري او د پکتیا ولایت د مطبوعاتو په باب په کې معلومات راغونډ شوي دي.

۱۲۷ -د سیداباد د ولسوالۍ انګېرنې او کړنې:

محمد اصف پر ۱۳۵۷ل کال د دوکتور مجاوراحمد زیار تر لارښوونې لاندې په (۳۱) مخونو کې لیکلی دی. په نوموړي مونوګراف کې د سید اباد د ولسوالۍ لنډه پېژندنه او د هغې سیمې د کړنو او انګېرنو په باب معلومات راغلي دي.

۱۲۸ -د ګلستان د ولسوالۍ جغرافیایي څېړنه:

عبدالعزیز اکرمي پر ۱۳۵۷ل کال دمحمد ظریف ظریفي تر لارښوونې لاندې په (٦۰) مخونو کې لیکلی دی. په نوموړي مونوګراف کې د ګلستان د ولسوالۍ جغرافیایي موقعیت او بشري او اقتصادي بنې په باب معلومات راغلي دي.

۱۲۹ -د ننګرهار ولایت د غني خېلو د ولسوالۍ اصطلاحات:

داودشاه خوشال پر ۱۳۵۷ل کال د حبیب الله جاج پښتون زوی تر لارښوونې لاندې لیکلی دی، چې د غني خېلو د ولسوالۍ عامیانه اصطلاحات په کې راغلي دي.

Download from: ketabton.com

۱۳۰ -کیسې:

عاصم شرر پر ۱۳۵۷ل کال د زېورالدين زېور تر لارښوونې لاندې په (۳۸) مخونو کې ليکلی دی. په نوموړي مونوگراف کې څلور فولکوريکې کيسې راټولې شوې دي.

۱۳۱ -د دولت تطبيقي شکل په افغانستان کې:

د مسافر له خوا پر ۱۳۵۷ل کال د لطف الله ساپي تر لارښوونې لاندې په (۳۵) مخونو کې ليکلی شوی دی. په دغه مونوگراف کې د دولت د تاسيس، منشا، ماهيت او بنو په باب معلومات راټول شوي دي.

۱۳۲ -د نجونو او هلکانو روابط د پوهنتون په ساحه کې:

عاليې تنوير پر ۱۳۵۷ل کال د حبيب الله جاج پښتون زوی تر لارښوونې لاندې په (٤١) مخونو کې ليکلی دی. په نوموړي مونوگراف کې د تحصيل په دوره کې د پوهنتون په ساحه کې د هلکانو او نجونو، يا ښځو او نارينه وو اړيکي تر بحث لاندې نيول شوي دي.

۱۳۳ -د محمد عثمان د اشعارو مجموعه او ژوند پېښې:

نظام الدين پر ۱۳۵۷ل کال د جاج پښتون زوی تر لارښوونې لاندې په (۵۷) مخونو کې ليکلی دی، چې د شاعر ژوندليک او د شعرونو بېلگې په کې خوندي دي.

۱۳٤ -بالابلوک د ولسوالۍ گړنی ادب:

غلام سخي پر ۱۳۵۸ل کال د جاج پښتون زوی تر لارښوونې لاندې په (۲۸) مخونو کې ليکلی دی. په دغه مونوگراف کې د يادې شوې ولسوالۍ پر جغرافيايي موقعيت، ټولنيزو اړخونو او ځينو عاميانه اصطلاحاتو خبرې شوې دي.

Download from: ketabton.com

۱۳۵ -د وزیرستان د برملې پښتني دودونه:

الیاس وزیري پر ۱۳۵۸ل کال د جاج پښتون زوی تر لارښوونې لاندې په (۳۸) مخونو کې لیکلی دی. په دغه مونوګراف کې د وزیرستان د برملې ځینې پښتني دودونه معرفي شوي دي.

۱۳۶ -د تاریخي ماتریالیزم د ځلورو مفاهیمو لنډه توضیح:

داود سرلوړي پر ۱۳۵۸ل کال په (۵۵) مخونو کې لیکلی دی. په دغه مونوګراف کې د ماتریالیزم ځینې موضوعات څېړل شوي دي.

۱۳۷ -د چک ولسوالۍ شفاهي ادبیات:

خرم دل پر ۱۳۵۸ل کال د جاج پښتون زوی تر لارښوونې لاندې په (۲۸) مخونو کې لیکلی دی. په نوموړي مونوګراف کې د وردګو د ولایت پېژندنه، د چک ولسوالۍ پېژندنه او همدارنګه د نوموړي ولسوالۍ د خلکو پر شفاهي ادبیاتو خبرې شوي دي.

۱۳۸ -د حمید په دېوان کې تلمیح:

رحمت الله پر ۱۳۵۸ل کال د زېورالدین زېور تر لارښوونې لاندې په (٦٤) مخونو کې لیکلی دی. په نوموړي مونوګراف کې د حمید مومند پر پېژندنې سربېره د هغه په شعرونو کې د تلمیح ادبي صنعت په ګوته شوی دی.

۱۳۹ -د کارګري طبقې نوی ډول ګوند:

مثل خان نثار پر ۱۳۵۸ل کال د توریالي (دایم) تر لارښوونې لاندې په (۵۲) مخونو کې لیکلی دی. په دغه مونوګراف کې د کارګري طبقې ګوند په باب معلومات راغلي دي.

Download from: ketabton.com

۱٤۰ -په سراج الاخبار کې د پښتو ادبیاتو ونډه:

حبیب الرحمن زلمي پر ۱۳۵۸ل کال د زېورالدین زېور تر لارښوونې لاندې په (۵۷) مخونو کې لیکلی دی. په نوموړي مونوګراف کې د سراج الاخبار لنډه تاریخچه او په دې جریده کې د پښتو لیکنو نیولیک راغلی دی.

۱٤۱ -مېرمن حمیده او د هغې اشعار:

بریالي زهیر باجوړي پر ۱۳۵۸ل کال د زېورالدین زېور تر لارښوونې لاندې په (٤٦) مخونو کې لیکلی دی. په نوموړي مونوګراف کې د مېرمن حمیدې د نثر او نظم بېلګې راغلي دي.

۱٤۲ -د ښځینه لنډیو غنایي غشقي برخه:

د سپوږمۍ له خوا پر ۱۳۵۸ل کال د نورمحمد عمجن تر لارښوونې لاندې په (٤٤) مخونو کې لیکل شوی دی. په نوموړي مونوګراف کې د ښځینه لنډیو عشقي برخه د الفبا په ترتیب (بېلتون، وصال، د یار خاطر، سپوږمۍ او د مینانو دنیا) په باب معلومات وړاندې شوي دي.

۱٤۳ -د الینګار ولسوالۍ د نیازیو د قوم کلیوالي لوبې:

د صدیق راشوجان له خوا پر ۱۳۵۸ل کال د نورمحمد غمجن تر لارښوونې لاندې لیکل شوی ، چې د نیازیو د قوم یو شمېر سیمه ییزې لوبې یې تشریح کړې دي.

۱٤٤ -د شوروي اتحاد د ځینو معاصرو لیکوالو بیوګرافي:

شاه صنم پر ۱۳۵۸ل کال د جاج پښتون زوی تر لارښوونې لاندې په (۵۲) مخونو کې لیکلی دی. په یاد شوي مونوګراف کې د ((شوروي اتحاد) د څوارلسو لیکوالانو بیوګرافي راغلې ده.

Download from: ketabton.com

۱٤٥ -د کونړ ولایت د نرنګ علاقه داری کليوالي ورزشي لوبې:

غلام حسين پر ۱۳۵۸ل کال دنورمحمد غمجن تر لارښوونې لاندې په (٥٦) مخونو کې ليکلی دی او د يادې شوې علاقه داری ځينې ورزشي لوبې يې په کې راوړې دي.

۱٤٦ -د خراسانيانو نهضت د عربو په مقابل کې:

ظابط الله پر ۱۳۵۸ل کال د پاينده محمد سرهنګ تر لارښوونې لاندې په (۸٤) مخونو کې ليکلی دی، چې د عربو پر وړاندې د خراسانيانو د مبارزو څرګندونه په کې شوې ده.

۱٤٧ -دنارينه وو له خوا ښځو ته غنايي لنډۍ:

وړانګې پر ۱۳۵۸ل کال د نورمحمد غمجن تر لارښوونې لاندې په (٦۱) مخونو کې ليکلی دی. په نوموړي مونوګراف کې د الفبا په ترتيب د نارينه وو له خوا ښځو ته غنايي لنډۍ راوړل شوې دي.

۱٤٨ -وزيرستان وپېژنئ:

بخت مير وزيري پر ۱۳۵۸ل کال د جاج پښتون زوی تر لارښوونې لاندې په (۲۰) مخونو کې ليکلی دی، چې د وزيرستان جغرافيايي موقعيت، د هغه ځای ژبه، کرنه او ځينې دودونه په کې بيان شوي دي.

۱٤٩ -د ګيلان په ورځنيو خبرو اترو کې ځينې نادر لغتونه:

عبدالرزاق پر ۱۳۵۸ل کال د جاج پښتون زوی تر لارښوونې لاندې په (٤٥) مخونو کې ليکلی دی، چې د ګيلان د سيمې ځينې نادر لغتونه په کې راغلې دي.

Download from: ketabton.com

۱۵۰ -پښتو ادبيات له ۱٤۵۰ څخه تر ۱۲۹۷پورې:

آصف بهاند پر ۱۳۵۸ل کال د جاج پښتون زوی تر لارښوونې لاندې په (٤۳) مخونو کې ليکلی دی. په نوموړي مونوګراف کې د ياد شوي عصر عمومي وضعې ته يوه کتنه، د پښتو د نثر او نظم ځانګړتياوې، د صنعتي انقلاب اغېزې او د ځينو ليکوالو د نظم او نثر بېلګې راوړل شوي دي.

۱۵۱ -د خوشال خان سياسي موضع:

محمد اسمعيل پر ۱۳۵۸ل کال د زېورالدين زېور تر لارښوونې لاندې په (۵۲) مخونو کې ليکلی دی. په نوموړي مونوګراف کې د خوشال خان ژوند ليک، د بند دوره، د ځوانۍ دوره، مبارزې، د بند علتونه، له مغلو سره جنګ او د خوشال سياسي او ټولنيز موقف بيان شوي دي.

۱۵۲ -د شيګل په شينوارو کې د ځمکې د وېش سيستم:

شېرزمين پر ۱۳۵۸ل کال د حکيم تنيوال تر لارښوونې لاندې په (۳۹) مخونو کې ليکلی دی. په نوموړي مونوګراف کې د کونړ ولايت د شيګل د سيمې جغرافيايي موقعيت تاريخچه او د ځمکو د وېش سيستم څېړل شوی دی.

۱۵۳ -پښتو ادبياتو ته د ثور انقلاب په رڼا کې يوه کتنه:

خالق رشيد پر ۱۳۵۸ل کال د جاج پښتون زوی تر لارښوونې لاندې ليکلی دی، (٤٤) مخونه لري. دا مونوګراف دوه برخې لري چې له لرغونې دورې څخه تر ۱۳۵۷ل کال او بيا له ۱۳۵۷ څخه تر ۱۳۵۸ کاله پورې پښتو ادبياتو ته په کې کتنه شوې ده.

۱۵٤ -د ورګون د ولسوالۍ سيمه ييزه جغرافيه:

حفيظ الله وزير پر ۱۳۵۸ل کال د محمد ظريف تنيوال تر لارښوونې لاندې په (۷۲) مخونو کې ليکلی دی. په نوموړي مونوګراف کې د ورګون بشري، فزيکي او اقتصادي بنې بيان شوي دي.

Download from: ketabton.com

۱۵۵ -د خلق په جریده کې د علمي مضامینو فهرست:

مکمل پر ۱۳۵۹ل کال دجاج پښتون زوی تر لارښونې لاندې په (۳۳) مخونو کې لیکلی دی. په نومورې مونوگراف کې په یاد شوې جریده کې د علمي لیکنو عنوان، لنډیز او د لیکوال نوم راوړل شوي دي.

۱۵٦ -د تعلیمي نصاب په رڼا کې د پښتو ژبې تاریخي سیر ته یوه کتنه:

گل محمد پر ۱۳۵۹ل کال د نوراحمد شاکر تر لارښوونې لاندې په (۳٤) مخونو کې لیکلی دی. په دغه مونوگراف کې د تعلیمي نصاب په باب خبرې شوي او هم د ځینو لیکوالو د تعلیمي نصاب کتابونه معرفي شوي دي.

۱۵۷ -د پښتو په شفاهي ادبیاتو کې د حماسي لنډیو یوه برخه:

د وږمې یوسفي له خوا پر ۱۳۵۹ل کال د نورمحمد غمجن تر لارښوونې لاندې په (۲۰) مخونو لیکل شوی دی، چې په کې یو شمېر حماسي لنډۍ او د هغو د ځینو لغتونو مانا راوړل شوې دي.

۱۵۸ -د پښتنې ښځې تصویر په لنډیو کې:

زرغونې عزیز وردگ پر ۱۳۵۹ل کال په (۵۸) مخونو کې لیکلی دی. په دغه مونوگراف کې هغه لنډۍ راوړل شوي چې د ښځو د ژوند څېره په کې ځلېږي.

۱۵۹ -د پښتنو ښځو مبارزې:

الینیس قیوم پر ۱۳۵۹ل کال په (۵۳) مخونو کې لیکلی دی. په نومورې مونوگراف کې د افغانستان د ښځو ټولنیز موقف، په ملي مبارزو کې د هغوی ونډه او بیا د (۱۳) مبارزو ښځو معرفي د دوی فکري او ادبي کارونه او د هغوی د شعرونو بېلگې راغلي دي.

۱٦۰ -پښتنې شاعرانې:

حبیبي پر ۱۳۵۹ل کال د جاج پښتون زوی تر لارښوونې لاندې په (۲۰) مخونو کې لیکلی دی. په دغه مونوگراف کې (۱۷) تنه پښتنې شاعرانې معرفي شوي دي.

Download from: ketabton.com

۱٦۱ -په کندهار کې پښتني دودونه:

د زينب فروغ له خوا پر ۱۳٥۹ل کال د نورمحمد غمجن تر لارښوونې لاندې په (٥۱) مخونو کې ليکلی شوی دی، چې د کندهار ولايت ځينې پښتني دودونه په کې معرفي شوي دي.

۱٦۲ -د فراه د سمېې پښتني دودونه:

پر ۱۳٥۹ل کال د عبدالرزاق له خوا په (۳٥) مخونو کې ليکل شوی دی، چې دفراه ولايت ځينې دودونه په کې معرفي شوي دي.

۱٦۳ -د خوشال په غزلياتو کې ښکلا:

غلام مصطفی نږدې پر ۱۳٥۹ل کال د ډاکټر زېورالدين زېور تر لارښوونې لاندې په (٥۸) مخونو کې ليکلی دی، چې د خوشال په شعرونو کې حسن، مينه، عشق، هنر او اقتصادي موقف په کې څېړل شوی دی.

۱٦٤ -د دولت لواڼي په دېوان کې د نومونو برخه:

محمدصابر حقمل پر ۱۳٦۰ل کال د زېورالدين زېور تر لارښوونې لاندې په (٥۳) مخونو کې ليکلی دی. په دغه مونوګراف کې د دولت لواڼي په دېوان کې د راغليو نومونو لکه د مېږيو، ګلانو او مرغانو يادونه شوې ده.

۱٦٥ -سترګې:

فاطمې اسد حسيني پر ۱۳٦۰ل کال د نورمحمد غمجن تر لارښوونې لاندې په (٤٦) مخونو کې ليکلی دی. په دغه مونوګراف کې هغه لنډۍ د الفبا په حساب راوړل شوي، چې سترګې په کې يادې شوې دي.

Download from: ketabton.com

۱٦٦ -د خوست په خبرو اترو کې نادر لغات:

ګلاب خان پر ۱۳٦۰ل کال د جاج پښتون زوی تر لارښوونې لاندې په (۳۳) مخونو کې ليکلی دی. په نوموړي مونوګراف کې په ورځنيو خبرو کې د خوست ځينې نادر لغات په ګوته شوي او بيا تشريح شوي دي.

۱٦۷ -يو لړ هغه لنډۍ چې د ښځو له لوري په محروميت کې ويل شوي:

هما اختري پر ۱۳٦۰ل کال د نورمحمد غمجن تر لارښوونې لاندې په (۳۵) مخونو کې ليکلی دی او هغو لنډيو ته په کې اشاره شوې، چې د ژوند د ځينو برخو د محروميت په نتيجه کې د ښځو له خوا ويل شوي دي.

۱٦۸ -دکونړ ولايت په باره کې عمومي معلومات:

محمدقدير پر ۱۳٦۰ل کال د نورمحمد غمجن تر لارښوونې لاندې په (۳٤) مخونو کې ليکلی دی. په دغه مونوګراف کې د کونړ ولايت جغرافيايي موقعيت، د خلکو پېژندنه، تاريخي سوابق، زراعت، کرنې، اداري تشکيلات او ټولنيزو دودونو په باب ځينې معلومات راغلي دي.

۱٦۹ -د کرکو او کړو د پيدايښت عوامل او ډولونه:

نواز پر ۱۳٦۰ل کال د جاج پښتون زوی تر لارښوونې لاندې په (۳۳) مخونو کې ليکلی دی. په نوموړي مونوګراف کې د کرکو او کړنو په باب ځينې معلومات راغلي دي، لکه: له يو چا ځخه کرکه، له ناروغۍ ځځه کرکه او داسې نورې بېلګې.

۱۷۰ -فولکوري طب:

حضرت ګل احساس پر ۱۳٦۰ل کال د جاج پښتون زوی تر لارښوونې لاندې په (٤٤) مخونو کې ليکلی دی. په دغه مونوګراف کې د فولکوري طب په باب يو لړ معلومات راغلي دي.

Download from: ketabton.com

۱۷۱ -د مقر د ګیلان علاقه دارۍ د واده دودونه:

محمد عمر ګیلاني مقري پر ۱۳٦۱ل کال د حاج پښتون زوی تر لارښوونې لاندې په (۲۸) مخونو کې لیکلی دی او د یادې شوې سیمې د واده دودونه په کې بیان شوي دي.

۱۷۲ -په پښتو لنډیو کې شونډې، خوله، خالونه او مخ:

نظیفې پر ۱۳٦۱ل کال د بایزید اڅک تر لارښوونې لاندې په (۲۷) مخونو کې لیکلی دی او هغه لنډۍ په کې راغلي دي، چې یاد شوي موضوعګانې په کې یادې شوې دي.

۱۷۳ -د محمدجان فنا ادبي ټوټې:

کاملې پښېمان پر ۱۳٦۱ل کال د لطیف بهاند تر لارښوونې لاندې په (٤۰) مخونو کې لیکلی دی. په دغه کې دمحمد جان فنا ژوند لیک د هغه اثار او تالیفاتو پېژندنه او د هغه یو لړ ادبي ټوټې راغلي دي.

۱۷٤ -د لوګر دودونه:

آصفې احمدزۍ پر ۱۳٦۱ل کال د حاج پښتون زوی تر لارښوونې لاندې په (۳۰) مخونو کې لیکلی دی. په دغه مونوګراف کې د لوګر جغرافیایي موقعیت او د هغه ځای ځینې پښتني دودونه بیان شوي دي.

۱۷۵ -د کونړونو ولسي شاعران:

سیدمحی الدین پر ۱۳٦۲ل کال د زېورالدین زېور تر لارښوونې لاندې په (۵۰) مخونو کې لیکلی دی. په دغه مونوګراف کې د کونړ د سیمې یو شمېر ولسي شاعران او د هغوی د ځینو شعرونو بېلګې راوړل شوي دي.

Download from: ketabton.com

۱۷٦ -د کلیوالو پر ورځني ژوند د فولکور اغېزه:

غوټۍ خاورې پر ۱۳٦۲ل کال د جاج پښتون زوی تر لارښوونې لاندې په (۱٦) مخونو کې لیکلی دی. په دغه مونوګراف کې د کلیوالو د مېرانې، اتلولۍ، زړورتیا او ټولنیز ژوند په باب معلومات راغلي دي.

۱۷۷ -په فولکور کې د کیسې ماهیت او وظیفه:

زرغونې احمدزۍ پر ۱۳٦۲ل کال د جاج پښتون زوی تر لارښوونې لاندې په (۳۲) مخونو کې لیکلی دی. په نوموړي مونوګراف کې د اتلانو د کیسو په باب یو لړ معلومات راغلي دي.

۱۷۸ -خوشال خان د پخوانیو او وسنیو شاعرانو په نظر کې:

خدایداد پر ۱۳٦۳ل کال د زېورالدین زېور تر لارښوونې لاندې لیکلی دی، (۵۳) مخونه لري. په دغه مونوګراف کې لومړی د خوشال د ملي مبارزو په باب یو لړ معلومات راغلي او بیا د خوشال په باب د پخوانیو او وسنیو شاعرانو نظرونه راوړل شوي دي.

۱۷۹ -د دولت لواڼي په دېوان کې قافیوي نیمګړتیاوې:

عزیزالله پاک جبارخېل پر ۱۳٦۳ل کال د جلال الدین خان تر لارښوونې لاندې په (۵۰) مخونو کې لیکلی دی. په دغه مونوګراف کې د دولت لواڼي د دېوان ځینو قافیوي نیمګړتیاوو ته نغوته شوې ده.

۱۸۰ -په اندړو کې د واده دودونه:

مهتاب الدین وحدت پر ۱۳٦٤ل کال د پوهنیار جاج پښتون زوی تر لارښوونې لاندې په (٤۰) مخونوکې لیکلی دی. په دغه مونوګراف کې د غزني ولایت د اندړو ولسوالۍ د واده دودونه تشریح شوي دي.

Download from: ketabton.com

۱۸۱ -کلمه داره روپۍ:

عزيزې شېرزاد پر ۱۳٦٤ل کال د دوکتور زېورالدين زېور تر لارښوونې لاندې په (۲۲) مخونو کې ليکلی دی. په دغه مونوګراف کې کلمه داره روپۍ (ډرامې) خبرې شوي.

۱۸۲ -د خوشال په دېوان کې د ځينو ځايونو نومونه:

ذکريا پر ۱۳٦٤ل کال د جاج پښتون زوی تر لارښوونې لاندې په (۲۹) مخونو کې ليکلی دی. په دې مونوګراف کې د خوشال په غزلونو، رباعياتو او قصايدو کې د مهمو ځايونو نومونه په ګوته شوي دي.

۱۸۳ -د روښاني نهضت بېل بېل اړخونه:

محمدرسول باوري پر ۱۳٦٤ل کال د استاد ضمير ساپي تر لارښوونې لاندې په (۳۵) مخونو کې ليکلی دی. په دغه مونوګراف کې د بايزيد روښان ژوند ليک، مبارزې، اثار، مذهبي عرفاني اړخ او ملي فکر بيان شوي دي.

۱۸٤ -د خوشال خان ژوند ليک:

محمد قدوس پر ۱۳٦٤ل کال د ګل محمد نورزي تر لارښوونې لاندې په (٤۰) مخونو کې ليکلی دی. په دغه مونوګراف کې د خوشال د کوچنيوالي دوره، د ژوند ځينې پېښې او د کورنۍ په باب معلومات راغلي دي.

۱۸۵ -د خوشال خان په اشعارو کې د ازادۍ انعکاس او د ازادۍ له اوسني مفهوم سره د هغه پرتله:

حکيم محمد خاورين پر ۱۳٦٤ل کال د ګل محمد نورزي تر لارښوونې لاندې په (۵۵) مخونو کې ليکلی دی. په دغه مونوګراف کې د خوشال خان په شعرونو کې د ازادۍ موضوع څېړل شوې ده او د هغه يو شمېر حماسي شعرونه هم راوړل شوي دي.

Download from: ketabton.com

۱۸٦ -د تاریخ په پوړیو کې د پښتو هنري ادبیاتو ته یوه کتنه:

دادمحمد راسا پر ۱۳٦٤ل کال د جلال الدین خان تر لارښوونې لاندې په (۲٦) مخونو کې لیکلی دی. په یاد شوي مونوګراف کې د لرغوني دورې د ادبیاتو او شاعرانو او همدارنګه د معاصرې دورې د ادبیاتو او شاعرانو په باب یو لړ معلومات راغلي دي.

۱۸۷ -د سید جمال الدین افغان ژوند او مبارزې:

پر ۱۳٦٤ل کال محمد عارف طاهر د محمد صابر خویشکي تر لارښوونې لاندې په (۳۱) مخونو کې لیکلی دی. په دغه مونوګراف کې د سیدجمال الدین افغان د ژوند او مبارزو په باب یو لړ معلومات راغلي دي.

۱۸۸ -د لرغوني مصر، یونان او روم په افسانو کې د خلقت مفکوره:

محمدقاسم هیله من پر ۱۳٦٤ل کال د جاج پښتون زوی تر لارښوونې لاندې په (۳۹) مخونو کې لیکلی دی. په دغه مونوګراف کې د لرغوني مصر تاریخچه او په افسانو کې د ارباب الانواعو خلقت څېړل شوی دی.

۱۸۹ -په پښتو معاصرو ادبیاتو کې ځینې ریالستیکي موضوعات:

د شمس الله مجمر له خوا پر ۱۳٦٤ل کال د محمد صابر خویشکي تر لارښوونې لاندې په (۳٦) مخونو کې لیکلی شوی دی. په دغه مونوګراف کې د ریالیزم په هکله، د ریالستیکي هنر او د رنساس د دورې د ریالیزم په باب معلومات لیکل شوي دي، دغه راز د استاد الفت، اجمل خټک او سلیمان لایق په اثارو کې ځینې ریالستیکي افکار څېړل شوي دي.

۱۹۰ -په پښتو ادب کې د مولوي صالح محمد ونډه:

اسدالله کاروان پر ۱۳٦٤ل کال د جاج پښتون زوی تر لارښوونې لاندې په (۳۵) مخونو کې لیکلی دی. په نوموړي مونوګراف کې د مولوي صالح محمد ژوند لیک او اثارو په باب معلومات راغلي دي.

Download from: ketabton.com

۱۹۱ -دلعل گل شاعر پېژندنه:

محمدنذير بري پر ۱۳٦٤ل کال د جاج پښتون زوی تر لارښوونې لاندې په (۳۱) مخونو کې ليکلی دی. په نوموړي مونوګراف کې د لعل ګل د کورني ژوند او د شعر د ويلو د عواملو په باب معلومات راغلي دي او هم د شاعر د شعرونو بېلګې په کې راوړل شوي دي.

۱۹۲ -د حميد په دېوان کې بديع صنايع:

حضرت يوسف افتخار پر ۱۳٦٤ل کال د جلال الدين خان تر لارښونې لاندې په (٤۲) مخونو کې ليکلی دی. په نوموړي مونوګراف کې د حميد په دېوان کې بديع صنايع په ترتيب سره ښوول شوي دي.

۱۹۳ -پښتو منظومې کيسې:

عبدالغني اقبال پر ۱۳٦٤ل کال د جلال الدين خان تر لارښوونې لاندې په (۳۲) مخونو کې ليکلی دی. په دغه مونوګراف کې (۹) منظومې او مشهورې فولکوري کيسې ليکل شوي دي.

۱۹٤ -په پښتو منظوم ادب کې د نظم شکلي ډولونه:

سيدکريم ملګري پر ۱۳٦٤ل کال د جلال الدين خان تر لارښوونې لاندې په (٤۷) مخونو کې ليکلی دی. په دغه مونوګراف کې ځينې شعري فورمونه لکه: مربع، رباعي، مثنوي، قصيده، مخمس او داسې نور تشريح شوي دي.

۱۹۵ -چاربيته او د هغې ډولونه:

عاشق الله فرياد پر ۱۳٦٤ل کال د جلال الدين خان تر لارښوونې لاندې په (۳۹) مخونو کې ليکلی دی. په دغه مونوګراف کې د چاربيتو پر فورم باندې رڼا اچول شوې ده او هم د چاربيتو بېلګې راوړل شوي دي.

Download from: ketabton.com

۱۹٦ -د لنډ داستان پيدايښت:

نفيسې طوطاخېل پر ۱۳٦٤ل کال د زېورالدين زېور تر لارښوونې لاندې په (۳۵) مخونو کې ليکلی دی. په دغه مونوګراف کې د لنډې کيسې ځانګړنې او پړاوونه بيان شوي دي او اوسنۍ لنډې کيسې ته په کې هم کتنه شوې ده.

۱۹۷ -د اديپوس افسانه او پر هغې يوه انتقادي تبصره:

ګل غوټۍ نايب خېل پر ۱۳٦٤ل کال د جاج پښتون زوی تر لارښوونې لاندې په (٤۱) مخونو کې ليکلی دی، په دغه مونوګراف کې د يونان لنډه تاريخچه او د اديپوس پاچا د کيسې مضمون ليکل شوی دی.

۱۹۸ -په ولسي ادب کې د جمعه ګل د اشعارو دريځ:

د احمدشاه ويښ له خوا پر ۱۳٦٤ل کال د زېورالدين زېور تر لارښوونې لاندې په (۳۷) مخونو کې ليکل شوی دی. په نوموړي مونوګراف کې دشاعر پېژندګلوي، د هغه چاپېريال، د هغه په شعر کې انځورونه بيان او د شعرونو بېلګې راوړل شوي دي.

۱۹۹ -په پښتو ادبياتو کې د ناول پيدايښت:

شريفې احمدزۍ کوچۍ پر ۱۳٦٤ل کال د زېورالدين زېور تر لارښوونې لاندې ليکلی دی. په دغه مونوګراف کې د ناول ډولونه، ځانګړنې او په پښتو ادب کې د ناول په باب خبرې شوي دي.

۲۰۰ -پښتو د امير شېرعلي خان په دوره کې:

مامور مموزي پر ۱۳٦٤ل کال د جلال الدين خان تر لارښوونې لاندې په (۳۰) مخونو کې ليکلی دی. په دغه مونوګراف کې پښتو ژبه د امير شېرعلي خان په دوره کې د پوځي او رسمي ژبې په توګه څېړل شوې ده او د هغه وخت سياسي او اقتصادي اوضاع هم تر څېړنې لاندې نيول شوې ده.

Download from: ketabton.com

۲۰۱ -یوسفزي د خوشال بابا په نظر:

عبدالغني بشردوست پر ۱۳٦٤ل کال د محمد صابر خویشکي تر لارښوونې لاندې په (۳۵) مخونو کې لیکلی دی. په نوموړي مونوګراف کې د خوشال د ژوند حالات، د سوات یوسفزي او د هغوی ژوند او د خوشال او یوسفزیو ترمنځ مناسبات څېړل شوي دي.

۲۰۲ -د پرامېته داستان ته یوه انتقادي کتنه:

جاناني ځاځی پر ۱۳٦٤ل کال د حاج پښتون زوی تر لارښوونې لاندې په (۵۵) مخونو کې لیکلی دی او د پرومېتې پر داستان یې یوه انتقادي تبصره کړې ده.

۲۰۳ -مومن خان او شیرینو:

هنګامې ظاهر پر ۱۳٦٤ل کال د حاج پښتون زوی تر لارښوونې لاندې په (٤۰) مخونو کې لیکلی دی. په دغه مونوګراف کې د داستان اصلي متن، د لغتونو څېړنه، د ځایونو نومونه او د فولکوري عباراتو څېړنه راغلې ده.

۲۰٤ -نمرو او تاج محمد:

ماه جبینې لمر پر ۱۳٦٤ل کال د حاج پښتون زوی تر لارښوونې لاندې په (۳۷) مخونو کې لیکلی دی. په دغه مونوګراف کې د دغه منظوم داستان د نظم د برخې وزن و قافیه، د لغتونو څېړنه، د ځایونو نومونه، د شعر ساده ګي او د داستان د موضوع څېړنه راغلې ده.

۲۰۵ -د قصیدې وده او پیدایښت:

محبوبې پر ۱۳٦٤ل کال د جلال الدین تر لارښوونې لاندې په (٤۳) مخونو کې لیکلی دی. په دغه مونوګراف کې د قصیدې تعریف او د غوریانو روښانیانو او خوشال په دوره کې د قصیدې په باب معلومات راټول شوي دي.

Download from: ketabton.com

۲۰٦ -د الفت په نثر کې د لنډې کیسې بېلګې:

نفس ګل شریفي پر ۱۳٦٤ل کال د محمد صابر خویشکي تر لارښوونې لاندې په (۳۰) مخونو کې لیکلی دی. په دغه مونوګراف کې د الفت ژوند لیک، د الفت په نثر کې دلنډو کیسو ځانګړتیاوو او د نثر بېلګې راوړل شوي دي.

۲۰۷ -اویرجل د اینیا د تحلیل او د روم تشکل:

د راحلې احمدي وردګ له خوا د جاج پښتون زوی تر لارښوونې لاندې پر ۱۳٦٤ل کال لیکل شوی، چې (۳۱) مخونه لري. په دغه مونوګراف کې د ټرای او سپارتا ترمنځ د لس کلن جنګ علتونه بیان شوي دي.

۲۰۸ -په فولکور مجله کې د پښتني فولکور انعکاس:

زرلښتې اوریاخېلې پر ۱۳٦٥ل کال د پوهنمل بایزید اڅک تر لارښوونې لاندې په (٤۰) مخونو کې لیکلی دی. په نوموړي مونوګراف کې هغو لیکنو ته اشاره شوې، چې د پښتني فولکور په باب په فولکور مجله کې خپرې شوې دي.

۲۰۹ -په سراج الاخبار کې د پښتو شعر:

محمدشاه پور احمدزي پر ۱۳٦٥ل کال د دوکتور زېورالدین زېور تر لارښوونې لاندې په (۷۸) مخونو کې لیکلی دی. په دغه مونوګراف کې په سراج الاخبار کې د پښتو شعر د خپرېدو او څومره والي په باب معلومات راغلي دي.

۲۱۰ -د کندهار مجلې فهرست د تاسیس له وخته تر ۱۳۵٦ل کال پورې:

سردار محمد راستمل پر ۱۳٦٥ل کال د دوکتور زېورالدین زېور تر لارښوونې لاندې په (٤۱) مخونو کې لیکلی دی. په دغه مونوګراف کې د کندهار مجلې نیولیک راغلی (د لیکوال نوم او د لیکنې سرلیک).

Download from: ketabton.com

۲۱۱ -د روښان د مبارزې تصوفي اړخ:

نسيمې فقير پر ۱۳٦٥ل کال د پوهنمل محمدصابر خويشکي تر لارښوونې لاندې په (٤٠) مخونو کې ليکلی دی. دا مونوګراف دوه څپرکي لري، په لومړي څپرکي کې يې د روښان پېژندنه او په دويم کې يې د روښاني تصوف د اتو مرحلو په باب خبرې شوې دي.

۲۱۲ -د بي بي نېکبختې مموزۍ ژوند او ادب:

صاحب ګل مموزي پر ۱۳٦٥ل کال د دوکتور زېورالدين زېور تر لارښوونې لاندې په (٤٧) مخونو کې ليکلی دی. په نوموړي مونوګراف کې د بي بي نېکبختې پر ژوند ليک سربېره د هغې پر ادبي ژوند هم رڼا اچول شوې ده.

۲۱۳ -د ګيلګه مېش حماسه او د هغې څېړنه:

مصري خان کليوال پر ۱۳٦٥ل کال د جاج پښتون زوی تر لارښوونې لاندې په (۳٤) مخونو کې ليکلی دی. په نوموړي مونوګراف کې د ګيلګه مېش د حماسې پيدايښت او مضمون شامل دی.

۲۱٤ -د چغه سرای نرخونه او دودونه:

مرسلين روغوال پر ۱۳٦٥ل کال د پوهندوی جلال الدين تر لارښوونې لاندې په (۳۳) مخونو کې ليکلی دی. په نوموړي مونوګراف کې د چغه سرای د پېژندګلوۍ او دودونو په باب معلومات راغلي دي.

۲۱٥ -د کوهدامن د داودزو اجتماعي، تاريخي او ادبي فعاليت:

وجيهې داودزۍ پر ۱۳٦٥ل کال د زېورالدين زېور تر لارښوونې لاندې په (۲٦) مخونو کې ليکلی دی. په نوموړي مونوګراف کې د سيمې د داودزيو ټولنيز، تاريخي او ادبي فعاليتونه ياد شوي دي.

Download from: ketabton.com

٢١٦ -د مستورې شال شاعري:

سیدمحقق پر ١٣٦٥ل کال د پوهندوی ډاکترې زرغونې زېور تر لارښوونې لاندې په (٤٧) مخونو کې لیکلی دی. په نوموړي مونوګراف کې دپښتنې شاعرې (مستورې شال) پر ادبي ژوند رڼا اچول شوې ده.

٢١٧ -د خوشال په کلیاتو کې ادبي صنایع:

فهیمې هاشمي پر ١٣٦٥ل کال د پوهندوی جلال الدین تر لارښوونې لاندې په (٣٤) مخونو کې لیکلی دی. په دغه مونوګراف کې د خوشال ژوند لیک، اثار او د هغه په کلیاتو کې ادبي صنایع په ګوته شوي دي.

٢١٨ -د ماشوم ادبیات:

سدو ټکني پر ١٣٦٥ل کال د جلال الدین خان تر لارښوونې لاندې په (٤٠) مخونو کې لیکلی دی. د ماشومانو د ادبیاتو په باب معلومات په کې راغلي دي.

٢١٩ -پر نظم باندې ختیځې کیسې او اسطورې:

میاجان مشفق پر ١٣٦٥ل کال د حاج پښتون زوی تر لارښوونې لاندې په (٣٠) مخونو کې لیکلی دی. په دغه مونوګراف کې (١٢) افسانوي کیسې راغلې دي.

٢٢٠ -د پښتو ژبې باقاعده او بې قاعده مصدرونه:

نورس امرخېل پر ١٣٦٥ل کال د نوراحمد شاکر تر لارښوونې لاندې په (٣٤) مخونو کې لیکلی دی. په دغه مونوګراف کې د پښتو باقاعدې او بې قاعدې مصدرونو ته ګوته نیول شوې ده.

٢٢١ -د پښتو ژبې د باقاعده او بې قاعده لغاتو مجموعه چې مصدر يې په (یدل) ختمېږي:

زرغونې برېښ پر ١٣٦٥ل کال د پوهندوی نوراحمد شاکر تر لارښوونې لاندې په (٣١) مخونو کې لیکلی دی. په نوموړي مونوګراف کې د پښتو ژبې د باقاعده او بې قاعده لغتونو تشریح راغلې ده.

Download from: ketabton.com

٢٢٢ -د بهايي جان په اشعارو کې ادبي صنايع:

محمد داود ساپي پر ١٣٦٥ل کال د پوهندوی جلال الدين تر لارښوونې لاندې په (٤٨) مخونو کې ليکلی دی. په نوموړي مونوګراف کې د بهايي جان پر ژوند لیک سربېره د هغه په شعرونو کې ادبي صنايع هم ښوول شوي دي.

٢٢٣ -په معاصرو هنري پښتو ادبياتو کې د ويښ ځلميانو د خېرونو او اثارو تحليل:

زرغونې درانۍ پر ١٣٦٥ل کال د پوهنوال ګل محمد نورزي تر لارښوونې لاندې په (٤٢) مخونو کې ليکلی دی. نوموړي مونوګراف کې د ويښ ځلميانو له جملې څخه د بېنوا د اثارو تحليل او په دويمه برخه کې د ګل پاچا الفت د اثارو تحليل راغلی دی.

٢٢٤ -د ماه رخې ناول ته لنډه انتقادي کتنه:

پروين منګل پر ١٣٦٥ل کال د پوهنوال ګل محمد نورزي تر لارښوونې لاندې په (٥٤) مخونو کې ليکلی دی. په دغه مونوګراف کې د سيدراحت زاخېلي د (ماه رخې ناول) ته يوه انتقادي کتنه شوې ده.

٢٢٥ -د ننګرهار د مجلې فهرست:

شاه ولي پر ١٣٦٥ل کال د دوکتور زيورالدين زيور تر لارښوونې لاندې په (٥٠) مخونو کې ليکلی دی. په دغه مونوګراف کې د ننګرهار مجلې د ليکنو فهرست (د ليکوال نوم او د ليکنې سرليک) برابر شوي دي.

٢٢٦ -د رحمان بابا په دېوان کې ادبي صنايع:

بي بي حيا خلازۍ پر ١٣٦٥ل کال د پوهندوی جلال الدين تر لارښوونې لاندې په (٤٧) مخونو کې ليکلی دی. په دغه مونوګراف کې د رحمان بابا پر پېژندګلوۍ سربېره د هغه په دېوان کې ادبي صنايع هم په ګوته شوي دي.

Download from: ketabton.com

۲۲۷ -په معاصر پښتو شعر کې ملي او مترقي افکار:

محمد حکیم تڼیوال پر ۱۳٦٥ل کال د پوهنوال زېورالدین زېور تر لارښوونې لاندې په (۸۰) مخونو کې لیکلی دی. نوموړی مونوګراف درې څپرکي لري، چې د پښتو د معاصرو ادبیاتو په ځانګړې ډول د شعر د فکري خوا (مترقي افکارو) په باب په کې خبرې شوې دي.

۲۲۸ -په پښتو لنډیو کې تاریخي پېښې:

محمد قسیم پر ۱۳٦٦ل کال د حاج پښتون زوی تر لارښوونې لاندې لیکلی، چې په لنډیو کې تاریخي پېښې په کې څېړل شوې دي.

۲۲۹ -په پښتو ادب کې ټوکې ټکالې:

میراجان غروال پر ۱۳٦٦ل کال د پوهنوال زېورالدین زېور تر لارښوونې لاندې په (۳٤) مخونو کې لیکلی دی. په نوموړي مونوګراف کې د پښتو ژبې یو شمېر ټوکې او عامیانه اصطلاحات راغلي دي.

۲۳۰ -د سراجي دورې پښتو منظوم ادبیات:

محمد علي قریشي پر ۱۳٦٦ل کال د پوهنوال زېورالدین زېور تر لارښوونې لاندې په (٤٥) مخونو کې لیکلی دی. په نوموړي مونوګراف کې د پښتو ادبیاتو د نظم او شعر پر برخې یو څه خبرې شوې او بیا په یاد شوې دوره کې ځینې پښتو نظمونه راوړل شوې دي.

۲۳۱ -پښتانه په بلخ کې:

عبدالقیوم پر ۱۳٦٦ل کال د جلال الدین خان تر لارښوونې لاندې په (٦٤) مخونو کې لیکی دی. نوموړی مونوګراف شپږ څپرکي لري او د بلخ د پښتنو په باب معلومات په کې خوندي شوي دي.

Download from: ketabton.com

۲۳۲ -په پښتو ادبياتو کې سفرنامه:

حيات الله صبور پر ۱۳٦٦ل کال د پوهنوال زېورالدين زېور تر لارښوونې لاندې په (٤٩) مخونو کې ليکلی دی. په نوموړي مونوګراف کې د پښتو ژبې يونليکونو (سفرنامو) په باب معلومات راغلي دي.

۲۳۳ -په بره او کوزه پښتونخوا کې ادبي تاريخ ليکنه:

غلام نبي فراهي پر ۱۳٦٦ل کال د پوهنوال زېورالدين زېور تر لارښوونې لاندې په (٤٦) مخونو کې ليکلی دی. په نوموړي مونوګراف کې د يادې شوې موضوع په باب يو لړ معلومات راټول شوي دي.

۲۳٤ -شعر او شاعري د لرغوني يونان د پوهانو له نظره:

غلام مصطفی رحيمي شلګري پر ۱۳٦٦ل کال د جاج پښتون زوی تر لارښوونې لاندې په (۹٦) مخونو کې ليکلی دی. نوموړی مونوګراف شپږ څپرکي لري، چې د موضوع په باب معلومات په کې راغلي دي.

۲۳۵ -مهمې فولکوري شپې او ورځې:

داکتر خان پر ۱۳٦٦ل کال د جاج پښتون زوی تر لارښوونې لاندې په (۳۰) مخونو کې ليکلی دی. په دغه مونوګراف کې د فولکوري رواياتو له مخې مهمې شپې او ورځې په ګوته شوې دي.

۲۳٦ -د منګلو د پښتونولۍ نرخ:

ګلات منګل پر ۱۳٦٦ل کال د جاج پښتون زوی تر لارښوونې لاندې په (۳۲) مخونو کې ليکلی دی. په دغه مونوګراف کې د منګلو د قوم د پښتونولۍ، دود او دستور په باب معلومات راټول شوي دي.

۲۳۷ -په پښتو ژبه کې د باقاعده او بې قاعده مصدرونو ډيټا:

شيرين شاه پر ۱۳٦٦ل کال د نوراحمد شاکر تر لارښوونې لاندې په (۳۱) مخونو کې ليکلی دی.

Download from: ketabton.com

۲۳۸ -د ګودر په باره کې لنډی:

محمد اسحق پر ۱۳٦۷ل کال د جاج پښتون زوی تر لارښوونې لاندې په (۳٤) مخونو کې لیکلی دی. په دغه مونوګراف کې د الفبا په ترتیب هغه لنډۍ راټولې شوې چې د (ګودر) په باب ویل شوي دي.

۲۳۹ -لازمي افعال او د هغوی مورفولوژيکي خصوصيات:

ګل غوټۍ پر ۱۳٦۷ل کال د زرغونې زيور تر لارښوونې لاندې په (۳۷) مخونو کې ليکلی دی. په دغه مونوګراف کې د فعلي کټګورۍ او لازمي فعلونو په باب معلومات راغونډ شوي دي.

۲٤۰ -د افغانستان د ليکوالو انجمن له تاسيس (۱۳۵۹-۱۳٦٦) کلونو پورې د پښتو چاپ شويو اثارو فهرست:

تاج محمد ياري پر ۱۳٦۷ل کال د جاج پښتون زوی تر لارښوونې لاندې په (۵۹) مخونو کې ليکلی دی. په دغه مونوګراف کې د هغو پښتو کتابونو يادونه شوې، چې په ياد شوي زماني واټن کې د ليکوالو ټولنې خپاره کړي دي.

۲٤۱ -د ملګرو ملتو منشور او زموږ ملي روغه جوړه:

ميرزا محمد توتاخېل پر ۱۳٦۷ل کال د جاج پښتون زوی تر لارښوونې لاندې په (۳۱) مخونو کې ليکلی دی. په دغه مونوګراف کې د ياد شويو موضوعګانو فکري نږدېوالی تر بحث لاندې نيول شوی دی.

يادښت: پر ۱۳۷۰ل کال د کابل پوهنتون د ژبو او ادبياتو پوهنځي د پښتو څانګې په امريت کې يو زيات شمېر پښتو مونوګرافونه خوندي وو، په دې لړ کې يو شمېر داسې مونوګرافونه هم وو، چې د کابل پوهنتون په مرکزي کتابتون کې يې کاپۍ نه وې، ددې خبرې يوه وجه شايد دا وي، چې مرکزي کتابتون ته يې کاپۍ نه وې استول شوې او يا هم د کتابتون د کارکوونکو د تخنيکي ستونزو او ځينو نورو لاملونو له امله د دغو مونوګرافونو نقل د پوهنتون په مرکزي کتابتون کې نه وي خوندي شوی. په هر حال دلته به د کال په ترتيب د دغو مونوګرافونو يادونه هم وکړو. د پېژندنې لپاره (د پوهنتون په مرکزي کتابتون کې د هغو د کتلاک نومره هم ثبت شوې وه خو څرنګه چې د مرکزي کتابتون اکثره خطي نسخې چور او يا سيزل شوې چې دې کې پښتو مونوګرافونه هم شامل وو، نو ځکه د کتلاک

Download from: ketabton.com

نومره یې رانه ورل شوه، اوس ددې مونوگراف یو شمېر د زیاتو سیلاوونو او ناتارونو له بلاوو سره سره په پښتو څانگه کې خوندي پاتې دي او ځینې یې کېدی شي د هغو له خپلو لیکوالو سره هم خوندي وي.

۲۴۲ -غرځستان:

بسم الله ځیرمن پر ۱۳۳۹ل کال لیکلی، چې (۵۹) مخونه لري او د یاد شوې سیمې سیاسي، ټولنیز او اقتصادي حالات په کې څېړل شوي دي.

۲۴۳ -د خوشال خان ادبي لار:

عزیزالله پښتونمل پر ۱۳۳۹ل کال، په (۱۶۷) مخونو کې لیکلی او د خوشال د ادبي ژوند په باب په کې معلومات ورکړل شوي دي.

۲۴۴ -د غرب اوسنی تمدن:

نوراحمد پر ۱۳۳۹ل کال په (۴۰) مخونو کې لیکلی، چې د غرب د تمدن په باب یې یو لړ معلومات وړاندې کړي دي.

۲۴۵ -د افغانستان د لمر ختیځو او مرکزي برخو کوچیان:

محمد عزیز کاکړ پر ۱۳۴۰ل کال په (۱۷۵) مخونو کې لیکلی او د یاد شوې موضوع په هکله په کې یو لړ معلومات ورکړل شوي دي.

۲۴۶ -د لغمان محلي شاعران:

عبدالرشید پر ۱۳۴۱ل کال لیکلی، (۱۰۵) مخه لري او د لغمان د ځینو محلي شاعرانو ژوند لیک او د شعرونو بېلگې په کې راوړل شوي دي.

Download from: ketabton.com

۲٤۷ -ابداليان:

امين الله پر ۱۳٤۱ل کال په (٥۹) مخونو کې ليکلی او د پښتنو د يوه نامتو ټبر (ابداليانو) په باب معلومات په کې راټول کړي دي.

۲٤۸ -د ښځې تاريخي او محيطي موقف:

صفورا پر ۱۳٤۱ل کال په (٦٤) مخونو کې ليکلی او د تاريخ په اوږدو کې او بيا تر نوي عصره پورې په ټولنه کې د ښځې پر ژوند او دريځ خبرې شوي دي.

۲٤۹ -د پکتيا ولايت يو لړ ملي او اجتماعي دودونه:

پر ۱۳٤۳ل کال محمدرحيم شملزي په (۷۰) مخونو کې ليکلی او د ياد شوي ولايت يو لړ ملي او ټولنيز دودونه په کې بيان شوي دي.

۲٥۰ -د پښتو اصطلاحات:

حبيب الله جاج پښتو زوی پر ۱۳٤۳ل کال په (۳۰) مخونو کې ليکلی دی او د پښتو ژبې ځينې اصطلاحات يې په کې راټول کړي دي.

۲٥۱ -د نباتاتو او مرغانو په باب تحقيق:

محمد اسمعيل پر ۱۳٤٥ل کال په (۳٥) مخونو کې ليکلی او د ياد شوي موضوع په باب په کې يو لړ معلومات راغونډ شوي دي.

Download from: ketabton.com

۲۵۲ -د هلمند ولايت د مارجي د ناقلو حوزه:

پاياب پر ۱۳٤۸ل کال د استاد احمدي تر لارښوونې لاندې په (۳۱) مخونو کې ليکلی او د ياد شوې موضوع په باب په کې يو لړ معلومات راټول شوي دي.

۲۵۳ -د پښتو پخوانيو ګرامرونو ته يوه کتنه:

جانباز پر ۱۳٤۸ل کال په (۵۹) مخونو کې ليکلی او د پښتو د ځينو پخوانيو ګرامرونو پر معرفۍ سربېره يې پر هغوی يو لړ خبرې کړې دي.

۲۵٤ -د لوګر ولايت د فيض اخوندزاده سوانح او اشعار:

شاه الله احمدزي پر ۱۳٤۹ل کال د استاد عبدالشکور رشاد تر لارښوونې لاندې په (۳۸) مخونو کې ليکلی او د ياد شوي شخص پر ژوند ليک سربېره يې د شعرونو بېلګې هم راوړې دي.

۲۵۵ -د سپرې ولسوالۍ دودونه:

عبدالودود پر ۱۳۵۰ل کال د پوهاند عبدالحی حبيبي تر لارښوونې لاندې په (۱۵) مخونو کې ليکلی دی. په دغه مونوګراف کې لومړی د سپرې ولسوالۍ موقعيت، دکليو نومونه او د همغه ځای د ځينو پښتني دودونو په باب معلومات ليکل شوي دي.

۲۵٦ -د کندهار سياسي او اجتماعي اوضاع:

حيات الله رفيقي پر ۱۳۵۰ل کال د پوهاند عبدالحی حبيبي تر لارښوونې لاندې په (٤۲) مخونو کې ليکلی دی. په دغه مونوګراف کې د کندهار تاريخي اهميت، د هغه ټولنيزه وضع، اقتصادي اوضاع او جغرافيايي حالت څېړل شوي دي.

Download from: ketabton.com

۲۵۷ -ولسي ادب:

محمد صابر خویشکي پر ۱۳۵۱ل کال د مجاوراحمد زیار تر لارښوونې لاندې په (۳۲) مخونو کې لیکلی دی. په دغه مونوگراف کې پښتو لنډۍ، ناول او د ولسي ادب ځینې نور ډولونه بیان شوي دي.

۲۵۸ -د باجوړ متلونه:

پذیرگل سالارزي پر ۱۳۵۱ل کال د استاد عبدالشکور رشاد تر لارښوونې لاندې په (٤۳) مخونو کې لیکلی او د الفبا په حساب یو شمېر هغه متلونه په کې راټول شوي، چې د باجوړ دخلکو په خبرو اترو کې کارول کېږي.

۲۵۹ -ژوند او هنر:

محمدجان گیاني پر ۱۳۵۲ل کال د گل محمد نورزي تر لارښوونې لاندې په (۳٦) مخونو کې لیکلی دی. په نوموړي مونوگراف کې د هنر او ادبیاتو ارزونې، شعر او هنر، فن او ژوند او د خلکو او هنر په باب یو لړ معلومات راټول شوي دي.

۲٦۰ -په لغمان کې لاسي صنایع او د هغو اقتصادي ارزښت:

عبدالظاهر نوري پر ۱۳۵۲ل کال په (۵۲) مخونو کې لیکلی او د لغمان ولایت دجغرافیایي موقعیت او لاسي صنایعو په باب په کې معلومات ځای کړای شوي دي.

۲٦۱ -په افغانستان کې د ښځو د عصري تربیې تاریخ:

فاطمې ساپۍ پر ۱۳۵۳ل کال د مجاوراحمدزیار تر لارښوونې لاندې په (۵۷) مخونو کې لیکلی او په افغانستان کې یې د ښځو د عصري تربیې او تعلیم په باب رڼا اچولې ده.

Download from: ketabton.com

۲٦۲ -د راډيو افغانستان د پروګرامونو شکل او څرنګوالي ته يوه کتنه:

شامحمود زيارمل پر ۱۳۵۳ل کال په (۳۰) مخونو کې ليکلی. په دغه مونوګراف کې د ۱۳۵۲ل کال او تر هغه وړاندې د راډيو پروګرامونه معرفي شوي او هم د دغو پروګرامونو پر مطالبو خبرې شوې دي.

۲٦۳ -د کيسو په باره کې:

پر ۱۳۵۳ل کال د محمود ساپي له خوا د استاد عبدالشکور رشاد تر لارښوونې لاندې په (۵۷) مخونو کې ليکل شوی. په دغه مونوګراف کې د کيسې تعريف، مرام او بيا په بېلابېلو سيمو کې د کيسو ويل څېړل شوي او هم يې د ويلو طرز بيان شوی دی.

۲٦٤ -د ننګرهار ولايت د برېنې د سيمې فولکور:

سيمين پر ۱۳۵٦ل کال د استاد عبدالشکور رشاد تر لارښوونې لاندې په (٤۰) مخونو کې ليکلی او د يادې شوې سيمې پښتني دودونه لکه: واده، کوژده او ځينې نور دودونه بيان شوي دي.

۲٦۵ -د زين الله لنډه پېژندګلوي او اشعار يې:

عزيزالله پر ۱۳۵٦ل کال د مجاوراحمد زيار تر لارښوونې لاندې په (٤۷) مخونو کې ليکلی او د ياد شوي شاعر پر ژوند ليک سربېره يې د هغه پر اشعارو خبرې کړې او د شعرونو بېلګې يې ورته راوړې دي.

۲٦٦ -د لال پورې څو وګړني شاعران:

خيبر برم پر ۱۳۵٦ل کال د مجاوراحمد زيار تر لارښوونې لاندې په (۷۰) مخونو کې ليکلی او د لال پورې څلور تنه ولسي شاعران په کې معرفي شوي او د شعرونو بېلګې يې راوړل شوې دي.

Download from: ketabton.com

۲٦۷ -د تعلیمي نصاب په رڼا کې د پښتو ژبې تاریخچې ته یوه لنډه کتنه او د هغو د لیکوالانو پېژندګلوي:

ګل محمد شینزي پر ۱۳٥۹ل کال د پوهاند عبدالشکور رشاد تر لارښوونې لاندې په (۳٤) مخونو کې لیکلی دی. په نوموړي مونوګراف کې د پښتو ژبې د تعلیمي نصاب میتود، د پښتو ادبیاتو د لیکوالو پېژندګلوي او د ځینې درسي کتابونو پر میتود رڼا اچول شوې ده.

۲٦۸ -د خوشال په اشعارو کې مېړانه:

الله نظر پر ۱۳٦۱ل کال د جاج پښتون زوی تر لارښوونې لاندې په (٥٤) مخونو کې لیکلی دی. په نوموړي مونوګراف کې د خوشال پر پېژندګلوی سربېره د هغه مبارزې او هم خوشال د نورو له نظره څېړل شوی او بیا یې د کلام بېلګې راوړل شوې دي.

۲٦۹ -ادبي کره کتنه او ګټې یې:

شاه محمود زرمتي پر ۱۳٦۳ل کال د جاج پښتون زوی تر لارښوونې لاندې په (۳٦) مخونو کې لیکلی دی. په دغه مونوګراف کې د پوهانو له نظره کره کتنه څېړل شوې، د کره کتنې تعریف وړاندې شوی او هم د کره کتنې ډولونه په ګوته شوي دي.

۲۷۰ -د حضرت یوسف علیه السلا قیصه:

شریفي یونس وردګ پر ۱۳٦٤ل کال د حبیب الله جاج پښتون زوی تر لارښوونې لاندې لیکلی. په نوموړي مونوګراف کې لومړی د اتلانو او پیریانو کیسې او بیا د حضرت یوسف علیه السلام د کیسې بیان شوی دی.

۲۷۱ -د خوشال په اشعارو کې د غیر لفظي مفاهموي خپلونو انعکاس:

زرغونې حلیمې پر ۱۳٦٦ل کال د حبیب الله جاج پښتون زوی تر لارښوونې لاندې په (۳۹) مخونو کې لیکلی دی. په نوموړي مونوګراف کې د سر، وچولي، وروځو، سترګو، شونډو او داسې غړو په واسطه د غیر لفظي مفاهمې ډولونه ښوول شوي دي.

Download from: ketabton.com

۲۷۲ -په پښتو معاصرو ادبياتو کې د (منان ملګري) ادبي او هنري دريځ:

عبدالشکور قيومي د زېورالدين زېور تر لارښوونې لاندې پر ۱۳٦۷ل کال په (٤٥) مخونو کې ليکلی دی. په نومړې مونوګراف کې د پښتو په اوسنيو ادبياتو کې د منان ملګري پر ادبي څېرې او مقام خبرې شوې دي.

۲۷۳ -په پښتو لنډيو کې د مسافر څېره:

ميرزامحمد ګړندي پر ۱۳٦۷ل کال د جلال الدين خان تر لارښوونې لاندې په (۳۱) مخونو کې ليکلی دی. په دغه مونوګراف کې د لنډيو محتوا، وېش او بېلګې راغلي دي او بيا په پښتو لنډيو کې د مسافر څېرې ته ګوته نيول شوې ده.

۲۷٤ -د ماه رخې ناول او ټولنيز ارزښتونه:

زرغونې شهۍ پر ۱۳٦۷ل کال د خالق رشيد تر لارښوونې لاندې په (۳۱) مخونو کې ليکلی دی. په دغه مونوګراف کې د راحت زاخېلي پېژندګلوي او د هغه د اثارو د پېژندنې په باب معلومات راغلي دي او بيا د ماه رخې ناول اړتيا، ټولنيز او هنري ارزښت او د ناول ټولنيز پيغام بيان شوی دی.

۲۷٥ -پښتو ترانې:

حبيبې پر ۱۳٦۷ل کال د زرغونې زېور تر لارښوونې لاندې په (٦٤) مخونو کې ليکلی دی. په دغه مونوګراف کې د پښتو ژبې يو شمېر ترانې راټولې شوې دي.

۲۷٦ -په پښتو لنډيو کې د (جانان) څېره:

راحلې بابکرخېل پر ۱۳٦۷ل کال د محمد صابر خويشکي تر لارښوونې لاندې په (۳۲) مخونو کې ليکلی او هغه پښتو لنډۍ په کې راوړل شوې، چې د (جانان) ياد په کې راغلی دی.

Download from: ketabton.com

۲۷۷ -د پښتني پېغلو او مېرمنو ادبي او ژبنۍ هلې ځلې:

صالحې سروري پر ۱۳٦۷ل کال د زرغونې زېور تر لارښوونې لاندې په (۳۲) مخونو کې ليکلی دی. په نوموړي مونوګراف کې د ځينو هغو پښتنو پېغلو او مېرمنو پېژندګلوي راغلې، چې د پښتو ژبې او ادب په پراختيا او بډاينه کې يې برخه اخيستې ده.

۲۷۸ -د ويښتيايي پېر سياسي، ملي جريدو پښتو برخې ته يوه کتنه:

محمد حسن مطع پر ۱۳٦۷ل کال د خالق رشيد تر لارښوونې لاندې په (۸۰) مخونو کې ليکلی. په دغه مونوګراف کې د ويښتيايي پېر د جريدو پر پښتو برخې يو لړ خبرې شوې دي.

۲۷۹ -د ازاد افغانستان پښتو برخه:

خيرمحمد شېرزي پر ۱۳٦۷ل کال د خالق رشيد تر لارښوونې لاندې په (۵۳) مخونو کې ليکلی دی.

۲۸۰ -د انګرېزي استعمار پر ضد د پښتنو د ليکني او ګړني ادب ونډه:

نورمحمد پر ۱۳٦۸ل کال د آصف بهاند تر لارښوونې لاندې په (۵۰) مخونو کې ليکلی دی. په نوموړي مونوګراف کې د انګرېزانو راتګ، د انګرېزانو پر وړاندې د خلکو کرکه او پر هغه وخت د پښتو ادب پر څرنګوالي رڼا اچول شوې ده.

۲۸۱ -د لرغوني يونان او روم نامتو پوهان او ليکوالان:

عاطفې حرکت پر ۱۳٦۸ل کال د جاج پښتون زوی تر لارښوونې لاندې په (۳٤) مخونو کې ليکلی او د يونان او روم (۲۹) نامتو پوهان او ليکوالان په کې معرفي شوي او د هغوی پر ځينو اثارو خبرې شوې دي.

Download from: ketabton.com

۲۸۲ -د خوشال په کلیاتو کې تلمیحات:

نسیمې ارغندیوال پر ۱۳٦۸ل کال د حاج پښتون زوی تر لارښوونې لاندې په (٤٠) مخونو کې لیکلی دی او د خوشال په کلیاتو کې د تلمیح ادبي صنایع په گوته شوې دي.

۲۸۳ -په فولکوریک ولسي ادب کې د پښتنو د واده دود او دستور:

عمر گل پر ۱۳٦۸ل کال د جلال الدین تر لارښوونې لاندې په (۳۲) مخونو کې لیکلی دی. په نوموړي مونوگراف کې په پښتو ادبیاتو کې د فولکور اهمیت په باب خبرې شوې او ځینې پښتنې دودونه بیان شوي دي.

۲۸٤ -د شپون تحقیقي او نوښتي اثار:

نفیسې هاشمي پر ۱۳٦۸ل کال د خالق رشید تر لارښوونې لاندې په (٤٩) مخونو کې لیکلی او د سعدالدین شپون پر پېژندگلوۍ سربېره د هغه پر ادبي اثارو یې هم رڼا اچول شوې ده.

۲۸٥ -د ادب مجلې پښتو برخه:

اصفې اندړې پر ۱۳٦۸ل کال د خالق رشید تر لارښوونې لاندې په (۳۰) مخونو کې لیکلی او د ادب مجلې د پښتو برخې نیولیک یې په کې ترتیب کړی دی.

۲۸٦ -د پټې خزانې د تاریخي متونو بېلگې: منثور، منظوم متن:

د اسې رحماني له خوا پر ۱۳٦۸ل کال د خالق رشید تر لارښوونې لاندې په (۳۷) مخونو کې لیکل شوی دی. په نوموړي مونوگراف کې د پټې خزانې د تاریخي متونو پر بېلگو خبرې شوې دي.

۲۸۷ -د استاد زیار معرفي او د هغه اثار:

پلوشې جبارخېلې پر ۱۳٦۹ل کال د آصف بهاند تر لارښوونې لاندې په (٥١) مخونو کې لیکلی او په هغه کې یې د استاد زیار پر پېژندگلوۍ سربېره د هغه د اثارو په باب هم یو لړ معلومات وړاندې کړي دي.

Download from: ketabton.com

۲۸۸ -د خوشال په اثارو کې د سواتنامې ارزښت:

سپوږمۍ پر ۱۳٦۹ل کال د آصف بهاند تر لارښوونې لاندې په (۵۹) مخونو کې ليکلی او په هغه کې د خوشال پر پېژندګلوۍ سربېره پر (سواتنامې) هم خبرې شوې دي.

۲۸۹ -ټوټکې:

د ليلما وردګ له خوا پر ۱۳٦۹ل کال د آصف بهاند تر لارښوونې لاندې په (۳۳) مخونو کې ليکل شوی او په هغه کې بېلابېلې ټوټکې لکه پر زوم باندې ټوټکې، د ايرو او سپېلنو ټوټکې او داسې نورې راټولې شوې دي.

۲۹۰ -د لرغونې دورې د شعر شکل او مضمون:

د جلات خان له خوا پر ۱۳٦۹ل کال د آصف بهاند تر لارښوونې لاندې په (۳۳) مخونو کې ليکل شوی. په دغه مونوګراف کې په لرغونې دوره کې پر ملي اوزانو برابرو شعرونو، لکه: د امير کروړ پر وياړنې، د ببټ نيکه، شيخ تيمن او داسې نورو پر شعرونو خبرې شوې دي.

۲۹۱ -خوشال ولې دستار نامه وليکله:

محمد نعيم پر ۱۳٦۹ل کال د آصف بهاند تر لارښوونې لاندې په (۳۷) مخونو کې ليکلی دی. په نوموړي مونوګراف کې پر دستارنامه او د هغې د ليکلو پر علتونو خبرې شوې دي.

۲۹۲ -د کاظم خان شيدا په شعر کې د غربت او مساپرۍ انعکاس:

پلوشې عمر پر ۱۳٦۹ل کال د خالق رشيد تر لارښوونې لاندې په (۳۷) مخونو کې ليکلی دی. په نوموړي مونوګراف کې د کاظم خان شيدا پېژندنه، د شيدا شاعري او د شيدا د مسافرۍ او غربت علتونه بيان شوي او هم د بېلګې په توګه د شيدا ځينې غزلونه، څلوريزې، مخمسات او قطعات راوړل شوي دي.

Download from: ketabton.com

۲۹۳ -د پخواني یونان او روم وتلي اثار:

عبدالرسول جبارخېل پر ۱۳۶۹ل کال د حبیب الله جاج پښتون زوی تر لارښوونې لاندې په (۴۰) مخونو کې لیکلی او د لرغوني یونان او روم یو شمېر اثار په کې معرفي شوي دي.

۲۹٤ -د میر مهدي شاه د لنډو کیسو مهم موضوعات:

شریفې پر ۱۳۶۹ل کال د خالق رشید تر لارښوونې لاندې په (٦٥) مخونو کې لیکلی او د مهدي پر ژوندلیک سربېره یې د هغه د لنډو کیسو مهمو موضوعاتو ته ګوته نیولې ده.

۲۹۵ -د سید بهاوالدین مجروح ژوند او دده د پښتو اثارو معرفي:

نصیرې نوري پر ۱۳۶۹ل کال د خالق رشید تر لارښوونې لاندې په (۳۸) مخونو کې لیکلی او د سیدبهاوالدین مجروح پر ژوند او پښتو اثارو یې رڼا اچولې ده.

۲۹٦ -د رحمت شاه سایل د شعر رنګین اړخونه:

امنې پر ۱۳۶۹ل کال د خالق رشید تر لارښوونې لاندې په (۳۹) مخونو کې لیکلی او د رحمت شاه سایل د ژوند او اثارو پر پېژندنه سربېره یې د هغه د شعر پر ځینو محتوایي اړخونو رڼا اچولې ده.

۲۹۷ -د پخواني یونان پنځه اتلان:

ناجیې مقبلې پر ۱۳۶۹ل کال د جاج پښتون زوی تر لارښوونې لاندې په (۳۰) مخونو کې لیکلی او د پخواني یونان د پنځو اتلانو په باب یې معلومات په کې راټول کړي دي.

Download from: ketabton.com

۲۹۸ -د دولت لواڼي په دېوان کې د توجیه تغیر:

جمیلې پر ۱۳٦۹ل کال لیکلی، لارښود استاد یې جلال الدین خان دی. دا مونوګراف (۳٦) مخونه لري او د دولت لواڼي د دېوان په قافیه کې یې یاده شوې موضوع څېړلې ده.

۲۹۹ -د محمد ګل خان مومند اند و ژوند ته یوه لنډه کتنه:

د محمد اسمعیل یون له خوا لیکل شوی دی. په دغه مونوګراف کې د وزیر محمد ګل خان مومند د ژوند، مبارزو او افکارو په باب څرګندونې شوي دي. دا مونوګراف پر ۱۳۷۳ل کال چاپ شوی دی.

۳۰۰ -لنډیو ته یوه لنډه کتنه:

د ارین مومندې له خوا پر ۱۳۷۰ل کال لیکل شوی، چې د لنډیو د جوړښت او د هغو د ځینو اړخونو په باب په کې څرګندونې شوې دي.

۳۰۱ -پښتو ډرامه:

د ګل غوټۍ له خوا پر ۱۳۷۰ل کال لیکل شوی، په دغه مونوګراف کې لومړی په تاریخي لحاظ د ډرامې په باب معلومات راغلي او بیا د پښتو ډرامې په باب څرګندونې په کې شوې دي.

۳۰۲ -د راحت زاخیلي ژوند او اثار:

بلقیس اندړ پر ۱۳۷۰ل کال لیکلی دی. په دغه مونوګراف کې د راحت زاخیلي د ژوند او اثار په باب معلومات راغلي دي.

Download from: ketabton.com

۳۰۳ -د عبدالروف بېنوا ژوند او اثار:

د شيما جبارخېلې له خوا پر ۱۳۷۰ل کال ليکل شوی دی، د مرحوم بېنوا ژوند ليک او د هغه اثارو په باب معلومات په کې راغلې دي.

۳۰٤ -د محمد صديق روهي ژوند او اثار:

د محمد رحيم له خوا پر ۱۳۷۰ل کال ليکل شوی او د کانديد اکاډميسين محمد صديق روهي د ژوند او د هغه د ادبي فعاليتونو په باب معلومات په کې راغلي دي.

Download from: ketabton.com

د محمد اسمعیل یون لنډه پېژندنه

محمد اسمعیل یون د حاجي محمدخان زوی پر ۱۳٤٦ل کال، د لغمان ولایت د الینگار ولسوالۍ دنیازیو په یوې روښنفکرې کورنۍ کې زېږېدلی دی.

لومړنۍ زده کړې یې د الینگار ولسوالۍ د سلینگار په لومړني ښوونځي کې سرته رسولي دي، تر هغه وروسته کابل ته راغی او په خوشال خان لېسه کې شامل شو. پر ۱۳٦٦ل کال له نوموړې لېسې څخه په دویم نومره بریالی او پر ۱۳٦۷ل کال د کابل پوهنتون د ژبو او ادبیاتو پوهنځي د پښتو څانگې محصل شو. پر ۱۳۷۰ل کال له نوموړې څانگې څخه اول نومره بریالی او پر همدې کال بېرته دپښتو څانگې د کدر غړی شو. پر ۱۳۸۵ل کال په نوموړې څانگه کې د ماسټرۍ دوره پیل شوه، یون په ډېر ښه او بریالي ډول دا دوره پایته ورسولهyoon.

محمد اسمعیل یون له ۱۳۷۰ ل کال څخه بیا تر ننه پورې د کابل پوهنتون د ژبو او ادبیاتو پوهنځي تدریسي غړی او د(پوهندوی) علمي پوړۍ ته رسېدلی دی، پر استادۍ سربېره،استاد یون د ((کابل پوهنتون))، ((هیلې)) او((شمشاد))مجلو د چلوونکي دنده هم په ښه ډول ترسره کړې ده. په پېښور کې د چاپېدونکې ((معارف)) مجلې کتونکی غړی هم و. همدارنگه دیو شمېر نورو چاپي خپرونو همکار هم پاتې شوی دی.

استادیون پر ۱۳۸۱ل کال، په جلال ابادکې بېړنۍ لویې جرگې ته د ختیزو ولایتونو د انتخاباتو د دفتر مشر شو، ددې جرگې لپاره تر ټاکنو وروسته د جرگې غړی، بیاد جرگې د غړو له خوا د بېړنۍ لویې جرگې دلومړي منشي په توگه انتخاب شو.استاد یون په دې جرگه کې تر خپل وروستي وسه خپل ملي او تاریخي مسولیت ادا کړ او د هېواد دښمنه عناصرو د توطیو مخه یې ونیوله.

تر دې جرگې وروسته، کله چې د افغانستان د اساسي قانون د تدوین بهیر پیل شو، نو استاد یون بیا ددې بهیر لپاره د ختیزو ولایتونو د دارالانشاد دفتر مشر وټاکل شو. په ختیزو ولایتونو کې د اساسي قانون د لویې جرگې لپاره انتخابات هم د همدې دفتر له خوا ترسره شول.استاد یون د اساسي قانون د تصویب په لویه جرگه کې د نوموړې جرگې د دارالانشا د غړي په توگه خپل فعال رول ادا کړ. ټاکل شوې وه، استاد یون په ختیزو ولایتونو کې د افغانستان د جمهوري ریاست لپاره د عمومي ټاکنو د دفتر مسول شي، خو په کابل کې د لویو جنگسالارانو او ځینو تنظیمي مشرانو له خوا پر حکومت او ملگرو ملتونو د زیات فشار له امله له کاره گوښه شو.ملگرو ملتونو (UNAMA)استاد یون ته وړاندیز وکړ، چې په کابل کې به تر دې لوړه دنده دروسپارو، خو استاد یون ونه منله او خپلې استادۍ ته یې دوام ورکړ.

درې کاله وروسته یې د ځینو ملگرو په زیات ټینگار او غوښتنه، د جمهوري ریاست د ملي امنیت شورا په دفتر کې د فرهنگي چارو د ریاست دنده ومنله او په کابل پوهنتون کې پر استادۍ سربېره لا تر اوسه دا دنده پر مخ

Download from: ketabton.com

وړي.استاد یون پر ۱۳۸۵ل کال د افغانستان او پاکستان د امن ګډې جرګې لپاره د افغانستان له خوا د منشي په توګه غوره شو او دا دنده يې هم په ښه ډول ترسره کړه.

استاد یون د خپلواک لیکوال په توګه په تېرو شلو کلونو کې ګڼ شمېرفرهنګي او ټولنيز خدمتونه ترسره کړي،په ګڼو چاپي، راديويي او ټلويزيوني مرکو کې يې د و اقعيتونو او حقايقو د څرګندبيان له امله د خلکو په زړونوکې ځای نيولی دی. که څه هم ډېر خلک د یون ليکنې، مرکې او نظريات خوښوي، خو يو شمېر داسې خلک هم شته، چې د یون سرسختي مخالفين دي. د هغه ملي او ګټورو نظرياتو ته هم غلط رنګ او تعبير ورکوي، دا ډول اشخاص، چې اکثره يې زورواکي او د سياسي ډلو ټپلو غړي او مشران دي، د استاد یون نظريات خپلو شخصي او تنظيمي ګټو ته خطر بولي، نو ځکه يې په ټينګه مخالفت کوي. زه ددې شاهد يم، هر کله چې یون کومه ليکنه او مرکه کړې، نو دده پر وړاندې يې مثبت او منفي غبرګونونه دواړه راپارولي دي، منفي غبرګونونه اکثره وخت د هغو اشخاصو او ډلو له خوا وي، چې په تېر کړکېچن سياسي بهير کې يې ډېرې نامشروع ګټې ترلاسه کړي او ځانونه يې مطرح کړي دي.

مثبت غبرګونونه اکثره د ولس دمشرانو، روښنفکرانو او نورو مخورو له خوا وي، خو استاد یون په دغسې سختو اغزنو او تنګو شرايطو کې بيا هم خپل فرهنګي، سياسي او ټولنيز کار ته دوام ورکوي.

دا اوسنی فرهنګي کار، چې تاسو يې اوس په مسلسل ډول ګورئ، دا د تېرو شلو کلونو کارونه دي، چې له تېر يو نيم کال راهيسې پرې په منظم ډول کار شوی، اوډل شوي او دادی ستاسو مخې ته ايښودل کېږي، په داسې يو دولتي دفتر کې چې بوختياوې په کې ډېرې وي، د منظم او ستر فرهنګي کار سرته رسول اسانه کار نه دی.استاد یون پر خپلو فرهنګي کارونو سربېره د ګڼو فرهنګي ټولنو د غړي، همکار او موسس غړي په توګه هم خپل فرهنګي رول ادا کړی،په پېښور کې يې د دوو المان مېشتو فرهنګي ټولنو (دافغانستان دکلتوري ودې ټولنې) او(د پښتني فرهنګ د ودې پراختيا ټولنې) د همکار په توګه د بېلابېلو ليکوالو په لسګونو اثار، ايډيټ او چاپ کړي دي. دغه راز يې په سلګونو کورنيو مشاعرو، ادبي غونډو او سيمينارونو کې ونډه اخيستې ده، خپله يې هم په لسګونو مشاعرې،سيمينارونه او علمي ورکشاپونه جوړ کړي دي.

سربېره پر دې، په يو زيات شمېر، ملي او نړيوالو کنفرانسونو کې يې په ښه ډول د خپل هېواد استازي کړې ده. دلته به يې د اثارو يادونه وکړو:

Download from: ketabton.com

اثار

الف- پنځونې:

کتاب نوم څرنګوالی چاپکال

�مټکور لومړی شعري ټولګه دویم ۱۳۸۷

�په اورونو کې سندرې دویمه شعري ټولګه دویم ۱۳۸۷

ب- راټولونې:

�هیلې ګډه شعري ټولګه دویم ۱۳۸۷

�نیمګړي ارمانونه د حیران شعري ټولګه دویم ۱۳۸۷

�د لوونو فصل ګډه شعري ټولګه دویم ۱۳۸۷

�د نازو انا یاد د سیمینار د لیکنو ټولګه دویم ۱۳۸۷

�د استاد الفت نثري کلیات داستاد الفت نثرونه دریېم ۱۳۸۷

�سیندونه هم مري د اسحق ننګیال شعري منتخبات دویم ۱۳۸۷

ج- ژباړنې:

�د ټولنپوهنې له نظره: په افغانستان کې د واک جوړښتونه

دپوهنوال روستارتره کي اثر دویم ۱۳۸۷

. �د افغانستان فرهنګي میراثونو ته یوه کتنه

د نینسي دوپرې اثر دویم ۱۳۸۷

�په افغانستان کې د جګړې جنایتکارانو محاکمه

د پوهنوال روستار تره کی اثر دویم ۱۳۸۷

Download from: ketabton.com

د- یونلیکنې:

�د اماراتو سفر د اماراتو یونلیک دویم ۱۳۸۷

�که یون دی یون دی د اروپا یونلیک لومړی ۱۳۸۷

�دپنتاګون ترڅنډو د امریکا یونلیک لومړی ۱۳۸۷

هـ- څېړنې او شننې:

�د محمدګل خان مومند اند و ژوند ته یوه لنډه کتنه دویم ۱۳۸۷

�استاد زیار د پښتني فرهنګ یو ځلاند ستوری دویم ۱۳۸۷

�دکابل پوهنتون د ادبیاتو پوهنځي پښتو کتابښود دویم ۱۳۸۷

�د افغانستان فرهنګ ته اوښتي زیانونه دویم ۱۳۸۷

�د پښتو شعر هندسي جوړښت شپږم ۱۳۸۷

�له افغانستانه د مسلکي کادرونو د فرار عوامل دویم ۱۳۸۷

�ساینسي پرمختیاوې دویم ۱۳۸۷

�بېړنۍ لویه جرګه ولسواکي او زورواکي دویم ۱۳۸۷

�اندیال خوشال لومړی ۱۳۸۷

�هیله د خپلو سریزو په لمن کې لومړی ۱۳۸۷

�کلتوري یون لومړی ۱۳۸۷

�فرهنګي فقر لومړی ۱۳۸۷

�مرکه او مرکې لومړی ۱۳۸۷

�خوشال په خپل ایډیال لومړی ۱۳۸۷

Download from: ketabton.com

- دکتابونو په وړمو کې لومړی ۱۳۸۷
- افغانستان په سیاسي کړلېچ کې لومړی ۱۳۸۷
- پښتو لیکنی سمون لومړی ۱۳۸۷
- اوسنۍ رسنۍ لومړی ۱۳۸۷
- که نړیوال ماته وخوري؟ لومړی ۱۳۸۷

خدای (ج) دې استاد یون ته ډېر عمر ورکړي او جرئت دې ورته هم تاند لري،الله(ج) دې دی له هر ډول بدو بلاوو وژغوري، په فرهنګي کارو زیار کې ورته دنور زغم او اوسېلې هیله لرم.

په درناوي

وفاالرحمن وفا

کابل- افغانستان

Download from: ketabton.com